

112

ف ۱۱۲

Handwritten notes on a small paper fragment.

سستی کتابیں اور قرآن مجید ہر قسم

مقبول عام
بکنا امام حنفی

منہ کا پتہ

امبیان حاجی محمد عبد الخالق و فضل مالک تاجران کتب
قصہ خواتین بازار شاہ

2224

60124

قُلْ بَلِّغْ مِلَّتَهُ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا

المیر اللہ کہ درین زمانہ ہندیت اقران کتاب جواب تصنیف شاعر سید بدل
میل جلال آبادی از علاقہ کابل • ملا محمد عثمان صاحب مرحوم متخلص و متعزل مسیحی

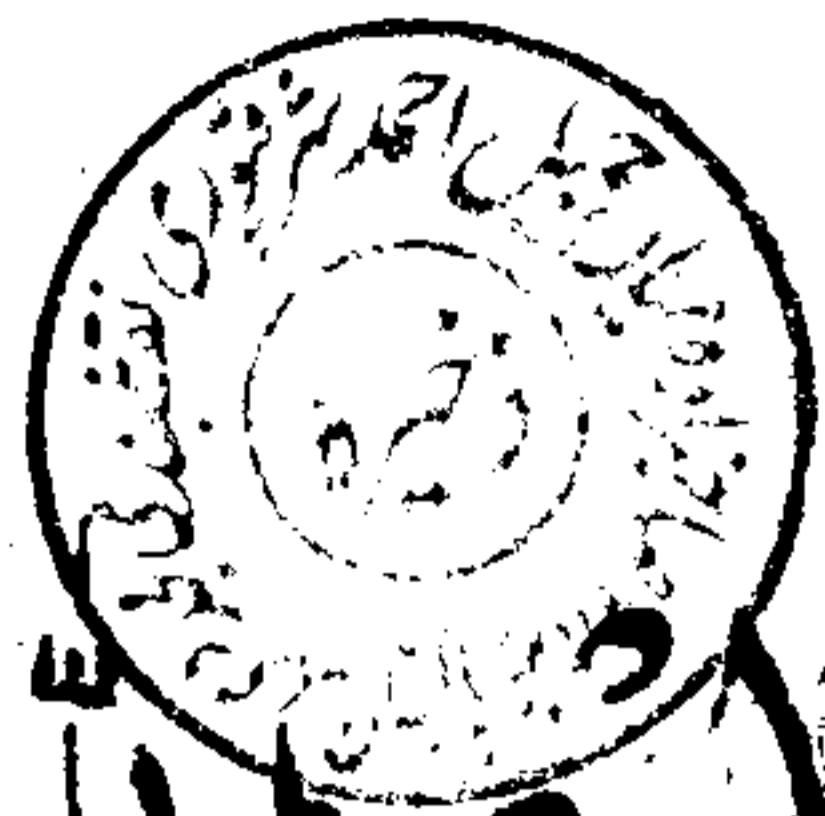
کتاب اہل بیت
ذوق فنون
کتاب اہل بیت مع تصنیف

یعنی

بیت حضرت امام محمد علیہ السلام

ناشران
میا حاجی محمد عبدالحق فیصل مالک تاجران کتب بازار قند
خوانی پشاور شہر

مقبول عام پریس ریویوے وڈ لاکھوس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حمله باری تعالی

کتابیم لب بکرم حق سبحان
 تبار اجمد مختار خو را نم
 جیب حق که لولا کش منزادار
 بدل زد مویج کهر چار باران
 بود هر چار چون گلدسته در دهر
 ز بعد حمد و نعت صف سر چار
 بخوانم قصه شیدین چه شکر
 درین گفتن دید یاری خدایم
 شنیدم این روایت را از راوی
 ولم چون در پی این جستجو شد
 ز بهر آن که من یاد ماند
 کتبه شاید و علی بر من تار

که موجودات را گردید رحمن
 که ز آسمش پر شکر در دوزیا نم
 بر بخش حق طفیلش این گنہگار
 ابو بکر و عمر عثمان علی و ان
 که ز هر تیغ از ایشان گشتند
 ز عشق شان تمامیم قصه اخبار
 ز شرح حال هر ویان دلبر
 دیدم تو شین گفتن ازیرایم
 که راوی هم بیان کرده از راوی
 ز طمش سینه ام در گفتگو شد
 بشوق این قصه را هر کس بخواند
 که مستم روسیاه و بس گنہگار

چنین از ناقله بارای مخ تبریر
 طراوت بخش و روح افزا فسانه
 کشید از پرده دل تعز تقصیر
 چو الماس لبش در بزم در سفت
 چو روزی حضرت مهتر سلیمان
 که کس خواهد شود پیدارین جای
 بدانم تا در حال آن ولایت
 ز جایر خواست که بد کرد تعظیم
 که شام و دولتت پاینده بادا
 ز اقبالت اگر خواهد خدایم
 اگر رخصت دهد سلطان عالم
 رخصت دور بود گر نوازد
 بگفتا حضرت مهتر سلیمان
 ز خیر و شر هر آن چیزی که باشد
 بکن معلوم اخبارش بیادور
 پدید کرد حاصل رخصت خویش
 چنان پرواز کرد آن شیر رقار
 ز لید کردن سه ماه پرواز
 یکے باغی ز خوبے ده چه باغی
 ز نیش از زمر و فرش بوده

شنیدم کاین حکایت کرد تقصیر
 نمود و سوز و سازه عاشقانه
 ز عنبر خامه یوده خوب تحریر
 تخت از دستاں پاشقان گفت
 ز اهل مجلس خود کرد ویرسان
 که از مغرب زمین آرد خبر
 شوم و اوقت از ان جایا لبنا بهت
 چنین گفتا پس از آداب تسلیم
 سرو خورشید پیشیت بنده بادا
 ز مغرب من خبر بگیرفته آیم
 ز سرسازم قام در راه اینام
 مرا از لطف خود ماسور سازد
 بدادم رخصت خوردن کن جان
 دران ملک ولایت آنچه باشد
 شتابان شو بر رفتن هم چو منصر
 ز جایر خواسته گرفت رهش
 له اندر سر غانش قصر است گفتار
 رسیدش در نظر باغی از ان باز
 که بر دل لاله راز آن بود داعی
 که در ناگاه اهل عرش بوده

سیالک و سفده در جلای عالی
 فرارغ از مردم در اختیار عالی

درختان پرز میوه گو نه گوته
 چه گاهلکے گلاب ہم سرور بجان
 جهان پر جوش گلہا درختان
 بسے طوطی و قمری بود و بلبل
 چنار افراختہ سر را بگر دون
 نیکی تختی بزیرش وہ چه تختی با
 ز عطر و مشک تاتاری و عنبر
 بشاخ آن چناری قد کشیدہ
 سکو نت بہر خود بگرفت چندی
 گذر از ہر ہرکد و لشکر حکایت
 جو ہر ہر کرد آنجا مسکن خویش
 تمثال خانم و تمثال یک زن
 زکار و بیوفکے ہائی زن لم
 مگر شہل و جانت بہن آر
 بدان کان باغ از سوداگری بود
 ز جان خویش اورا دوست میباش
 ولی آن گلبدن جانانہ داشت
 بدہ جانش بان جانان شہرہ
 بنوا ہر سر بھر و بگر آید
 نیاید انت کین امید بیجاست
 ز چپ کاران چگوته راست آید

تو گوئی بودہ از حبت نمونہ
 چه نسرن سنبیل و گلہاے پیمان
 کہ دادی یاد از جنات رضوان
 بحد حق در این گلشن بہ غافل
 خرامان شاخہا ہم بید مجنون
 برائے دلبران نیک بستے
 بگرد تخت زرین روح پرور
 زمانے بد بد آمد آرمیدہ
 مبادا از زمان اورا گر ندی
 ز مکر و حیلہ یک زن روایت
 نشو این نکتہ تقریر دلریش
 چو در تپ فتنی از تپ خانہ آزن
 بگویم لمحہ نزوت مرد و انا
 چو افتد آتشی در تو وہ خار
 زن بوش نہ زن بل دبیری بود
 بخاطر تخم مہراوسے کاشت
 کہ اندر پردہ دل خانہ داشت
 بسنج مہرا و قلبش بر شہرہ
 زمین گرا و شد جانش بر آید
 زن چشم وفاداری شد بہت
 ز چپ گراست آید نادرا آید

بسوئے گشت سوداگر روانہ
 کہ سازد بار بارے ز اشیمانہ

قماش درخت و اسباب فراوان
 و داعی بازن و فرزند نبود
 ز نش کس جانب جاتان فرستاد
 بیاتاباد و سرشار و شمیم
 ازین گمشدن خزان تو بهار است
 بشد و پارس شب با یار خو جفت
 یکام دل بهم بروند ایام
 بدان سان شغل با کردند با هم
 دیگر روزی بشد در بار تخت
 لبیک و لبر خود کس فرستاد
 قصار و خواجه پس آمد در نام
 رفیق و عده دار زن جو آمد
 جو سوداگر زن دیگر کسی دیگر
 کتارے گشته در گوشه کتابے

فرام کرد و شد اسب شتابان
 ره شهر و دیار غیر بیورد
 که وقت صحبت است ای سرو آزاد
 بداد و لیری ای یار گو شمیم
 دو چشم در زینت ای دیده یار است
 زن مستغنی و سوداگر می موقت
 به عیش نوش عشرت صبح تا شام
 ز غم بگماند و با عیش عیام
 ز جان افکنند بر بالکے او زینت
 که باز ام شب بیایار بکن شاد
 نشسته در سرکے خوش بکے غم
 به پیش شوهر آرزوی بیاید
 ز ترس خودت اندر گل پیچید
 گرفته درین کلبین قرار است

زن آمد نزد سوداگر و دعا کرد
 به پیش شوهرش جان را فدایک

سمت در دار و زینت پر زبان شد
 چو اندک اندک اندامش بمالید
 تم و اندوه در تکلیفیت زیاده
 چو او را خواب داد و حبت از جا
 بدل گفتا نقشه کرده به بنیم
 چو آمد یافت یار نازنین را

اگر بود پیر سوداگر و این است
 بجان نشوهر او خوار پیا پیچید
 ز سوداگر گمشده است تا پیش داد
 که واقعا کرد و از یار زان آرا
 خرامم آورد و یار دل نشیم
 نشد و غم و بچین بچمین را

خیال زن چنان افتاد کین بار

ز زخمی شوهرم گشته سنگار

سایه

زلفت چمن بین ترا بند شووم
 پود نخل شد بدل از حال لب
 درخت صبح خدای پیغم چون
 ماه رو غنچه لبی کیم تن
 قدر مصری جواب قند شکست
 چون عاشق را بختا چون بختی

چمن سر چمن ترا بند شووم
 خال مشکین ترا بند شووم
 منتصف دین ترا بند شووم
 تن سیمین ترا بند شووم
 لب شیرین ترا بند شووم
 پخته رنگین ترا بند شووم

شتر ناز تو شد عبدالصمد

ناز تمکین ترا بند شووم

به بر سا معا حصه واقسری
 بیا ساقیا کب بیاله بده
 بده ساقیا کب قدح می چشبان
 بیا ساقیا سوخت جانم زخم
 بیا ساقیا دل شدم پیچ تاب
 بیا ساقیا نیست طاقت در
 بیا ساقیا ساقی ساقی بیا
 غم دل بر آرم به آواز چپک
 ربا ییم سراز حقه کهنه با ز

قدح نوش از چشمه کوثری
 چو گر دیده شد در گلو غم گره
 ازین درود غم بکدمم وار مان
 بیک ساخری کن ز غم فار غم
 بده می بگرت شد من خواب
 شد ملک دل بده زهر و زبر
 چه زو شوم شووم بی خود و بی مدار
 زوایم ز آینه ظلمات رنگ
 ز پیردی جوان سازمش سرونار

بیدان سیر تر کتازی کتم
و ہم پنجه به پنجه پر دلان
نمایم پرستم دلان زور دست

بہم از آرزوم باز سے کتم
ہم بر زخم زور زور و لان
سر کشان را کتم زیر سیت

آغاز داستان جنگ کروں حضرت امام حنیفہ بہمراہ ذوفنون

بیاسا قیا محفلے ساز کن
بیاسا قیا باوہ را کن بتاب
ہر پرواز روئے مقصد حجاب
چنین خامہ پرواز شرح بیان
زا خبار راوی ماضی زبان
چنین داوہ انظار را از سخن
محمد حنیفہ کہ این ابن علی است
بہمراہ پوران ہمدلق خواست
غلامش یکے بود مقبل نام
بیریا سے فولاد گشت غرق
خرامان شد ہر عزم شکار
بدنبال پتھر و آہو شیر
نمودند در کوه سارے گذشت
چو از بروہ کوہ لشترا فہ
کہ ناگاہ شوق شدہ امر کریم
برون از دل کرو شد از مان
ر پاتا سیر غرق پولاو ہمہ

بستان منجوارہ آواز کن
زر خسار منشوق برکش نقاب
بیان کن ز کیفیت آب و تاب
رغم کرد از وقت غاشقان
شکر ناقدان فصیح البیان
کہ آید یہ نظم اندرین جاز من
جہان پہلوان بہالم حل است
یکے روز خود را بیمار است
کہ پوشیدہ ہم سلاح تمام
نہ ہن افند خودی لفرق
ید شہید و ہر بان دہر کہ ہمسار
روان گشت آن پر دلان و لان
کہ از دور نمود کرد سے دست
سرگرد بر سر صخر تافہ
دل گرد شگافتہ گشت نیم
چیل تن سواران ہمہ گلرخان
لوہ در میان شان یکے تعزیمہ

جوہر دیکر سے شان صفت آراستہ
 گذارید شان را بہ آرزوم گاہ
 کہ بودی سیکہ کافر پر کوعا
 ز چہ چہ لک افروز بودش سپاہ
 ہزارش دیکر بود فیضان ہمت
 پر لغزعت سما ز م ز اموال او
 یکے ز خست داشت بدر منیر
 نہال قدس سر و باغ ارم
 جنبش رہا بیدہ جلوہ زماہ
 بلال دو ایرو کے از تیغ زن
 چشمش جو جلااد خونریز مست
 و ز لہن پر تیغ او زخم بہ خم
 ہنرگان صفت رہبان کردہ ساز
 بنگال و بان خلق عالم خلل
 ز ہنر سارہ ہائیں بدل خار ہل
 حطی راست بر صفت روی او
 سب نعل شہین آن لہستان
 نہ ندان او در توجہ حقیقت
 ز نغان او سبب جنت بہت
 بنا گوش او بود انہم نا
 چو ہم زوشش عجزش ہوش

بہ آرزوم کین مدعی خواستہ
 شنو بکیدی معنی بزم گاہ
 ہلک ارم پاوشاہے ورا
 عہ مفرد و پر دل و کینہ خواہ
 کہ ہر یک بدای صفتی را شکست
 ز بسیاری و لشکر مال او
 کہ در و لہری بود بس بے نظیر
 کہ پیش شدی قد شمشاد خم
 ہر آنکس کہ دیدے بہ گشتی پناہ
 ز بوع دل از جلمہ مرد و زن
 کزان ز ابدان ہمت بہت پرست
 ز وہ ملک چین و خطا را بہم
 کسے را بغزہ کسے را بناز
 حلال کروہ همچون مرخص اجل
 زہر خار در دل دو معد پارہ ہا
 نگو خوسے او بود چون رومی او
 پر آشوب کردہ سر سر جہان
 بہ لطن صدف در شدہ صدف فریق
 کزان سبب جنت برنت شد بہت
 نجوم اندر و بود خود خوش جا بجا
 بتو صیف او میرود عقل و ہوش

ز سیمان رشن کتہ سیمان تنان
 چو سیلاب آب چو ماہی تنان

همه گلرخ و سوز قد غنچه لب
 همه بیوان صف شکن نامدار
 همیشه سمان هوش گلخدار
 دانش همین شغل داین کار بود
 نه ترسش بدل بود از اسید پس
 بدل میگو نه عیاری نداشت
 زیاد خزان سنبش در امان
 ز سیمین ساختش شعاعی شفق
 گلستانش از ناز پرورده بود
 چه نیکو نقابی نگندی به رو
 هم بر زده علم زان نقاب
 بگیرد اگر از جمالش نقاب
 بر رخ بر فکنده عجائب نقاب
 نقابش نقیمی زوی آن نقاب
 نقابی چو کرد خانه دل خراب
 نقابی نقابی که بر بوده آب
 عجیب شایم از ان سان نقاب
 بحیرت فتاوه خرد زان نقاب
 از ان آفتاب که عالم فروخت
 اگر گویم از آفتاب نقاب
 ز یک قطره نکته دریا کنم

آنظری نباشد را بروم و حلب
 که شامی نباشد بزوم و تبار
 شدی باکنیزان ز بهر شکار
 گل ناز پرورده بکس خار بود
 ز کس بودی بر سرش دسترس
 بعیش و طرب روز خود می گذشت
 همیشه بر خسار چون ارغوان
 گل از شیوه عارضش صد ورق
 ز طنازی اندر خوش پرده بود
 که در وصف حیرت گرفتم برد
 چه جائے که از رخ بگیرد نقاب
 کند علم را سر اسر خراب
 که دل از نقابش شدی بے حجاب
 که ولها و ولها نمودی خراب
 در ان خانه نگذاشتی خورد و خواب
 که پروک شدی در رخ آفتاب
 که در برگرفته بد او آفتاب
 که پرده بده در رخ آفتاب
 عجائب نقاب خری می لبوخت
 نیاید دیگر نوبت این کتاب
 مگر نه خم دل را مداوا کنم

دو صد بردل که هر زخم ریش
 بهر ریش صدمار افکنده ریش

بہر نکتہ شرح عنہا کتم
 نذارو جو پایان عنم جان من
 جو وود از جگر میزند بروماغ
 طلاطم اگر سازو امواج او
 بخامہ رقم میکنم نرم نرم
 کہ پایان نذارو عنم اشتیاق
 نقاب پوش از قالیم بر دوش
 نمک ریخت بر زخم صد پارہ ام
 عنم دل کتم تا یکے احتساب
 گل اندام مسر یکر دل ربایے
 نیکو خوشمن بوسے سکش عنان
 بسے پر فنون نام او ذو فنون
 بگفت آن سہی سرو نازیری
 کہ پوشید بر تن صلاح شکار
 کنیزان بہ بستند یک سر صلاح
 پس آنکہ ز جا جست آن دلربایے
 یکے لغز عمامہ بر سر باند
 گرہ زد کہ از ہر گره عدلے
 گرہ زد بہم زلف بر پیچوتاب
 گرہ دادہ افگندہ اندر قفا
 بہ شہلائی ناراو جو سرہ کشید
 ندام کہ آئینہ بر رخ کشید

ز صد عنم یکے را چہ انشا کتم
 نیاید بکف قصد صبر من
 مرا سوزد ہم لپ کن این چراغ
 کند مثل مجنون مرا رخ بکوبہ
 چو میترسم از روئے سوزی و عنم
 بخواد مرا سوخت آخر فراق
 ز لب ہوش دادہ مرا یاد نوش
 مرا یادہ داد از دل آوارہ ام
 بیاتتا کتم شرح آہ ماہ نقاب
 دل آرام و سنگین دل در ہوا
 میان موئے شوخی و شکر دہان
 شدی از نفس زہر سیاب گون
 برائے کنیزان لب شکرے
 کہ یکدم خرامیم در مرغدار
 درخشندہ ہر یک کہو نجم صباح
 بیاراست تن را بر زین قبایے
 کہ حیرت از ان نقش نقاشہ ماند
 بزلف نگارین او بسملے
 کازوے خجل میشدی مشکناہ
 چہ کرد از قفا صد سزاران قضا
 مرق از افق رفت پیش حمید
 کہ ز آئینہ می آئینہ خون پدید

کمر بند بر لبست اندر میان
 میان لبست و گوت عالمی الامان
 مغرق بقول او آراست جان
 نقابے بر افگند آن پریر و نقاب
 چو شد در خرام او لبوئے فرس
 چو پاورد رکاب او رید آن صنم
 چو دست و گریب و برقاش زین
 چو پاورد رکاب و گریب و زین
 چو بر لبست زین بر لبست از خیال
 چو زد پایے بر رخس آن سر و ناز
 فرس خند ز شوشتش چو ابر بهار
 به بودم و بود لبسته کوه سار
 چو دیدند بهر دو شکار می هم
 بهر گر آن شاه دین ما سر و
 ز ناگاه صف لبسته از بهر جنگ
 نه آن واقف از این که شکار
 لبے صید بودند و گشتند و صید
 چو سازم ز احوال ایشان نگار
 یکے لاله روئے و دیگر مشکبوسے
 یکے در نقاب و یکے بن نقاب
 یکے در سوال و یکے در جواب

که بودی ز مو بکتر آن مو میان
 عقی اللہ از ان مومی و از آئینان
 که زیب و گریبانت آرام جان
 که از پیچ و تابش شد من لباب
 به آمد ز هر سو صد لے جریس
 فلک کرد قامت به تعظیم ختم
 نهاده بزین دست و لبست زین
 صبا از رکاب گیرش سود و زین
 شده قامت چرخ گردون وال
 من و خامه مانند از کار باز
 چو برق درخشنده لبے مدار
 نمودند پنجه و آهوشکار
 صف آراستن بهر آرم زم هم
 بغزم شکار و بدان حسرت
 نکر وند اندیشه از درنگ
 نه این واقف از آنکه خود شد شکار
 به آزادی هر دو گشتند قید
 یکے سرو ناز و دیگر گلعدار
 یکے مهربان و دیگر مهربوسے
 یکے ماسر و دیگر آفتاب
 یکے ماسکارا یکے در حجاب

یکے صلح خواه و یکے کینه خواه
 یکے طالب و دیگر در پناه

یکے را بیک دادہ اندر ازل
 بوصل از روان ہر دو ہم تقین
 چہ را فی کہ بہتر ازین کار شد
 بجوان کہ رزم چون آن صتم
 بہ سید آن گلرخ سیم بہ
 بگو نام تو چیست و بہت کدام
 کہ بے نام گشتہ نگردے زمین
 بگفتا کہ نام حنیفہ بدان
 پدر باشدم حیدر نام دار
 من اینک زہر شکار آدم
 تو بر گوئے برو دختران و دخترن
 شستن بخانہ است رسم زنان
 ندیدم کہ دختر براسے سوار
 بگفت آن شہی سر و شیرین کلام
 کہ ای نو جوان شہی سرو باز
 بگفتش محمد حنیفہ کہ من
 بر پشت او ہم قد افراختی
 ترا سببہ جانبان شد اندر بہر
 بگو نام خود را تو اے نیکروی
 بگفتا مرا نام شد ذوقتون
 پدر چون مرا شاہ ایرم بود
 و من دختر کربل چنان و ختم

خبر تے کس از کار عزوجل
 بہ بستہ کمرا ز پے قتل و کین
 میان بود سر و چہر و شوار شد
 ہمیشہ دوران و بگفتا منم
 کہ ای نو جوان سرافراز فر
 کہ ایندم ترا زندگی شد حرام
 بدانم ز نام تو اے سرو من
 مرا نام کردہ پدر مہربان
 فلک نجاد مش شیر پور و کار
 پے صید در کوبہ سدا آدم
 بود لازم و نئے بچنگ آمدن
 نہ از زن چنین کار گرد عیان
 بر آید ہمیدان کتد کار تزار
 سخن سنج مردانہ خوش خرام
 کہ من دخترم از چہ والی تو باز
 شناسیدست از رخ خواز و من
 بازہر مگاہ ہم فرس تا سختی
 بدانستت دخترے نے کہ مرد
 ہم از او صل خولش نسب بارگویی
 زینکم فلک گشتہ سیماب گون
 کہ چون او شہے در جہان کم بود
 کہ تیغ سر سر کشاں گوی

نہ پیدہ کسے جہلم و ابروی من
 جوین گفت چشمتیزہ نمود
 شہیدان میان تیغ زہر آب را
 چہ تیغ مصفا چو آئینہ
 چہ گرفت در دست شمشیر تیز
 شہد خلیفہ نمودش خطاب
 چو شنید آن مہوش گمان
 ایک نیر و رکعت گرفت از سر
 رسیدہ سر نیز اس در غل
 بہ بین کار و بار فضا کہ چہیت
 بدل کینہ یار کے آورد
 جوڑو زخم در کرد گاہ خودش
 جوڑو زخم بر خود نمود پیچہ
 گفتند دادا کے دل دارد او
 محبت اندم انہم نہد ما حق
 شاکم چکو ز بس این تر جان
 چہ شد وہ تہدیر تقدیر
 نہ نہد ہر وقت شہد ہر
 جگہ ہم کہ تقدیر کہ دست کار
 زوہ سمر و قاتل زندگان
 بیاتنا بہ بیہم کہ حالتش چہ شد
 شہد خلیفہ شہد ہر یک نام

ندارد کسے تاب باز و سے من
 لب از فہر و ز زیر زندان ز بود
 کرد آب شہ زہرہ جہر آب را
 زہر آب و سر تا بہا کینہ
 کہ آید مقدم زہر شہ تیز
 کہ در دست زان تیغ نہو صواب
 بہ ہمین زو اسب را بہم وار
 سر نیز زو بر تن نامور
 ز اسب اندر آمد شہی بہیل
 زند یار بر یار نداند کہ چہیت
 مگر زخم پروانہ او می خورد
 نیپا مس بدل حسرتی زان خودش
 جگر یارہ شستن بخون سیر
 دل از رو کے ہر وہ دل دارد او
 شہد کتان گاہر اندم ورق
 کہ نہو علاجی ز تقدیر آن
 نیاید بہ تقدیر تدبیرہ لا
 کہ مستم من از دست ہر وہ
 محمد خلیفہ بیافتاد ہزار
 کہ و اسرتا حسرتا حسرتا
 تن تار کش از چہ سان خستہ
 چو افتاد از ہوش رفتہ تمام

بیامد گل اندام سپین بدن
 دو زانو نشسته سر سینه اش
 بد انسان کیش کیتہ در دل گماشت
 کہ مے کار و این دانہ مہربا
 دو زانو نشسته سر سینه اش
 بد انسان کیش کیتہ در دل گماشت
 کہ مے کار و این دانہ مہربا
 کہ داد این جفا کاری پرو و نون
 بر آورد و پنجر کہ ساز و جدا
 چہ تیغ او کشیدہ شد مہن خراب
 کہ او کشته بیوش در این تشاب
 چرا وارد قصد بر جان خود
 اگر داند اے دل کہ چون مہبود
 نظر کرد آن ماء اللہ خہام
 چنلقوم او دست برده ہانہ
 یقین کردہ قالب تھی کروں
 کہ بر مردگان تیغ نہور
 پوران عدیق کرد حملہ را
 کہ زبان نہان گشت بقبل ہدم
 روان گشت بہن و فنون بو فہم
 کہ یاری زوہ یارا زخم تیر

بیالاسیہ زخمی خود جلوی زن
 ندانم کہ آیا چہ بود کیتہ اش
 پس از کین بدل تخم ہرش گماشت
 کہ خیزند ہنگامہ کیتہ ہار
 ندانم کہ آیا چہ بود کیتہ اش
 پس از کین بدل تخم ہرش گماشت
 کہ خیزند ہنگامہ کیتہ ہار
 کہ نشسته بر سینه پار چون
 سر یار خود را بجزو جفا
 ازین تخم شد دم دل البدر پیچ تاب
 کہ بر سر یار خود بے حساب
 نداد و بدل تیغ حرمان خود
 بدین ذوق نون بے سکون مہبود
 کہ مے رتی نیست درو تمام
 کہ ہرگز خشک ایک نکر ذرا
 پرو آہ از سسینہ او خست
 روا نیست بردہ تیغ از جفا
 گرفت سرور نسبت او بر تقا
 زخم بدانی کہ و ہدیش ہدم
 مرا تیغ قند کام جان ہم ز سیر
 تاک خیتہ زخم لہ از سسینہ

بمیدان نجیب نشسته باندازد

بدل ذوق مے نر انکا نشسته

جو کراخ بتا زید رخیل تانت
 رسا نید خود را بدر با و شاه
 گفت ای پدر من قدم مرغدا
 که ناگہ مرا اندران روشی وشت
 نیکو بدیدم سواری چهار
 تا زرم شان پس لگا وزوم
 یکے نو جوان شجاع چون ابر
 خستین بدش شط و مید بدوش
 بچکان شہدانش ابروی ناز
 قدش بود چون سرو زوی محل
 یکویم کہ قائم شوم گفتگو
 پر سیدم ش نام اسپ تکیست
 پید شیدم و کردم آسنگ او
 خدمت سببہ جو در گروہ گاش
 بگفتم بر ہم سرش مرده بود
 و گشت گریزان ازان چاہیگا
 جو آرزوم اینک بہ نزد شما
 چو شہد شہ گفت عدم حیا
 نگہدار بادت بت آن کلان
 و گرنہ کجائے شدی تو رہا
 در اندام وزیر می ستادش بہا

ازان وشت کسین گرد اور نیافت
 بشاہ پشت لعظیم گروہ دوتا
 جو کردم تشکارتے بہر کو مسار
 ہمہ نظر تیرہ گروہ گذشت
 عجیبے خرامد دران مرغدار
 بران نیک منظر برابر شدم
 حشش تشک رخ رشید بدر منبر
 ازان خطر رویش جہان در خروش
 چو صبا و صیدش دو صد شاہ باز
 خجل کردہ سر بہا ماندہ گل
 کہ صد چند گویم ازان نیک خو
 گہتا مرا اینک این کام شد
 زوم تیرہ خشم بہر خنگ او
 فتاد از سر اسپ آن سر نعاش
 ندادہ بر بدن سر مرده سود
 دوی دیگرش را بہ بستم ققا
 کنون ہرچہ حکم ست فرما باء
 طلب کرد و آورد پس ہر دور
 کہ لات و منات ست آن پستان
 زد ست چنان پرلے پر ہوا
 لعظیم شکر کرد قامت دوتا

کہ شاہا برا جان بہش از کم
 کہ حرفی رسیدت در خاطر

شش گفت بچشیدمت جایگر
 که ای شه بهرگز نه گویم دروغ
 چو امروز فرزند تو کارزار
 گر این کار کردست وگرنه چنین
 چو بجائے کار شده نیم خام
 علی را بدان پس چنان در لبت
 چو از چرخ گردون پر لبت
 چو از چرخ گردون ستانید باج
 چو در سیخ او گو سفت دست دیو
 ز شهرش بر دند بر سیخ فات
 ز قهرش جهان را بهم برزند
 هزاران قلا صد الف شهر را
 بر می رالسیوز و پرس گر پرو
 چو نام و را پر د لان لشنوند
 اگر از در و بهر بروئے شوند
 کی تیغ وارد چو بر می کتار
 به تیغ دوسر کرده زیر زبر
 کنم چندان تعریف آن پرینر
 چو کشید شاه ارم خیره گشت
 پریشان شد خود ز بس تیغ تپتاب

وزیرش بگفت ای شه نیک خو
 چو در نزد شاهان ندارد فروغ
 بگروه بفرزند دل دل سوار
 خدمت بر فراخت اندر مکین
 چو از خامی کار ترسم تمام
 که از جنگها صد هزاران ملکیت
 که از جنگها صد هزاران ملکیت
 چو از ماه و ماهی گرفته خراج
 علاج ناز و بهر رنگ در یو
 به لخته بکا تند و دیوان لاف
 ز بهدیت زمین را بهم برهنند
 مسخر نمود دست و آن کار را
 بر اطراف ما و ای او به گذر و
 دم خود کشند جاکس خود لختوند
 و را چاکر و هببر جومی شوند
 دوسرے شود خلق عالم در و
 تمامی اکثاف از خشک و تر
 نیاید ز اوصاف اوزان دیر
 که از خیره گے رنگ تیره گشت
 گره بر جبین کرد از اضطراب

که در خشم نشد و فنون از زمینر
 کشید از میان تیغ و جیست تیر

بران شد کہ تا برزند بر وزیر
 بران فکند خود را وزیر از قفا
 زبان را کتاده شہی سوزناز
 گفتا ندانی مرا بے فروغ
 شہان فکندم چو از رو تخت
 سرکشان را بر میدم بزور
 بیاورد کس تاب جنگید تم
 اگر از سره یا من مقابل شود
 بر آن کس که با من شود در و برود
 اگر رزم مسیدان کتم روز کین
 پرندہ ریایم بہ تیرہ از ہوا
 ز سہم گریزان شود بہر شہر
 نداری تو آرم من استوار
 نبود می اگر پاس آداب شہا
 بہ آرزو مگاہ آن زمان تا خفتند
 کہ چشم جہان بین بدلتان ندید
 کہ حسن ملک گفت اندر سما
 صف اندر صف آراستہ لشکران
 دو سو طیل جنگی فرو کوشتند
 با رزم گاہ بہر کہ می شد روان
 بیگان و دوگان را نبود می جنگ
 آردی می بگشتہ و و تان
 سر و چار پنج شمشیر و سخت

کند برگ برکش چو برگ پیر
 سر اسبہ سان در پس تخت شہا
 سوی بخش و دشنام گفتن دواز
 کہ رزم بگوئے تو چندین درخ
 سر تخت تابوت گردم ز رخت
 فکندم بر اقلیم با شیر و شور
 ندارد زمین تاب گردید تم
 شمشیر من نیم نبل شود
 دیگر کے لو اندکند گفتا و
 ز ہم برورم آسمان وز زمین
 بہ نیزہ کشم مادہ را از ہوا
 ز آرم من خون بریزد و لیر
 ہمین لحظ سازم ترا پارہ پار
 ہمیکہ دست پارہ ای رویا
 ہر جا بیک و دیگران با خفتند
 ہمہ لب ز حیرت بدنان گزید
 بر آمد ہر سو نفیر و صدا
 بر آمد ہر سو نفیر و صدا
 نشان محبت زد دل روختند
 سیکر خم نشان می سپا دید جان
 کہ رو باہ را نیرت تاب پلنگ
 کسے را زد می ہر کسی را ز با
 مانند مجال دران رزم گاہ

نہ قرب دلاور نہ از پہلوان
 دران جنگ مقدار موجی زدود
 بسے کشته وز کشته پشت گشت
 بلرزہ شاہ پس انگشتا ہمہ
 یگیرید اورا ہلاور میان
 بگردند حملہ بگردے سپاہ
 زدہ خیمہ آنوسی اعل
 بغیرش افتاد پس طبل جنگ
 زآواز کرنا بشد کہ فلک
 زہر سو فشا فش ہم از ضرب تیغ
 ترنگا ترنگ از چپ راست شد
 بگرہ طرف ضرب تم ستور
 ز جراح خون جرح جبران
 ز شرف فران و ماغ فرس
 ز کرب کرہاے ضرب عمود
 ما شتر اشتر برق ہر تیغ زن
 ز فطرات روی از عرق تن گران
 ز بقا لب خاکہائی در شست
 چلویم عجیبہ مکافات بشد
 تو گوئے کہ قایم قیامت شد
 چنان میزدندی و تن مفران
 ذو ممدل دوسرست و شیرز
 از ان تیغ زانی زدہ چپ راست
 روان جوئے خون کردہ از کاوان

نہ جنگ از دلیران از سرداران
 نہ جملہ لشکر کہ پیشش رہود
 کہ ناگاہ دل شہاہ از ان گشت گشت
 بتارید اسے جملہ لشکر ہمہ
 بزاید شمشیر ہا از میان
 ز گرد سواران سپاہ گشت
 بیارید باران بہ کاخ و محل
 بگردش در افتاد ز غم خدنگ
 فلک گریشدہ ہوش رفت از مسک
 چو از فش فش شد تیغ تیغ
 کہ از تر ترنگان بجان کاست شد
 تو گوئی جہان گشت یکسر ستور
 نفس تنگ آورد بر پیکران
 فرسہا بفرس نفس ہر فرس
 لکد کوب گشتند ماتند و دود
 بیفتاد و بسیار سرد از تن
 ترقا ترقا بگردون رسان
 زمین شد شش و آسمان گشت بہت
 عجیبہ مکافات و آفات شد
 قیامت در آنجاے قایم شدہ
 کہ ترسی نیو از سرد بیم و جان
 یکن دلباران زد شش زبر
 چو گرے کہ در رسد انتہا بہت
 دگشتہ زد و شہا سہر گوان

ز جا بست و بگنجت شاهارم
 بیا بید و آرید و روم طناب
 بیا بیند یک سر سمر فلک شہر
 برگشت پس و فنون چن ازان
 بجولان فرس در آورد ازان
 جو برق چند چو باد صباہ
 زدہ بانگ گفتا کہ اعرابیان
 بیک دم در آرزو مگاہ در رسید
 فرود آمدہ آن زمان اسپان
 تن تان امان است ایڈم ازان
 نہاوند عراق و السمر روان
 نباشیم در جنگ انہاز تو
 بہ نسبت سر دورا سہرناز ابر تان

بگو فو فنون را کہ آمد چہ غم
 کہ لشکر نگیند شان را بتاب
 نشان تیر باران گفتد یک دو پیر
 سوارہ پس آمد چو سر روان
 فرس گشت مانند سر روان
 برقتار مانند برسے ہوا
 فرایڈ ازا سب خود در زمان
 سر راہ آن دور لا و کشید
 کشیدند از تن عراق آن زمان
 چو گردید مروی بمیدان عجمان
 کہ اقبال یار تو اسے پہلوان
 حقیر کم از تیغ جان یاز تو
 بگردہ دورا سوئی زندان روان

خودش رفت سوئی سرا پر وہ باز

کند راز حرفش ازان عرف باز

داستان دوم رفتن امام محمد حنیفہ لبوئے خانہ از صحر اکیفیت آن

بیا ساقیا بار غم کرو روز
 بیا ساقیا ہم ز سے کن مرا
 بیا ساقیا دیر شد این سفر
 بیا تا روم اندران دشت زار
 بہ بنیم تا حال اورا کہ چہیت

لطعم شکر زونک گشت شور
 چو کم گشتہ ام رہبری کن مرا
 بدہ ساقیا سوخت جان و ہجر
 حنیفہ فتاوست بخود تر از
 کہ حالش چپان دلہ خونگر لبیت

چنین کردہ راوی باخباریاد
 محمد حنیفہ دران دشت بود
 برآمد از ان غار مقبل بدشت
 کہ تا گاہ محمد حنیفہ اش بید
 سد روز و شبان او نیامد بوش
 کجائی علی گفت زود آئی وین
 جگر گوشہ ات اندرین بستار
 کجائی تو بی بی حنیفہ کجاء
 ز فرزند ہرگز نداری خبر
 کجائے کجائے کجائے علی
 محمد حنیفہ فتادہ زبا سے
 چرا یا و ناری ن فرزند خویش
 بیا ماورا حال فرزند بین
 پدر نیست واقف ز حال سپر
 ندارد خبر هیچ ما در ز کار
 ولم شد ز عزم داغ و احسرتا
 پس آنکہ گرفت مقبل نیکنام
 بیاشید بر عارض مشکتاب
 کہ بکشاد چشم آن شہ کامران
 بمقبل بیدہ بگفت او دوتن
 بگفت مقبل آن سر طناز گرو
 پس آنکہ محمد حنیفہ بہ جست
 روان سوئے خانہ شدہ ہر دو شان

کہ سد روز بگذشت چون زاکیر او
 دران دشت ہیوش افتادہ بود
 دران دست ہر سوی میگرد گشت
 چو افتادہ ہیوش ہوشش بید
 زدہ موج غم بردش جوش جوش
 فتادہ حنیفہ چو بخود چنین
 فتادست ہیوش خوا رزار
 چرا گشتہ این قدر سیہ وفا
 مگر نیستت مہر اندر تگر
 ز فرزند دل تہد خود فاطمہ
 چرا بی وفا گشتہ آخر بہاہ
 چرا دور گشتہ ز دل بند غم
 کہ سبکس فتادہ برو می زمین
 کہ سازد جہان را زیر و زبر
 کند تا بفرزند جان را نثار
 کنم تا بجے شرح این ماجرا
 بگفت اندکے آب را ہر قیام
 از ان آب چند می بر برگ بکلاب
 نظر کرد ہر سوی در آن زمان
 پس ہائے صدیق چون شد زمین
 پس ہائی صدیق را سبتہ بود
 ز جا او میان را پس سبتہ
 بخانہ رسیدند اندر زمان

بزود در بهم پائے در خانه ماند
 چون بی در این فکر بود اور سید
 دلش گشت خرم رخس بر فروخت
 که اندک بود چهره اش ز روگون
 بگفت ای جگر گوشه نخل مراد
 چرا لاله کون عارضت گشته زرد
 خلد چونکه در پائے فرزند خار
 بگو ای انیس دل و جان من
 که بی روی تو سینه ام شد کباب
 حنیفه به تعظیم شد
 بگفتا که ای مادر مهربان
 چون امروز من روز در هم بود
 بترزم شکاری بر این گنجتم
 بگفت از نخستین ای آخرین
 چون شنید مادر دلش چاک شد
 ز پس مغره بر کشید از جگر
 که آب ترا شیر حق نام شد
 حنیفه مرا نام بود ای پسر
 همراه ماست لیسے کار راز
 پس از روز بگفتم بترزم و را
 ازین مادر ترا بچنان سان بیدر

چو مادر بیدید سلامی بخواند
 صدای سلام پسر شنید
 بر خسار فرزند خود دیده دوخت
 دلش گشت از ان چو بنو چون
 بعارض تر از رنگ ز روی مهاد
 که افتاده اندر و لم تیج و درد
 بچشمان مادر کتد تیر کار
 بچارفتی ای نور چشمان من
 که بی روی تو دیده ام شیدر آب
 و و تا کرد قامت به تسلیم شد
 نداری جنه لشنواکتون عیان
 که من کم نغم غم بمن کم بود
 نیامد شکاری در آینه ختم
 همه یک بیک قصه خود چنین
 و لے بالپسر اس عضنک شد
 پسر را بگفتا خموش ای پسر
 ز ضربش همه کفر اسلام شد
 که از سیتیم می رمد شیر زرد
 بحد ان نمودم که شد یادگار
 غلی از فرس بر زین زد سرا
 نه لایق چنین حرف تو ای پسر

که هر یک خدای زنی هم چنین
 ز لشت فرس او فتد بر زین

سہ روز و شبان او نیاید ہوش
 لگو این سخن را در بارہ ہینچ
 محمد بہ گفتش کہ ای مادر م
 تو خود ہمراہ والد م جنگ
 زبردست بہ در دست دوستی بود
 عجب در زدی آتش اندر جگر
 عجب طعنہ دادی تو فرزند را
 پس از گفتگو شد ز خانہ بیرون
 بیامد بجائی خود آن شہسوار
 ز پس گفت مقبل غلام کجاست
 خبر گشتہ مقبل رسیدہ دوان
 گفتش محمد حنیفہ بدان
 من از طعن مادر شدن تلخ کام
 کہ تا انتقامی نگیرم یقین
 بر آورد سوگند چون از زبان
 چہل و چہار اسلحہ در کشید
 بہ پشت فرس بر شستہ تاخت
 وطن وقت بودہ حنیفہ خواب
 بہر سو نظر کرد پورش نبود
 بگفتا محمد حنیفہ کجاست

خرد مندی گیرد این حرف گوش
 کہ افکندی اندر دم در و بیج
 ملامت چہرامی کنی لا جرم
 کہ کردی سببی زور در جنگ جا
 بہر رفتی پایہ پستے بود
 کہ شد و دوا تا بگردون بدر
 کہ زان طعنہ در غم فلکندی مرا
 چہین ترش دل زخم بر خون خون
 دلش پر ز خون چشم امید دار
 بہ نزد خود آن لختہ اورا بخواست
 خدمت با ستا بستہ میان
 کہ مادر مرا طعنہ دادہ چنان
 شدہ روز در پیش چشم چو شام
 نیایم و گر اندرین سہ زمان
 بتن تسکین سلاح کرد فرستادن
 جواز پیش ابر خون مسکین
 بشد بعد از ان مقبل پس ساخت
 جواز خواب خواست شد خواب
 شدہ در تفکر بہ حیرت فرود
 کہ از فرقتش جان مریز بلاست

کنیران بہر سوئے گردن تائب
 نیا بید اورا بسے اضطراب

مشدود زوئی بی بسیم ما
 کہ آیا کجا رفته است آن امیر
 جو شمشید بی بی بجزرت شده
 زوہ رست بروست با سوورو
 کبر و آہ و افسوس حریف و در بیخ
 پو گویم لفر و بروئے علی
 ہر اندیشہ و فکر شد پختاب
 ز جا جست و رست آندم میان
 نشسته پشت فرس شد سوار
 جو برق بہار سے برفتار زو و
 بد نہال فرزند گشتہ روان
 بہان بگرفت و بیتا خت تیر
 کہ بودہ شکار گاہ آن ذوفنون
 جو تا گاہ زوہ خندہ صبح صفا
 ستایان شد از زیر زلفین شب
 شد تیرہ گروی نمایان ز دور
 و پر کالہ شد پس دل گرد از ان
 ہمہ سہر و نا تران و چاہ و ذوق
 ہمہ پیر پیر و لان چشم چشم
 مصرق بفر لاد ہ جان شان

نشانے ندیدیم از ان مہ تقا
 کہ از وی نشان تکت در جا بگیہ
 پشیمان از ان گفتم خوشدہ
 جو تیر از کمان شد چہ سو آہ سرد
 عجب حرف سختی بگفتم جو مینج
 اگر پرسد از من حقیقت جلے
 عجب کار پیش آہ بے حساب
 سلاح بر تن راست گشتہ روان
 نقابی بر رخ کرد و شد رہ سپار
 زرق تار بر برق حیرت فرود
 قضا آوریدش بجائی چنان
 بنا گاہ رسد اندران دست تیر
 قضا کردہ آن را بدان رہنمون
 شب افتاد اندر محاق لوا
 ملا لائے خود شہد زین عیب
 کہ گردش بعیوق کردی عبور
 سیدہ بگردی پس گلرخان
 ہمہ دلر با بیان ہمہ غمزہ زن
 ہمہ ترک مرست مخمور چشم
 بصد جلوہ بازی فریبہاے نشان

چو طاؤس حیران رم کردش
 چو قرص قمر بود چہ روشش

میان شان ازان یکدین پوش بود
 بترتیب چو برق و بهریت چو رعد
 مگر پیش پیش از همه گلخان
 بی بی نظر کرد پس ذوقتون
 چنین گفت بی بی کلامی بسخت
 که از سره باشد که آید بدشت
 همین گفت بی بی پس روی کرد
 چه رسم است برپایے کردی اناد
 بود از زنان تار و سوزن بدوز
 جواش حنین داد خالی مرد
 گفتش که چون است تا ختی
 ترا سینہ جلیان شده یا شتم
 بگفتا اگر یا فتی دخترم
 همین گفت و لب بدندان گزید
 زده پاشته از غضب پاوب
 سپر را قلم کرد و شد بر زره
 گذشت از زره خود را هم بدوخت
 عجب ماند از سر این کارزار
 عنان داد بی بی فرس از دست
 آبیخو است عزنی دیگر تازند

کہ قرص همش در بنا گوش بود
 بحکمت فاطون عجب سرو قد
 ہی تاخت آن شوخ ابرو کمان
 بجلوه در آورد رخ از فتون
 کہ کے از اجل میتوانی گردخت
 اگر آید از سره اسن اب گشت
 جواش بگفتا کہ مستی چه مرد
 نزدیک حنین رسم بہر زنان
 نہ زیباست این اشرف روز
 مراد چه دانی تو دختر نژاد
 علم بہر آرزوم انسر اختی
 ازان دختر کے زوشتا فتم
 علم بر زودہ بر فلک اخترم
 ازان تیغ تیز از میان بر شید
 بزوتیغ بی بی بفرشت عجب
 رسیدہ بسر بر شدہ بس بزم
 دو انگشت نشست بر فرق سوت
 کہ گنجایش دم زدن نیست کار
 نگہدار خود را بحیلہ نشست
 طیفہ ازان تیر تیزش بزود

محمد طیفہ در آنجا سے بود
 تکار بر اینکخت مانند دور

رسیدم رسیدم بگفتا کنون
 سر راہ او تنگ بگرفت چون
 عنان چید آن سرور بجان نسیم
 محمد حنیفہ و مقبل براہ
 محمد بگفتا بود ماورم
 شدہ از پئے من درین جایگاہ
 تعجیل شد او با سنگ تنگ
 رسید آن زمان تا شدہ روبرو
 را بانگ زد ذوفنون ای سپر
 رکاب مرا گیر کردی را
 محمد حنیفہ غنبر بگفت
 شتابی مکن پیش ازین دلبر
 ز اسبیت کتون بر زخم بر زمین
 چو شد روبرو باز بادل بار
 بگفت ای مہر ہوش سمیر
 بگفتا بود ماورے مہربان
 چو شنید لب را بندان گزید
 بحیرت شد پس بگرد آفرین
 کہ من مثل خود یک تنی در جهان
 نباید کسے عذہ باز در خویش

مکن اضطرابی ز حد بر فزون
 نظر کرد بر روی او ذوفنون
 تا کیست این نخل خندان نسیم
 چو از دور دیدند جنگے دوتا
 کہ با ذوفنون تند شد گرم گرم
 درین جا با ذوفنون خود براہ
 مبادا زند ماورم را خدنگ
 سمیکرد با ذوفنون گفتگو
 فرود آئے از اسب تعجیل تر
 و گرنہ کنم من ترا سر جدا
 چو سووی از اینگونه گفت شفقت
 مکش از قدم پیشتر پائے را
 کہ اسن کنند عالمے آفرین
 بہ بین تا چسان بود حکم خدا
 کہ آنکس ترا چسیت ای نیکو
 کہ وارد بفرزند خود جان نشان
 تو گوئی کہ او پس جہانی درید
 بہ سین شدہ گفت با خود چنین
 ندیدم کہ اندر جہان پہلوان
 کہ باشد ز جردست بہر دست پیش

عدا زو محمد حنیفہ کہ بان !
 خبر وارے ای گلرخ مہوشان

صد از و محمد حنیفہ کہ بان
 منہدار کین روز آنروز نیست
 دو صد جان اگر داری ای دلریا
 ہمین گفت و شد نزد ما در روان
 شناخت فرزند را کیستے
 نہ پس گفت فرزند اگر قطره آب
 در یغا کہ فی آب پس چون بسیر
 بگفتاں پر چون محمد منم
 ندارم دو چشمے کہ بینم ترا
 دو چشم سیاہ مے شود میمنت
 تو گلگون خوانیش من غرق من
 تو در خون طہان منم بملان
 چه حالت فرزند شناختے
 نظر کرد ما در پرا پدید
 بگردہ بسے شکر پروردگار
 ولا سا نمود و تے باد
 پس آن نگہ روان شد امیر جهان
 بگفتاں چه دارے بمن حملہ آر
 بگفتاں گل اندام سیمن بہن
 زدی غریبتی امینم ضربتی
 چو و ختر شنیدہ لب شد بیدار

خبر دارے کہ امی گلرخ مہوشان
 کہ آنروز بگذشت این روز نیست
 ز حکیم نئے یابی این دم رہا
 کہ بکشا نظر ما در این عیان
 درین جا ستا و مرے چیتے
 از ان سوز و اسوس گشتم کہ باب
 ازین غم فلک لب شد خون جگر
 غلام تو اسے ما در محترم
 ترا باد صد جان ہزاران فدا
 ندارم و گر طاقت دیدنت
 تو گلگون شدی من شدم سرنگون
 مہا و آنچنان چشم بینم چنان
 بجانم عجب داغ جان من
 کہ از دیدہ اش خون غم می چکید
 پس بگفت دل بکن استوار
 کہ سپر دست با حق ای نیکزان
 بسوئے دل آرام سروران
 و گر نہ یکے حملہ ام یا بیدار
 کہ اول بیاور تو حملہ بمن
 تو مشتاق شو تا وہم سر خط
 عذارش بر افروخت کور شد وار

بغریب چون رعد و چون برق بست
 لگلا در پیمان زید وینے بدست

کہ از عرشش زہرہ شد بر فلک
 بیوق شد گردشش بر قوس
 چون تیغ این کشیدہ سیرا و لبس
 زوی تیغ بر قبہ آنگاہ پسر
 زوہ تاکہ گردون زیر قش پیران
 شدہ قبہ گرہ سپر پس و تیم
 زہرہ شد گرہ در دم تیغ او
 چون تیغ از ہر شش ماندہ بیکار شد
 چو بیت شد بر امیر جهان
 ز شراشہ تیغ باشد حشر
 نشد چون مراد حال از تیغ نشان
 ترنگ تر نگار نیزہ زمان
 بزو نیزہ نیزہ ریزہ فتاد
 زوند گزرا بر سر بکدگر
 چو از نیزہ مقصد نماید دست
 ماندہ یکی قبہ در اسپران
 چو شد گزرا گزیا ہم ضمیر
 نیاید چو مطلب بر گزگران
 یکے می نکلندی دگر بود
 نیاید بکفت چون مراد ہر دورا
 نہ این را خطر بود آن را ضرر
 جدا گشتہ آن ہر دو سرور دان
 بہم یکب چو دیدند از جسم جان

از ان ہوش از سر رفتہ نمک
 کہ چون زہرہ در قوس میزد چو قوس
 ترقاتے از وے نیلہ فر
 از ان قبہ ہا شش ہمید شتر
 شدہ جلوہ گر تا دے کہ کشان
 سپر ہم گزرا کرد با خون سیم
 زہرہ دم گر افکش غنمی اللہ بگو
 سخن بادو جنگے بدشوار شد
 کشید از میان آنہوسی نشان
 ز با لبف گزرا ہا نیلہ فر
 بکفت نیزہ ہا بر گرفتند آن
 تو گوئی سپر زنگ گشتہ روان
 ستیزہ ستیزہ بہ یغما سے زاد
 تو گوئی کہ آہنگران پاک پر
 بہ گزراگران باز بروند دست
 عقی اللہ از ان بیک آہنگران
 کج در است بہن قشار فیر
 معلق ز بودن مہتر مہتر ان
 یکے عقدہ میزد دگر می کشود
 برابر بزور آمدند ہر دو تا
 شدہ بستہ ابواب فتح و ظفر
 گرفتند بکدگر بر امیان
 شرنے زا حوال بکد بکران

مقصد ہلاک آسین کین
 جو یک ساعتے تازہ کر قدم
 بگفت آن سہی سر و نخل جان
 نیا مد جو مقصد پدید از صلاح
 محمد حنیفہ بگفت ای پری
 بیاتاب سر پنچہ پنچہ نیم
 بزور آرمائی بگو شمع سخت
 زمین گفست پنچہ بہ پنچہ زوند
 دو پنچہ گلے باد و پنچہ گلے
 شد پس بہ پنچہ بگفت نقد گنج
 زوہ دست اندر میان در
 مہ و خور ہم پیچہ خورد تاب
 عرق زالہ و زلالہ ز گلہ برگ
 شادہ عارض ہر دو پس لالہ گون
 نفس تنگے آوردہ بر گلہ خان
 شد شاہد بخت رام کسے

بہ حکمت از جهان آفرین
 پس آنگاہ دم آورد ہم دم ہم
 بہ شہزادہ کی ہنر و پہلو ان
 چہ بعد از صلاح چہیت گرفتار
 پری چاکرت خلومت مشتری
 وصال مکر بر مکر بر نیم
 کہ تابا سے می آید اقبال بخت
 کہ از پنچہ پنچہ بر پنچہ شدند
 شدند پیچہ پیچہ خوردہ گلے
 بہ امید گنجی قتا و مہر بر
 یکے قرص خورشید و دیگر تر
 زہی ماہ خورشید زین شتاب
 ہمہ سخت انجم چو از مشک فر
 کزان کالہ ہادشت شد لالہ گون
 زمین سخت دور آسمان
 شد مرغ مقصد بدام کسے

شد ہر دور مقصد دل اہتمام
 نزد خندہ صبح از شاہ گاہ شام

مناجات کردن بی بی حنیفہ بدگاہ قاضی الحاجات
 و قبول شدن مراد او

دران وقت بی بی حنیفہ چہ کرد
 بسجدہ برہنہ سراقتا وہ زود
 بگفت امی خداوند فرد کریم
 خداوند وہاب فریاد رس
 نظر کن برین دل شکستہ بچے
 بجز دو کیسوے حجد رسول
 نگہدار فرزند دل بند من
 نگہدار باشی بہر گوشہ ام
 ابھی با عزاز قرب رسول
 ابھی سازے مراد دل غمین
 ابھی کن تا امیدم ز خوشیش
 ابھی نگہ کن ز لطف و کرم
 ابھی دعایم مگردان تو رو
 مکہ این بچہ شیر خود یا آہ
 تو بس مہر باتے ز مادر پدر
 تویی مہربان تر ز مہربانان
 تویی بنارگان راز جان پیشتر
 نگہدار فرزند من در امان
 بکن رحم بر دیدہ و برولم
 نظر کن برین سر برہنہ ضعیف
 دو چشمم تراست پراز خون جگر

رُخ معذرت سوی اخلاق کرو
 دو کیسوے عنبر فشان برکشو
 خداوندہ سہدہ نواز و رحیم
 بفریاد این ناتوان زود رس
 کہ مولش مرا نیست جز تو کہے
 دعائے من حستہ را کن قبول
 ز لطف و کرم یا خداوند من
 بواوی مینداز بی توشہ ام
 ز فضلت کن خاطر من ملول
 با عزاز ما زاع سلطان دین
 کہ چشم پرآپ و جگر ریش ریش
 تو فرزند من سالم و محترم
 طفیل خداوندیت کن مدد
 نگہدارش دایم اندر پناہ
 تو فریاد رس بکیسان رالبر
 فروماندہ را از اردو حیران جان
 کہ فریاد رس جز تو نبود و گر
 طفیل محمد شاہ دو جهان
 جگر ریش خون دیدہ مادر گم
 ترحم کن از مرحمت باللیف
 ز رحمت بکن تو برویم نظر

گفت معذرت بین و چشم نرم
 برہنہ سرم بین ز لطف و کرم

زور گاہِ فضیلت مکن نا امید
 شد از خوش فضلش بعالم خروش
 بکف مقصد مدعا شد حصول
 دعایت مکن خاطر خود ملول
 کہ قوس فلک نادرش پشت تم
 مشو نا امید از من بے نیاز
 پس آنکہ تماشائی قدرت مکن
 بر افروخت رخسارہ اش زان ندا
 مکن قوت امی یوز حنیم و لہجر
 بغرید وز د نعرہ ہم چو شیر
 کہ عالم بعالم بخواند درید
 بر افشاند خاطر زترس غبار
 زہی قدرت قادر دادگر
 کہ از خولیتن رنگ روگشت زرد
 اگر کوہ بود کے ز بود کے ز جاہ
 جو خاری بکندی زوی بر فلک
 بہم بر زدہ بھینہ بہدا شننے
 بہ کے نشاند بر آن غنچہ گل
 نشد فائدہ مند و شد در عجب
 کہ نامد بکف رونے مقصدش

نداریم غیر از تو روئے امید
 چو در گاہے فضل خدا شد بچوش
 چو تیر و عابر ہفت شد قبول
 ندا آمد از غیب کردم قبول
 بفرزند تو قوتے دادہ ام
 بہ برو از سراز زمین بہا ز
 سپہ را صدا کن کہ قوت مکن
 چو از غیب لشبید بی بی صدا
 سہ از خاک برداشت و گشت امی سپہ
 چو آواز مادر شنید آن دلیر
 در اندام او زور وافر رسید
 بر افروخت عارض چو خور غنید و آ
 روند دستہا بر دوال کمر
 شدہ در غنٹب ووفنون زور کرد
 اگر قاف بود می بکندی ز جاہ
 بودی گر جہاری بہ پشت سہک
 سہا در زمین قبضہ گردا شننے
 عرق قطرہ قطرہ بر او راق گل
 بہر چہند کوشید آن غنچہ لب
 چو زان رو ملولے بخاطر شدش

چو نوبت باشد با امیر جہان !
 تضرع بدل کرد ہارا زوان

الہا کر یکا رحیما قدیم
 کنون وقت آن شد تو فریاد رس
 مکن خستہ و شرمسار و ذلیل
 بقرب محمد با عزاز او
 چنین گفت در دل چو نعرہ کشید
 بالثر و اکبر زبان برکشود
 زوہ بنجہ اندر مگر گاہ یار
 نہ زمین کند برداشت بر دست
 پرخ اندرون کرد چون چرخوار
 چنان رفت در سوئی نیلی حصار
 ز کیسا عتی پس نمودار شد
 صدا کرد بی بی حنیف کہ ہاں
 ترا شیر کردم بجل ای سپر
 نہ بگذار کا فتد بروے زمین
 گرفتش بدست خود آن شاہ دین
 دو عدد مرجہا مرجہا مرجہا
 چو آہستہ ماندش بروی زمین
 تو گوئی دو شوق ابر شد از میان
 جمالے عجائب جمالے حجاب
 زہی شان بجل نہی شان کمال

توانا وہ تا توان زہیم
 ندارم بغیر از تو فریاد رس
 ہا کرام و اکمال عز و جمیل
 ز لطف و کرم کن مرا سرخرو
 زمین شد بختش اوق بر درید
 ز غیرت چو لب ز پر دندان بود
 چو مرغی رہود از نفس بیدار
 بیالائے سپر بود چرخش لثمت
 بپرخ او فلکندش بہ نیلی حصار
 کہ غایب شد از وی بگردد غبار
 بہ پس آمدن چشم با چار شد
 بگہر آن سہی سرو و نخل آچنان
 چو نخل غنچہ مے گیر آن سپر
 مبادا شود صنایع آن نازمین
 چون گل غنچہ ماندش بروی زمین
 بہازوے فرزند شیر خدا
 جدا شد نقاب از رخ نازمین
 بیرون گشتہ فالو سوغ رشید عیان
 چو خورشید خواہ در حجاب حجاب
 زہی شان تجیل نہی شان خیال

زہی زان نقوش زہی زان مثال
 زہی قدر و قامت زہی خدو حال

زہری ان تصور زہی زان صورت
 زہی سان جبین وزہی ابروان
 زہی صفحہ خوش خطی جلوہ زن
 زہی عارض ہوش و لعل ذوق
 زہی گیسوان مسلسل طناب
 زہی دست و ساعد زہی فرو ناز
 زہی قدرت پاک ذات و دود
 محمد زر خسار او خیرہ ماند
 چنان حزد تیر نگاہش بدل
 بیرون کرد آہ از نہادش بجوش
 چون شد عاشق روی آن دلربا
 تلالائی عشقی بجانش نشست
 پس انساعتی چونکہ ہوش آبدش
 لصد حیلہ دل را سلسلے نمود
 بودہ ذوقشون رفتہ از خوشستن
 امیر آب عارضش می فتانند
 چو آمد ہوش آن مہ وہ و چار
 بہ تعظیم اسلام پس عرصتہ کرد
 بلفتنایشانم از کردہ ہا

زہی صنع صانع زہی زیب و فر
 زہی ز کسین زہی جا و وان
 زہی قدرت خامہ مشتق زن
 زہی عمرہ ناز آن سیمین
 کہ تکیہ زدہ پہلوئے آفتاب
 زہی شوکت و زور آن ترک تار
 کزین سان بت آوردہ اندر وجود
 برویش تنائے خداوند خواند
 کہ پڑان شد از پشت او متصل
 زدہ نعرہ خود و بر فہم ز ہوش
 شد اشفتہ و متصل عمر دای
 طناب حش پائی دل بہ بست
 بہر دم دمی صد خوش آمدش
 و گرنہ قرار و مدارا نبود
 بنودہ خبر میچس از جان و تن
 مگر آب از زرش می چکاند
 کشاد ہرود چشمان مست شمار
 بر افشانند از دل کدوات دور
 بہ بخت از شفقت بہن ہر ہما

کونہم بفرمانت اے نیک نامی
 من ایہدم کنیزم تو فرمان روا

محمد بگفتش مہ مشرعی
 دلت شاو باوا و بخت بلند
 پس آنکہ مسلمان شدہ و ختران
 چو خورشید شاو شدہ در غروب
 نیم شب بیک حاجی خندان بودند
 چو وہم زد سحر زنگی سب گروخت
 نسیم صبا چون وید گرفت
 برآمد صبا ہوئی قرص زمین
 زاورد فارغ شدہ پس امام
 آدن خیر تاسو کے خانہ رویم
 کہ این راہ دور و راژہ لیسے
 محمد بگفتا کہ اسے چشم و جان
 کہ سوگند خوردم بران ذات پاک
 کہ تا ذوقتون را بیمار بدست
 بگیرم چو تا ملک شہر و دیار
 آیا مادر مہربان بر دم
 چو بے شنیدہ یکے آہ زد
 محمد حنیفہ و گر ذوقتون
 بہر این صنم را تو اسے مادرم
 محمد حنیفہ ز بی بی و عا

رہا نیندہ از ماہ و خور و لقی
 بود عارضت و اناقر صفت
 کہ بووند آن ماہ را انجان
 شہی ز نگار شد ز طرف جنوب
 ز شاوی عجب نقر خندان بودند
 کہ غوغای بیج از پیش زود و خست
 و باغ ہوا خوش شہید گرفت
 ز مشرق برآمد بچرخ برین
 حنیفہ بگفتا نیکو فرخیام با
 یکا یک شتر تو آویم
 نہ جائے اقامت شتر کے کسی
 شنو حرم اسے مادر مہربان
 بران ذات پاک خداوند پاک
 پیارم سر سر کشان را نصبت
 سازم دگر بر مدینہ گزار
 بہر نیز ہمراہ خود این صنم
 ز چشم آب بارید پس دم نزد
 بہادر سپروش تو دانی کنون
 کہ دل بستہ زلف این دلبرم
 طلب کرو ملک ابرم شہد ہراہ

روان کشت بی بی و آن گلخان
 بسوئے مدینہ شتر ہاں کنان

داستان سوکم جنگون بی بی حنیفہ با کاؤر شہر عرس

فلک ہر قاتل فکندم بچا مگر
 پریشانی آمد دل او گار شد
 شدم امین و خار و بگر خلید
 بجا یک ہمد خار بروا شدم
 کہ ناگاہ شدہ کتک لہرز خار
 شدہ یک عم آمد و عمد عم درون
 در عم مقابل شد اندر و لم
 ازین درو و عنہا و اندر و ہزار
 چہین و او از وقتہ احبار باز
 ہمیرفت با شہی ران گلزار
 بسے تیرہ گروی بگر و بیجان
 کہ بار زمین سے پیرخ کہو
 بیرون انزل کرو شد یک سپاہ
 براسپی شستہ جو ہر دمان
 دوران اسپ را ندواو از ستیر

بیا ساقیا باز شد تلخ کام
 بیا ساقیا کار و شوار شد
 فلک خار پانچ لہیا کشید
 بدل خار خار کے لیے واسم
 شدم اندک امین ازان خار خار
 بگروم جو اندک دل عم بیرون
 جو اندک ز عم گشت خالی ولم
 بدہ ساقیا یک قدح خوشگوار
 نگارش وہ کلمہ صراف راز
 جو بی بی حنیفہ و مسوہ چہار
 ز ناگاہ اندر بیابان ازان
 چہان گرو پیمان و غملمان وود
 جو لبتگا و نہ عظمت گرو سببا
 یکے گبر و لا و غرقہ بجان
 بدستش ازان تیر و پیمان تیر

ازان شیر را چون کہ انداختے
 جو برقی کے شیر سے تانتے

همچو است از شصت ساز و در
کند شیر را با خدنگه تباہ

که ناگاه شدش چشم با دو فنون
شد آشفته حسن آن سرو ناز
رها شد گشت او خوش شد شکار
عنان یافت از سوی شیر و مان
پس با شفقان را عنان و اوشت
همین بود شمشیر او کافر سطر
همراه یک کاس سپاه با وزیر
پس شمشیر او گشته ز لشکر جدا
ز ترسش روان شیر شد و گریز
در این باره ما نباید آن شیر را
ز دست خیر عشق زخمی بدل
ز ده بانگ گفتا که باید از آن
حنیفه گفتا که ای تا بکار
مستم و آنکه شیر خدا را حرام
و گریه با کبیران مایان بود
لشون تابه داری در آرزو نگاه
بگفت آن سکه بد خرد و چنان

برفت از وی آرام و صبر و سکون
روان شیر در جنگل افتاد از
عفی اللہ بگو از شکاری نگار
عنان او بازفت و حال آن زمان
عنان و او نش فصد جان و او ثبت
لے پر تو ی پہلوان چون شیر بر
بوده گرم اشکار و چچیر و شیر
بی زه شیر می گرفت از قفای
پس شیر مباحثت او از ستیر
رها شیر شد خود بشد مبتلاء
کز آن زخم سهل شدش جان و دل
کجا میرودید ای همه گلر خان
غرض حدیثت روسوی آن کار و بار
بود از سپر این حرم محترم
که در خدمت ماند میان بود
منبرگ ترا شد بمیدان بیا
پخشیدم اکنون ترا این زمان

بد به بر من این ماه سروان
بدان گفتش خاک انار و مان

خوشنید و فزون این سخن
 جگر خون شد و دیده بہ آب کرد
 یحیی آہ سرواز جگر بر کشید
 رخ معذرت کرد سوئے شما
 نبودم مگر لایق این چنین
 ندیدہ مرا خوب خود آن امیر
 چو این کافر سگ مرا نام برد
 مبادا امانت حیانت شود
 خدا یا تو باستی نگہ دار من
 بجز تو ندارم خدا یا کسے
 ہمہ عالم امید دارد تو
 کنون آورم بر تو روئے امید
 مناجات کروہ روان شد و دان
 بگفتا کہ اے مادر محترم
 بکیدست اگر سر برم ازین
 بہ ترسید حنیفہ اگر دست او
 شود مہدم یا این نوجوان
 بدل گفت ان ہرچہ آید بسر
 بدل اینچنین گفت و تا زید حشر

بہ حمید چون مار بر خوشن
 زبتیا بے دل بسے تا بکرد
 ستارہ رخسار سے چکید
 بگفتا ایسا کہ سما خدا
 کہ با شیر نیچے تو کشتم قرین
 کداز گشت این سگ شہم من آبر
 مراول ز تشویش این نام نمود
 چو اندر سر منی قہار مست نمود
 ہر غم تو نامی ہر دو گار من
 بغضت نگہدار باشم بسے
 ہمہ روئے امید دارد تو
 بخصمت نگہدار ہم رو سپید
 بیامد بہ نزد یک بی بی چنان
 بگیر و کش از دستم نہ ہم
 نہا ستم کنیز امیر سے گزین
 کشت ایم مبادا کہ برگرد او
 لعنیں او فتنہ کار سخت و گران
 نیاید بیاید بر این نخل تر
 بود ہی اینچنین حکم اقسام حشر

چو بی بی حنیفہ بمیدان تباخت
 بمیدان کافر سے سخت تباخت

چون در ناگهان کوه فرسنگین
 را سپهر کشت و زوز و زوزه
 نهان خود نواره زود چشم نگاه
 بود با حصار بود در نیگون
 بدان گشت چشم بی با ندید
 گردن بی لولا آمد تمام
 تا اینکه آمد او بدنگاه ریب
 بود بی درگشت بر درگاه شاد
 گفتن بحر جا سیم عزم
 تو بی قاور فرو تا بگشت از
 در خفا بر خفا این شهر
 در خفا و در خفا نظر
 در خفا و در خفا است این
 در خفا و در خفا شهر
 در خفا و در خفا شهر
 در خفا و در خفا شهر
 در خفا و در خفا شهر

یک تیر بفرق بی با ز کین
 شده چار انگشت بر سر گره
 ملک فلک شد همه آه آه
 چو سبیل طپیده دل و فزون
 چو از حسرت از دیده ام خون جگر
 نگه داشت برشت زمین بر قیام
 دو کت ند و عا کرده گفتناجب
 زمین زان جمله آمین کناد
 بیدان بر آبرو یکم مریه
 توانا در ناتوان با آراز
 مثنی ناتوان را تو شود و سنجگر
 که ناندیم حیران جان در خطر
 نصرت نظر افکن از رحمت
 چو قیمت فرووی کم نافرودن
 بگریه و من آن که در مانده ام
 مرا وار اندر پناحت نگاه
 ز لطف و عنایت ز خشن و عطا
 به پرده مراد مدینه رسان
 چو مرخی ز قند نفس در ربود

که ای حیران بیدان
 نصرت بجز این است تمام

کہ باشد حریم شہر بادشاہ
در اشیر خواندیم حسنا لوفنا

کنون مانده اندر بیابان زکار
به پرواز در قاف سرعت بجز
که تا قدر تخم را تماشا کند
به پروازت جبرئیل بی بی زمان
شده حکم از سوئی زبا الجلیل
چو شد از سیر قاف یک سوزنی
چو بی بی بدیده دارا از نظر
میان دو فنون مانده با گلخان
سری گرد بر قبه لاج درو
ز یک لک سپاه گشت بیرون گرد
وزیر آمده چو نکه شهنزاده دید
پس آنکه ز شهنزاده پرسید باز
بگفت است شهنزاده یک شیر را
رسید اندر اینجا چو شیروان
یکے عورتے ہو شان
یکے تارین در نظر شد مرا
چو جان و دم شد غلام خطش
ز ناگاہ سواری لبویم شنافت

دو کاری نشان نما اسنوار
سر سوزن از باد هم باز کن
چو در قدر تم حکمت انشا کند
رساندش بدین یک دم عیان
در آندم رسید بهمان جبرئیل
را بیدار باد یک روزنی
نگر تا چه شد حکمت وادگر
شده گرد و باد سے بدید آن زمان
شده قبه لاج درو سے گورد
تو گوئی جهان شد زخم گورد
به تقطیع شهنزاده قافست نمید
که بر گویے چه حال ستای می سرور
به پیش افکنیده بودم از قفا
همی تا شتم پیش چون برق سان
نشسته سر اسر همه گلر نشان
بدل ز در اسر خردی کے اوار
بخود خواندیم مر حیا مدحتش
به اسگاه نرو حکمت باخت

ز کیفیتش پر گویا و در سان شدیم
ز جیسس نرو و جیب پان شدیم

ز تا گاه سوار کی بسوگم شناخت
 ز کینیتش پس در پستان شدم
 گفتا که ستم من اینک حرم
 به پیدم از روی تو گریه باز
 گفت اگر حرم بسپر مراست
 گفتم من ده در تو را
 خشم و غضب شد باز من
 چو ز اخمی شدش سر سبرنا پدید
 ندانم پرمی بودی جان و دیو
 زیر این شینده بفرمودان
 بگشتند لشکر مدور همه
 بگردند پس ذو فتون را میان
 یک پیروزالی دوران با غنچه و
 چشهر او را دید زال حریف
 بگفت کسی کرد شهر او این
 پس نگه بگفتش که ای پیر زال
 کنون یک صتم مست مارانندیم
 برینتش ایح سودای من
 بگرد و مطیع او فرمان من
 اگر میتوانی علاجش کنی

هر آرمگاه نزد حکمت باخت
 محسس بنوده بحسبان شدم
 علی ولی محترم را حرم
 که آن در با صیت مہطرز آن
 که رعنا میشد شک خوردید و است
 که به بسازم ترا سر جدا
 ز دم من بسرتیخ تیزش ز قن
 که گرد و را چشم من هم ندید
 که حیران شدم من از ان رنگ دیو
 بگردند حلقه همه شکران
 بدان سنان که باله زندگرسه
 کنون باز بشنو سردستان
 که او گو سفندان چرامی نمود
 باید تضرع بنوده ضعیف
 که از درود عزم کرد آزاده اش
 چو هستی به تدبیر خود بالمال
 بگشته ز عشقش دل من در نیم
 خواهد ز غم سوختن جان و تن
 بدل نیستش بیچار مان من
 که مهر مراد دلش انگن

کتی که کو راعی همان ماه را !
 و هم با تو من خلعت انعام با

دسم ہا تو این باغ داشتاد باس
 بگفت زال بین کار کار بست
 بیکدم روم را پیش نمی کنم
 بگفت اندکے شیر دارم بجایے
 یہ شہزادہ گفتا بکن انتظار
 چو در خانہ شد شیر درو یک بخت
 چو شد شیر در جوش خواہش رہو
 یکے مرد بر چیدہ سہ استین
 بران شد کہ افندہ در پیش
 شدہ زال در گریہ زار زار
 چہ کروم کہ در آتشم آگنہ
 بداندر کہین گفتگو کیہ در
 کہ عالم پر از نور شد آن زمان
 پر تو خشک شد عالمہ سر سبر
 پر از فیض گردید یکسر جهان
 بیرون گشت غورخید از حبیب نبی
 نہ و خود بسجدہ ز مقدر و م او
 شد مالک مملکت را حرم
 امام الہدای خاتم الانبیا
 بسر تاج نولاک جلوہ زمان

ولت بستراز علم تو آزاد باش
 در بین کار پس اعتبار من است
 بکن خاطر آزاد از درو غم
 اگر خاطر منست بست در پیش من
 ز جا بست زال فزونگر چو مار
 کبر و تش و غمیش اندر گرفت
 کہ در خواب در یابی از تش نمود
 بیاید گرفت موی زال ز کبیر
 بہ ریاضے آتش کسہ منظر
 چہ باشی گناہ من ای کار کار
 بہرہ از گناہم مرا کہ
 کہ شد نور اندر زمان حیا در
 سر نور شد برتر از ہر شاگان
 معطر بہان گشت از مشک فر
 کہ از عرش تا فرش تقدیر بیان
 چو صد غور کم ازادہ در حبیب
 زمین وزمان حجاب مخموم او
 بنی الہام آن حبیب کہ
 فخرنا قہا ہستہ در
 بسجدہ مر سہا جان تقدیر بیان

بروز جزا عالم بیان را امید
 بدرماندہ کی بکیان

چو شد از پیش عین لذت حق
 مقدم منظر شفق انقیاد
 بیاید در آنجا چو حضرت
 در آن کجاست از بهر آنکه
 به بر سید از جا که نه بر و راه
 در آنم که اسم مبارک چه است
 گوشتش شاه کون و مکان
 هو نام محمد بدانت زالی
 سر اندر قدم مبارک نهاد
 از بی خرامت کن این خسته را
 مرا دوستی پیروالی به بخش
 و عاقبتی من آیین کن ای کریم
 چو بروی شد من از قدم شریف
 روان کرد عرقه گیم و را
 مسلمان شد و گشت بر آن دین
 گفتا بران زالی پس مصطفی
 ازین باغ زد و زدش اوراسات
 پس آنکه بخویش عجز غم دیگر
 مشو و خاطر جمع ای پیرو
 بر نشان کن خاطر بعد ازین

کل روح عار حش در عرق
 محور علیه الصلوات و سلام
 که زال از غم و ترس اندوه دست
 نقده مست و بیار صدر کبار
 که هر و مه هست خوشه چندان آه
 که دل رفتم از جان و جانم ز دست
 محمد منم خستیم پیغمبر ان
 برفت از پیش ترس و بیم و طلال
 عجب دوستی بخش خداوند داد
 کتم جان بمقدم حضرت خدا
 نیم گریه لایق تو بازم به بخش
 کن تا امیدم ز لطف عیم
 خداوند کردش گنا مان عقیف
 شهنشاه سالار روز جزاء
 خداوند کردش بدولت دین
 که شد و فزون نام فرزند ما
 سدام هر کوس بروی شتاب
 ز فرزند مانی پس ای نیک فر
 مرادت بیایه بلا گفتا و ک
 نگر وی ازین عهد اندو گمین

عزت رفت و اندوه کم مانده است
 کین صبر تا مطلب آید بدست

بود نزد او ز سر آن را بگیر
 بشهراده گامگیر او را بده
 چه از خواب بیدار شد زال پیر
 روان گشت از بارغ اندر زمان
 که اندر شما در وقتون نام هست
 نه گفتت در وقتون نام خود را زان
 که کس در وقتون نام نبود درین
 خواب اندرین دم مرا گفته شد
 سلامت بگفتت بعد از سلام
 رسی بر مراد دولت شود دست
 و لیکن بکن اندک صبر تیز
 بدواری گوزهری بود یک خوش
 ازین مژده شد در وقتون شاهان
 از زوال گرفت ز سر آن زمان
 رسید زال در شیر افکنده زهر
 که ای بیک بیایورده ام با تو شیر
 بیاید به شب نزوت آن دلربا
 چه تو شیر شیر آن خر خوش دون
 گفت آمد حلقش بعد التباب
 بیامد ز نئے زال با دو وقتون
 کنون وقت آن شد گشتی را

بیایورده باشم از او را شیر
 که کرده کشوره ز حکمت کرده
 جهان پر شد از عطر و مشک و غیر
 رسید به پر رسید از راه روان
 که مالایه یکدیگرے گانه هست
 به پر رسید از حال جمله روان
 چه کار است با دو وقتون گوی ازین
 سویت گوهر لاله کم سلسله شد
 سخن خامرت جمع ای نینام
 میر آید امیر کے داری بدوست
 که عمر رشته کم مانند است البیرین
 مراده کرد و دست راست ریش
 چون خود دیدند و خوابه میسان میان
 بسوئی پارشا وقت آمد روان
 بدو داد آن شیر را خورد زهر
 ز دست من این شیر خوار می
 بخور شیر گشته سخن کوتاه
 بیک ساعتی کار کردش دون
 لبوئے چشم روان شده اشتاب
 گنفتا دلک با در همیشه زین
 کتم بکوزان اشتا مرت روان

همان زوال دست سے سر و ناز
 کشور آن گره غنچه لاکر و باز

چو آزاده شد سر و آندو باز
 ز جا بست چون برق بهر سیر
 عراق نداد و کمر خود بست
 که نشد کینا تیغ و سر آب دار
 غم روی بیاورد و از تپ و دست
 چو کمر که افتد میان رسم
 کس که بجز از دست کس بیست
 شد فریاد کس که کرد سوال
 کس که لا و بی سر کسی را کمر
 بپای میزدی آن همی سرو باز
 بپای سبب تلا لا و انداخته
 لشکر لشکر کفر را چاره ما هیچ
 نه راه گریز و نه پاسبان قرد
 زنده آمدند لشکر از اسپ با
 اما آن و ده بگو تا چه خواهی ما
 بگو لا اله و الله و الله را
 بخوانند لشکر کلیمه همه
 و زنده شدند شاد و گفتند انان
 چه شکنا نید و در آن کند
 طبیعت بر انقیان بگرد و پری
 که سینه نقاشی رسم و زند

شکو بار شرح دیگر دل نواز
 که برق از ستیزش نه شد و گریز
 به پشت فرس بهر شیر شست
 قلب سینه تاخت بس بمیدار
 چه با هو می و غوغا زهر سوی خواست
 رسم را تبه کرد هر سو تبه
 و این زن فرو ماند از طنطنه ا
 باز هم آن شوخ گلگون غدار
 کس را سپرد کس را جگر
 که احسن فلک گفت بدان و نواز
 که صغرا قیامت بیاساخته
 نه راه گریز و نه مفتاح هیچ
 نه راه شکوه و نه چین قرار
 همه الا مان خواسته سرو پا
 ز شاه حکم بر بند فرمان روا
 محمد بود هم رسول الله را
 مسلمان شدند جنگی بید له
 شکن حجابت باز خورد و کلان
 بر ما سبب است سجان کند
 به رخ کرده کپا پرده و لبره
 که خورشید را پرده باید بلند

بزد و کس که خوب استجاب
 فریاد جمالش ز زیر نقاب

وواع گردشان آن مدد را
روان گشت بر سوئی شهر پید

بهر راه جمله کتیران سپاه
بباید

گذاردید اورا درین راه
تا کجاست

داستان چهارم جنگ در میان حنیف و پادشاه

پادشاه ارم

پادشاه پیاوه جمشید پادشاه
برو ساقیا ساقیا ساقیا
بده ساقیا تا نصیبت کنم
بده ساقیا نیست دل افروز
بده ساقیا یک قوی در سبوح
بده ساقیا یک قوی در سبوح
چو اینک شدم باز در کارزار
ز آهنگ آرمم گشتم جدا
بماند ز ششتم اساس سخن
مخست آورم باز پرچم زود
گشته پیوندم از قشایار

که دارم کارم و گیر قیام
که دنیا گشت فانی و پایدار
که پادشاه از منم مرگی ز چشم
بده که طرزان شود عمر نوح
بسیاریم تو به حکم نصوص
که تا اینک نیست مخمور وار
شود شاد خاطر لبید و شکار
ندامم قیام در این جایگاه
گشت میان آفتاب سخن
بفرمان داور فرود بود
که میوه ز پیوند بود خوشگوار

سخن این بار یکبار است
اشارت نموده بکشف خنجر

چوین گفتن پانچ روز ہر
 دوران کرد از مادر او شد روان
 بسوئے ولایات شہار ارم
 چو شد گریے روز پہ روز تہ
 یکے باغ اور نمودار شد
 چو رفتند ہر دوران باغ ازان
 یو باغی کہ ہر سوہ بود اندر

مچھ چو از مادرش گشت فرد
 بہرہ مستقبل خرامان کنان
 ہی تاخت او تا کہ شد روز گرم
 زوہ برتن ہر دو گرمی شر
 دوران باغ رفتن بنا چار شد
 ز جنات رضوان نمونہ عیان
 کہ از خویش ماندم از گفتگو!

ز گلہائے رعناد سنبل سخن
 ز لسنین و خوشبو چہ از لسنین

کلی عشق بیجان کج و بیچ و بیچ
 کل لالہ ساغر گرفتہ کف
 زوہ ستر گل غنچہ امی کتاب
 ہر شاخاراز گلان بلبلہ
 زوہ لعل و پناہ از عند لب
 ز منیش ز فرش زقرو بیبا
 ہر سوئے خیابان ز سر و پناہ
 وگر حوضہا سے مرین تمکویہ
 عجب تمہا سے صفا بخش جان
 ویک صفو بودہ پس دل کشا
 نشد تہ دوران صفو ہر وی شان

چو زلف عروسان لبتہ ہم بیچ
 با فواج فوارہ بہ امور ان گشت
 درختان چو سیارہ ہاروی آب
 نشان انگنیدہ زہر غافلے
 ترخم نمایان وزان بود عجیب
 عجب گتسریدہ نیکو دل فزا
 بودہ صفت نصبت لب بلبل ہمار
 چو از سنگ مرمر بود فرش او
 کہ سیران رخس کند قدسیان
 عجب دل کشا و کش و دلربا
 بہ بر و خواب خوش ہر دور از زمان

شعبہ بودہ ہندول نام جوان
 ازو بودہ این باغ و این بوستان

ورا لشکر کے بود چون مور و مار
 زبون کرده بودش بسے ذوقنون
 بودہ تیرہ را می هزارش سپاہ
 دران باغ نشان بدیس نشان نظر
 معرق بقولاد جان سرور را
 بگردن دازین وقتہ شاہ را خبر
 بغرید و گفتا بگردانان
 نفس دار اندر زمان لشکران
 درانجا گذارید این نکتہ را
 چو در شہر زرین یکے شاہ بود
 کے و ختر داشت بدر منیر
 شکر لب نکو چہرہ بالابند
 نیک پاش نعلش بزخم جگر
 چگونه حکیم و صفت آن دلربا
 بسے بود آن فریہ زو بتیغار
 چون این ناز نیمی ران دل پری
 ز عشق محمّد صنیعہ کباب
 بہر روز آن سرز تازان پری
 بہمراہ لشکر شدی اوروان
 بسے جستجو بہر زمان می نمود

مگر بودہ از ذوقنون و انداز
 گریزان از بود دل غرق خون
 ہمیکہ و ماوراء زتے راہ براہ
 بتایید نہ خواہ سیدہ سر وہ نظر
 قمری سیکل سرگین خوش نما
 خبر گشت جنگل زوہ سید شہر
 ہمہ دو این باغ غار و زمان
 زوہ حلقہ در دوران گستان
 گذاریم آرام و درختہ را
 کہ شاہ پری شاہ و نام بود
 ازو بدر بیہود ہم گوشہ گیر
 قمر روی گل بو می کیسوکند
 دو ابروی گل جلاوشال گر
 چو در دل عازا بود پس مرا
 بگفتن پری قریب باش تا ملا
 دو دو ہزارش کنیزک بود می
 بس شہینہ آشاہ عاصم کتاب
 نمودی بہر سوئے بلوہ گری
 بیوی مختہ صنیعہ و وزان
 پس آنگاہ سوئی ثمانہ رخ مینموز

بہر روز کارش بداسان بودی
 گذار عشق و سینیہ بریان بودی

بنو و می در آن صبح صبح قرار
 روان بود باز بہر و پیدار یاز
 محمد یوہ خواب آمد بہر می
 جہر داتہ باور درویش گشت
 سر از خواب برداشت اندم نام
 کہ خیرای امیر گزین زمان
 و وہ می ہزار عادی کہتہ خواہ
 ہمین گفت و کردیس نام پدید
 امیر زاد و مشہل خیران شدند
 کہ آیا پسے بود این پاک
 محمد حنیفہ کہتہ ز جائے
 سوار ہ شدہ بہر دو چون ہر
 کہای پہلوان گو نام تو چیست
 گفتتا امیر سے محمد منم
 علی ام پیر نام او شد علی
 چو نام علی را شنیدہ گفت
 امیری جہان تاخت ورز گاہ
 کہ خوش آمد اعرابی فروفتوش
 بیات پیر وار سے زمردی مبار
 محمد گفتن کہ اسے مستحق

یوہ سوچ سان ہر زو شب بتقرار
 ہمین روز در با غش آمد گزار
 زو می چرخ چرخش بصد صدگری
 زمانی بہ پہلو می اور شست
 خیر کردم اندم ہمین خوش خوام
 کہ دورت گرفتہ ہمہ کافران
 ترا حلقہ کردند اسے صفت پناہ
 کہ کس گر و مقدم اور اندید
 بہ محمد خلاق سبحان شدند
 کہ غایت شد رفتہ اند فلک
 کہ ریت و سیت فرس برو پاک
 بر آمد ہر سو فقیران کہرا
 رسیدی درین باغ کلام تو چیست
 حنیفہ چو شنیدہ زو سگتم
 بیار پیدایان کن جائے
 پیدان در آساز گفت و شنفت
 بچے کافر سہمگین کرد صدا
 ز یک یک بیابان شہینہ پوش
 از ان پہلوانان خوش نامدار
 تخت از تو جملہ بود سوئی من

کہ گفتن کہ اسے مستحق
 اسے نامی جو اسے مستحق

تنگا در فرو تاخت آن گبر و یو
 کشید از میان تیغ نیز ستیز
 سپرد بر سر امیر جهان
 محمد حنیفه چو شد نو بتش
 چو طراق زد حبت برقی عجب
 گار ایچ آ سبب نامد پدید
 و گره محمد چو نوبت بیافت
 بر آوردش مشیر الماس رنگ
 و می تیغ بگذشت از قبه نیز
 ز اسپر گذشته بخورد وزره
 ز سر هم گذشته بر ایر رسید
 گذشت از میان تیغ چو در و شاخ
 گذر کرد از زین به پشت فرس
 و ونیمه شده گبر و زین و فرس
 ز سر سو غریب است چیت راست خوا
 چو جنبل شد این حال را بنامید
 بشاه جهان پس از آن ز رنگاه
 نبرمود جنبل بیک باره گی
 ز سر سوئے از نیزه تیغ و تبر
 اجل خمیه افراخت سرکشگان
 بدو دست میزد بهر سوئی تیغ

بغریب بسیار کروی عزیز
 زده بر امیر جهان از ستیز
 از آن تیغ هرگز نیامد زبانه
 بمهینره اسپ شد شوکتش
 شده قبه اندر سپهر پهن لقب
 ز اسپر نه بگذشت نتوان پدید
 تنگا در ز غیرت بمیدان تاخت
 بسر برد و زو بر سرش بید رنگ
 ز قبه بروی سپر شد ستیز
 شد از خود و اسپر چو در سر گره
 ز ابرو فرو شد میان را پیشید
 گذشت از و و شاختن زین فراخ
 فرس هم و ونیمه شده تبه نفس
 بر آمد ز سر سو عدائے جرس
 ز اشکر عجب است بهیچا است
 ز سر سو سن و از دل فرارش پدید
 بمیدان نیامد یکے زان سپاه
 برید حمله یکبار ره از حمله
 چه غلغل بکرده بچرخ زور
 بیارید باران مرگ آن زمان
 چو تیغی که از بیدرینے چو تیغ

بغرض کشند پس طبل و جنگ
 به هدیت بیفتاد جنگ پدنگ

شد ہنگامہ حشر آنجا پائے
 چو گرگی بر مسامیر گزین
 ہی گفت آئیندای کافران
 کسے را بسرزو کسے را تیر
 کسے را بہ پہلو کسے را بروے
 زان کشتہ افگندہ شکست پست
 چو رم خورد لشکر گزینان شدند
 بہ زلف یک جیل رسیدہ امیر
 سردست برداشت آن نامور
 از ان بر من اسلام را عرضہ کن
 فرو ماند اورا امیر گزین
 مسلمان شد اورا لشکر ایشان ہمہ
 بجدال بدادہ امیر آن تہی

کسے وان میدید کس را دای ای
 ہمینزد دورویہ خودش تیغ کین
 کہ سازم شمارا بدوخ روان
 کسے را میان زو کسے را کر
 بہشتہ شکستہ افگندہ فروے
 کہ ناگاہ در افتاد لشکر شکست
 بہر سوسنتابان پریشان شدند
 گرفتت از کمر بند او دستگیر
 بگفتا اما نمردہ اسے نیک فر
 خطایم بہ بخش اسے امیر کہن
 بگردش چو عرضہ اسلام زوین
 شد این جنگ این در استان خاتمہ
 خلق را گشتہ از کمر ہے

از آنجا روان شد امیر و لیر
 شد حرف دیگر تو ای خوش ضمیر

و اشکان بچم جنگ کردن امیر زاوہ محمد حنیفہ بہمراہ دو
 خواہران فتح نمودن انبیاں عمر شمارا از چاہ

بیاور کہ بنو و جہان را مدار

بدہ ساقیا ساغرے مگسا

ندار و مدارا ندرین پائیدار
 ز جنگ و جدلها چو نیست آدمی
 بدہ ساقیا ار خوانے قرح
 بدہ ساقیا باز منہگام شد
 نکر دم درین دیر آسائے
 بدہ ساقیا ساغر خوش گوار
 ز منگام آرزوم کشتیم جدا
 رہا شد ز شصتم اساس سخن
 گسست پیوند ام از شاخنا
 تخت آدم باز در چگانه دو
 چین واد از حرب ماہ منیر
 کشتو واز سر غنچه گل ورق
 ز بوش مشام جهان تازه کرد
 کہ چون شد محمد حقیقہ روان
 عمر شاه یکے گبر بانام بود
 بازرم او کس کشتیم زند
 چو شپتم ز ند بر زمین تا بعم
 کسے اندر ایام اورا نزد
 و لکن ورا بود دو خواہران
 دو گلڈستہ نورش بلوستان
 دور عتا دو زیبا دو عنایب

ندیدم مے زین می روزگار
 ز کام اوقتا دم بنا کا کے
 بنوشتم شود شورش دل فرح
 ہنگامہ پروازیم خام شد
 نہ آسائے شے و نہ آسائے
 کہ نوشتم شوم مست و ہم ز نثار
 ندانستم اقتادم این جائیگاہ
 گسست از میان تبتاس سخن
 کہ میوہ ز پیوند خورد خوشگوار
 بفرمان ماور فرود و نورد
 ز رونق فرا بیان ہنگامہ گیر
 در قہا شد از نغہ اندر عرق
 سردستان دگر باز ر
 لیوے مدار عمر شاه ازان
 کہ در پہلوانی دلا نام بود
 برومی زمین تابع خود کند
 ورا تابع و چاکر و خادم
 از و گشت جان اول انار و زرد
 نیکو روی زیبا بری پیکران
 دو سر مست غارتگر حبیب جان
 دو سرد سہی مہوش بلوستان

خرد و حال شان لالہ را و عدل
 گل از عکس رخسار شان مجمل

نبره سنبل از سنبلستان نشان
 چه گویم عجب سرور نازان بود
 که زیباور عتاب لوه نام نشان
 بگردند آن خواهران مشور
 برادر چو تا مشفق آمد بار
 بچاه افگینم و کینمش اسیر
 چو القصه شب غارتی بافتند
 نهادند سنگی گران روی چاه
 کراخا و راتان و آجی و مهند
 وزیران شنبیده چو این ماجرا
 پس آن نگاه انداخته آن وقت
 بر رفتند هر یک مقامی که بود
 پس بود محکم حصار می عجب
 شب روز در راه رفته کار شباد
 بقرب پد می چون آن خبر
 مبادا ایر خهبان اندین
 رویم تا دم بر امیر این خبر
 مبادا ارسل ز جهمبار امیر
 شود ضایع دین سالیها هم
 روان گشت آن نهوشن در ایا

شد و قمر بیان محو الحان نشان
 که در ناز و خوبی بدوران بود
 در اکناف ارفقه بگام نشان
 مقصد یاور کے منسلحت
 بیاتنا بچامش بداریم ماه
 گشتیم از کم لگامش اسیر
 بدار بچا ہے و ر انداختند
 نهادند یک نیز سوراخ و راه
 گران آپ نان پیم و تابی و مهند
 گزینان از انجا بهر جایگاه
 ز خانه شده نیز بیرون برآه
 حصار سکندر و زان نام بود
 بهما نجا گرفتند جائے نشیب
 رسید بهر خلق آزار نشان
 بهر اسان شدش دل بدین ره گذر
 ره آر و گذار می بین سر زمین
 بهر اسان شدش دل از نیزه گذر
 چو از دواغ حرمان بگردیم اسیر
 سیاه گز و آسایش دو چشم
 دو دو هزارش بدی در کشتا

به نزد محمد خنسیب رسید
 رسیده قدم مبارک بید

سلام و دعا و تحیات گفت
 که ای سر دفتر هوشان
 تو آگاه شوی شش نامور
 درین بوم و بر باد شده بود اند
 چو او مرد بمانده از و یک سپر
 به بردند رشکے اخی دختران
 وزیران بهر جائے بگریختند
 حصار می سکند همان دختران
 قطاع الطیر لقان درین نشدند
 شمارا خبر کردم از داستان
 همین گفته آن دختری مه لقا
 بهمهراه مقبل روان بود امیر
 چو خورده بود ندید و خواهر شراب
 نظر خواهر خورد کرد از ضرور
 بخواب کلان گفت کاند به بین
 کلان خواهرش گفت نبود مجال
 به بیم که آن هر دو تن کیستند
 همین گفته پا در رکاب آورید
 بوده تیغ در دست او پرشتاب
 دود بانگ کالی هر دو تن آدمان

ز لعل شکر بار آیات سفت
 فدائے تو صد جان این حنته گان
 که مشتبند و روان در نیزه گذر
 به تخت و کلاه و سپهر بوده اند
 دو دختر از و هم بمانده مگر
 را اورا فکندند در چاه از ان
 سپاهش پراکنده تر ریختند
 شدند ساکنین اندران دختران
 درین بد فسادے قرن کشته اند
 فدایت شوم رهبرت حق امان
 شده غایب از چشم و شد در هوا
 رسیده بران خواهران تر جیر
 زمستی بوده گفت زمان و خراب
 بسوئے محمد حنیفه زدور
 دو تن از سواران خوشخو گزمین
 پرندہ زندیر بسوز و یات
 درین درشت و ما دانی چستند
 از ان نعره از جگر برکشید
 فرس را با زرم او پس بتاب
 شمارا اجل آوریده دمان

وگرنه پزانده درین بوم و بر
 اگر پد ندند سوز دش بال و بر

بگو کیستے کام و نامت بگو
 کہ نبیام کشتہ نکروی بہ تیغ
 بگفتا امیرش کہ اے دلنواز
 جو فرزند خیر خدایم بہ بین
 ندارد بتورخت مروانہ زیب
 ترا دوک چرخہ ہمان پس بود
 چو شنید آن دلنواز این سخن
 بگور است چون فہم کردی این
 بگفتش مگر کہ لے نوس لب
 نکاور جو شد در تکاپوی زیب
 بدالسمت دخترے بالیقین
 بگفتا پر می روی آشوب خوان
 بیار آنچه داری بمیدان زمین
 مگر بگفتا نخستین تراست
 چو شنید وہ بر نکاور نخست
 کشید از میان تیغ خونخوارہ را
 بجائے سپردست بگرفت امیر
 بگفت این چه کارست ای پسر
 شہان را من از تخت و تابوت زدی
 تو خوار ہی کہ اندر کف دست خویش
 ہمین گفت برخوانست تا آدرند

کہ دارم بہ بتواند کے گفتلو
 فسوس آمدت تیرا ہ و در تیغ
 ای شوخ طناز عشوہ گداز
 محمد حنیفہ ہنام یقین
 سردار مردان شوئی با فریب
 نہ چون لاف مردانگی کس بود
 جوابے بداد ز پس این سخن
 کہ دادے مرا طعنہ از زمین
 بگردی جو ہیبت بزم و تعجب
 ترا سینہ ام گشت از ان جو سبب
 کہ از لغزبت محو جوڑ جبین
 اگر دخترم من بلایم بدان
 سوال خ جوابے مکن این چنین
 کہ با جملہ اولینت ہواست
 زوہ تا زیانہ از ان برق چست
 چو خونخوارہ پشمان خارہ را
 بچہ بماندہ ہے دلپذیر
 کہ جامی سپردست بردی بسر
 فگندیم ای نوجوان دلیر
 بگیری تو تیغ من ای تند کش
 محمد حنیفہ بدو نعیرہ زد

گرفت پرورد گشتش بہمراہ تیغ
 چو افتاد از دست او تیغ و تیغ

تر پس نیزہ زو بر میانش امیر
 سر نیزہ پس چرخ کرده ازین
 رسانید بار مقبل نامور
 رسیده زین غامبری دیگرش
 بگفته محمد حنیفہ است کجا
 دو عبد جان اگر باشدت ایدلیہ
 ہمین گفته و حمله کرده شتاب
 ہمینخواست تیغے زندان زمان
 چو افتاد تیغ از کف دست او
 یکے نیزہ زو بر میانش امیر
 بر انداخت اورا چہل گز بدور
 شدہ مقبل آن سردودش بہت
 پس ساعتی پس کشالہ کنان
 بگفتند ہر دو کہ فرمان بریم
 بسوئے حصار سکندر امیر
 شہیدند لشکر شدند شادمان
 چہ رسید امیر از عمرکان کجاست
 بگفتند اندر فلان چاہ تنگ
 روان شد امیر ہمہ آن سپاہ
 رسیدند چون برسر چاہ ہمہ
 سر چاہ از ان سنگ سر پوش بود

ر بود حق چو مرغی ز زمین آن دلیر
 بدست و گر غنچہ سان بر زمین
 دو دستش بہستہ در پشت سر
 خجل سر و ناز از قد دلیرش
 کہ از جنگ من کے بیاید با
 زمین کی سلامت برای دلیر
 ز وہ پاشنہ اسپے در رکاب
 زو دست پرومی امیر جہان
 بگشتند با نیزہ پیکار جوئے
 ز زمین در بودش بچرخ منیر
 شدش استخوان نرم نرم از غرور
 دو گل غنچہ را کردی بجاکشست
 بمیدان کشیدند آن دختران
 بفرمان تو بر نہادہ سریم
 روان گشت آن پر دل بنظر
 ہمہ پیش روئے آمدند ہلکان
 شاید جالش مراد عاست
 فتادہ نہادہ براو پارہ سنگ
 ہیا ہوکنا جملگے سوئے چاہ
 چہ رہ نہادند پس و مد رہ
 چو افگندہ آن دلب نوش بود

خلائی ہمہ زور کردند پس
 تہ جنباتہ اورا کے مہکیس!

فرامد امیر جهان آن زمان
 ہر داشت سنگ بر انداخت دور
 بر آن دست و بازو دو عدد آفرین
 بر آورده از چاہ عمر پس صدا
 چہ سخنیں کہ آواز داورے مرا
 صدا کرد امیر گزین آن زمان
 چو شفقت نمودے تو بر حال زار
 بگفتا کہ فرزند آن حیدرم
 کہ بستہ ترا اے عمر گوی مبن
 تہ تو ظلم و بیداد از دست کیست
 بگفتا کہ نا شادم از خواہران
 بچا ہم نکلند و رہن شدند
 چو بستید امیرین دلش سوخت بس
 کہ بر خیزد دستی بزن بر رسن
 سپر بستہ بودی بران رسیمان
 کشیدہ بیک قوت اورا امیر
 چو کردند اندامش از بند باز
 بستہ بمقدوم مولا قتاد
 سراو گرفتہ بز دور کنار
 کہ مردانہ باش ای برادر سپین
 ز پس گفت عمر کہ ہمیشہ گان

برائند اکبر بہ بروہ زبان
 چہ گل گزیدور آن امیری سر
 بگردند خلقے زمان آفرین
 کہ من زندہ ام ای شاہ با وفا
 غریبان نوازی بدین ناشنا
 کہ عمر اگر زندہ خیر ز آن
 و بدر حمتت حق بروز شمار
 حنیفہ محمد بنام اظہرم
 کہ افکنده ات در چہ بر سخن
 تہو حیر و ناشاد ہی اندوست کیست
 فلندند در چاہ مرا ہر دو ان
 بازاری مرد و ہم زن شدند
 رسن در چہ انداخت وزد یک جس
 بیرون کشم از چہ ای کہ ترن
 بران بر شستہ چو عمر دو ان
 شدہ کھر بارنگ آن پر ضریر
 خلاعی شدہ بند آن سرفراز
 بدمح و دعایش زبان بر کشاد
 بہ پوسیدار زوی شفقت گزار
 میاشی ازین بعد اندو مہین
 کجا اندامی صفت پناہ جہان

بگفتا امیرش کہ ہر روزی شان
 پہ بندہ گران ست پابستگان

کشید از میان تیغ عمر از کین
 پیش منع کرده امیر گزین
 به بندگراں بود چون جالفشار
 پس آنکامش آورد تا ج هیدر
 که بر نه لبر اندرین تخت نشین
 امیرش بگفتا که کلمه بخوان
 محمد رسول خدا را بدان
 ز صدق و یقین شد مسلمان دین
 بگردند بت غائبه بار خراب
 امیر جهان کرد از ایشان وداع
 به نسبت تکاور چو با درمان
 به اندک تکا پور سیده قریب
 به جنبش بگروه زمین وزمان
 سواره چو مشتاد تک لشکران
 چو از هوش بی هوش فیضان سپاه
 بگفتند گر یک صلایے دگر
 بمانند حیران که آواز چلیت
 بیرون گشته نم توان لشکر تمام
 بدیدند مردی که نمودار شد
 که سر خینه روی و چو سر خینه مکی
 نگو خوی خلق و چو شهلا می ناز

که من می کشم هر دورا بالیقین
 که نبود ستار و ار نشان اینچنین
 که تا جان بآید از ایشان روان
 محمد حنیفه به اعزاز و فر
 تو شاه باش و من خسته بنده کین
 بگو لا اله الا الله را ز جان
 ز با مش کن پر شکر کام جان
 دلش خالی از کبر و آزار و کین
 همان جا مسجد نباشد شتاب
 نمائند دیگر در میان شان نزاع
 روان شد سوی ملک کلام ودان
 زوه نغز و عیدر سے پس محبوب
 بلبرش قناده همه کافران
 چو فیضان و سپا از مردوان
 وزیران قناده از تخت و جاه
 بر آرد شود خلق زیر و زبر
 بر آید خست شد تا که کسیت
 صفت آید لشکر می رقیام
 ز نور بخش جلوه دوار شد
 سہی قاسمی سہکین مشکبوسے
 کہ پیوستہ ابرو مقدس طراز

کشاوہ جمین غنچہ لب فریب
 سرا با لطافت براندام لب

مغرق بقول اسے تاپا ہے
براسی شمشیر چو تندر تو دہلے

کہ مجھ تک استغذ صفت نصف
نہاوند در قلب گاہ منظرہ
جولان در آورد خوش از کمین
کے مست کیا ہو بیدان نبرد
پیدا اگر گفتگو سے بود
تختیر باند از تلا لائی او
نبرد کی بلین مرد میدان کند
کار شمشیر فتح تشویش من
جو کوہ پارہ بر نیلہ اسی دوران
تجرب نامتی در شمشیر مثل بنار
مدور سر در شمشیر کتبہ قرن
غلاش بودی پوست ہفتاد
کہ دیوار اسیش شدی در گریز
پر کپہا بہ پروردہ ای کم خروش
کہ گزرے با کرم من بہمتن
کہ بیام گشتہ نگر وے زرار
منم شاہ علی مرتضیٰ را سپر

چو اوشد فریب سپاہ است عفت
چو آراستند مینہ مبرہ
ور آید بیدان امینہ گزین
مبارز مطالب کرد و فریاد کرد
کسی را اگر آرزو سے بود
شاہ ارم و پدا بانی او
گفتا کہ مرد میدان بود
ور آورد سستہ در پیش من
ور آمد کے عادی اندر میان
کیت نیز دست شمشیر
کے گر ز پوش تختیر اک زین
ز پیش چکو ہم جمال بر
بیدان آمد بہ کین و سستہ
گفتا کہ اعرابی ششم پوش
حالت نباشد میدان من
گو نام خود را تو اسکے شہسوار
گفتا مگر کہ اسے بے پدر

بیدر آنچه داری از مستی و زور
منزل لانت مروا نگی سخت کور

بقر اندر آمد به گزرو به تیغ
 میخواست تا برزند بر امیر
 گرفته کمر بند ما شیر تر
 بچرخ اندر آورد و زمین
 جوان دید لزدید شاه ارم
 بگفتا بیک بار حمله کنید
 بگردید اله سحر شران
 زمین و زمان کوه باشد هم
 سرش دوورفته بیوق چرخ
 بغزش قتا و ندیس طبل جنگ
 ز غریب کوس کر نایمان
 ز سر بر آید بقر و غر
 زمین شد سما و سما شد زمین
 ہمیزد محمد حبیب راست تیر
 تو گوی که آشوب محشر خواست
 ہم بیج خوردند شکر همه
 امیر گزین چون شد گرم جنگ
 یکے راه کتدی بی برگرد
 نرس راه کندی زوی بر فرس
 بر سوئے چون کوه پشت شده
 ز نرس گشت معلوم بر یک دیگر

زوه دست برداش بیدریغ
 در آورد دست و میانش امیر
 ز زمین کتده بروش بالائی
 که چرخ برین کرد صد آفرین
 قدش خم شد از باران دوه و غم
 به تیر و تفنگ و تیغ زیند
 چون تیر کوه کوه از کافران
 جهان گشته تاریک شب ز علم
 چو از دور بسیار فلک شد چرخ
 بچندش رسید چون روم و رنگ
 بلرزش رسید زمین و زمان
 بودند هر یک کافران مثل بود
 نفس با جنگی رسید زمین
 بسکه کافران گشته زور زید
 بسیار شرح و بیان بیج راست
 که غم گشت و نه ز لشکر همه
 ہمیزد بر طبل جنگان جنگ
 یکے را فکندی دیگر زد و
 زوی سر زهر زان نس بر نفس
 که ایستد بر پیر بهر جا شده
 در شمشاد خندان سگان کفر

بمید گران	بیزود تیغ
سراز بیدگر	بکرده جا

بدان لشکر چو از سر پیشان کشید
بسے زخم بر جان او خورده بود
ز سینه پیکر چو مقبل غلام
علکیش باگو مقبل باو فاء
فرامد ز اسب آن امیر گزین
فرس لاچر انده علف و انواز

امیر از میان خونین را کشید
وزان ز جها خون روان گشته بود
لشسته بدو کرده اورا السلام
بگفتا که عد جان نیامت فدا
و هنوز دوشد بر صلوة او فرین
امیر جهان شلاق در نیاز

بار دوم باز جنگ دران امیر و پادشاه

ارم با پیکر و فنون چاه کنان سر و قتادون

امیر زان در چاه

بده سابقا غم دیگر رخ نمود
بیا سابقا غم سر غم قتاد
بده سابقا چاره ام کن ز غم
بده سابقا نیست در جان من
بده سابقا روئے جانان نما
بده سابقا مین تو جانان ام

لشدر مدعا غم سر غم کشود
در غم برویم ملک در کشاد
و گرنه سر هم از غم لپه ز لپه
بجز و بدین روئے جانان من
جان در و لم زار زار حسرتا
چو آتش زده سوخته خانه ام

بده سابقا سوت جان حزین
فلک رعیت در ساغرم زهر کین

بدیدگی کے مبتلا سے ستوم
 کہ جز غم ندیدم درین کنبه
 چو افتاده در میچ تیج سخن
 ندانستم افتادیم این جا و گیاره
 گسست از میان اقتباس سخن
 چو میوه فی پوند خوش خوشگوار
 بفرمان وادار فرد و دود
 بار قام طغرار قمر و صغیر
 ہمہ شب بدرگاہ آن لے نیاز
 کہ فریاد زود بر وزیر کہن
 و گرنہ کنند ملک زیر وزیر
 گفتند مفت چاہ را فرقیہ فریق
 کہ بینندگان زو بہ بیتند کس
 یہ پو شان دست سرز خاشاک
 زوہ صبح دم خندہ اندر زمان
 بر افروخت بازار خورشیدش
 کہ بستہ کردہ شہے سرفراز
 بہ پشت فرس گشت همچون شرر
 ز ہم زرم زد نعرہ عزم زرم
 ندانست از مکر مکارہ کار
 مہا و چو بختوہ بیدار گاہ

ز غم بیدگی کردا سے کتم
 بدہ ساقیا یک دو جامہ بدہ
 بدہ ساقیا چاہہ من بکن
 ز منہ گام آرم شتم جدا
 رہا شد ز شصتم اساس سخن
 گسستہ چو پیوندم از شاخسار
 تخت آرم باز در چنگ رود
 طرازندہ طرز رونق پذیر
 کہ بودہ امیر گزین در نماز
 ز شاہ ارم باز نشین سخن
 کہ فکری بیاید بر این شاہ سپر
 شدہ مصلحت شان کہ چاہ ہمیق
 پیوستند روئے ہمہ راز خس
 بکنند اندر زمان مفت چاہ
 بیرون شد چو زنگی شبانہ جهان
 ز عنبر سواد می رومی خلیش
 محمد حنیفہ چو خواندہ نماز
 صلاح بر تن آراستہ ان زریہ
 فرس را تبارو بمبیدان لرم
 بود غافل از مکر جہنم غدار
 مہا سخن اسی دلا غافل از مکر چاہ

یہ آرم او آئندہ ایک سوار
 کہ سازد ابدو بیدگی کارزار

چو روی بنام زید شاہ کربین
 کہ چون پائی پیش فروشد چاہ
 بہ جنبانہ پائے خود محلا فرس
 شکر حلیت و لش غصہ کرو
 زبان تا زیادہ کفایتش بدست
 بہ شدی از ان خیر کرو می زبان
 میخواست پائے بختین را پرو
 میخواست آنم کند خیر و حلیت
 کجی مہارے حضرت کشتی و ان
 زمین و زمان شد بعد حسرتنا
 و لم تاپ تقیر و شکر با نداشت
 ازین عم مگر خامسہ جوان بقصد
 کجایے بیافز و فنون حلیت
 کجایے بیافز و فنون کسرت
 کجایے بیافز و فنون ویردن
 قتا و در چاہ سر و نازت حلیت
 بیافز و فنون شد جگر کجایا
 کجایے بیافز و فنون ویردن
 کجایے علی مرتضیٰ زود آسے
 کجایے علی مرتضیٰ زود آسے
 قدر و پائے حضرت کشتی فراز

فرودنت اسپس بجای فرین
 فرس از فراست بدست راه
 فرس خواست تا کشتی پائی پس
 فرس را کجی تا زیادہ برو
 فرس کرد سپر چاہ پائے حلیت
 فرس چاہ پدید برو می بران
 بدست بنید فرو تر پرو
 فرو شد چاہ سے اسپر هر شست
 کہ خون رنجیت از چشم کربان
 جگر پور آمد زمین و سما
 چو شد شکر حد شکر حد از شکر کد
 رو خوش گم کرد و مجنون شد
 بیجا حال و بلا و خوش بین
 بیان شد غم تازه و تیرہ کن
 قتا و در چاہ تنگ سر و حلیت
 چرا غافلے از مہ و کشتین
 بزودی بیاسوی جانان نتاب
 کہ جان دول از درد و غم سیر شد
 بناگشتہ ہنگامہ کربانے
 کہ در چاہ قتا و ترا شاہ پس
 جہان را بہم زد بیک ترکنار

کجایے حلیت
 شدہ حلیتہ فرزند جان و جگر

جگر چاک کن دیدہ پر آب کن
 فلک خانہ ات گر بگرد خراب
 محمد حنیفہ دل از جان شست
 چو شام ارم دیدہ در چہ امیر
 کہ سازید چه را پر از سنگها
 بودہ شدہ در این گذار و شنید
 بمقبل گنجنا کجا شد امیر
 گفتا کہ حضرت پور شکست
 کجائے علی مرتضیٰ زرد آسے
 نماندہ بدل طاقت ذوقنون
 بتازید بر قلب لشکر روان
 ووردیہ چنان میزوی تیغ تیر
 لشد قتل کافر ز عیش و شہار
 چو داشت لشکر شد ذوقنون
 بدانت اقتادہ یارم بجاہ
 و دیگر گوان شدہ ذوقنون
 قیامت شدہ قائم اندر زمان
 کہی دست بر سر زومی کہ بردی
 گفتی فلک کرد و بیستان چرا
 چرا بر زومی بر جگر زخم کار

جهان راز تخم موج سیاب کن
 کہ کردی ز غم سینہ ہلا کہاب
 چنین بودہ تقدیر حق از خست
 زودہ بر سر لشکران یک نفر
 چہ از سر و مروان واسپ و سپاہ
 کہ با گار خان ذوقنون در سپاہ
 کہ از فرقتش گشتہ جا تخم صریح
 بہ بین چار و درش ہمہ کافرست
 ہما گشتہ ہنگامہ کہ بلا سے
 ازان نعرہ برکت بہ از درون
 بر آوردان خیل لشکر فغان
 تو گوی کہ ہنگامہ شد ز ستیخیر
 فرسوس را بودی مجال گذار
 بد گندہ گشتند ہر سوز بون
 جگر پارہ کردہ بگفت آہ آہ
 کہ آہیش بیوقی گردون کہ سیر
 ہمیکرد از دیدہ گمان خون لیل
 کہی آہ کردی کہی کند سوکے
 نظم چرا داشت بر ما روا
 ہشتم چرا گشتہ نفیس خار

چرا بر زومی بر جگر زخم کار
 ہشتم چرا گشتہ نفیس خار

چرا سستی در قلع زہر مار
 چه کیتہ ترا بودہ اندر کین
 چو ناشاد کنی مرا ای فلک
 چوروز مرا کوں پس سیا
 صدا کرد بجاء کی ایس ولم
 حقرا چیت حال ای ملام من
 کنون نیست چستی کہ بنیم ترا
 تو گشتہ چین خستہ زار و حزن
 متو ناشاد و من از تینا شاد و تر
 عدا زو محمد کہ تو کیتہ
 ولا سے گر خستہ گانے کنون
 بگفتا کنت مدتام ذوفنون
 کینرتبان را فدایت کتم
 فدائے تو با دا اول جان من
 بگفتا امام ای شہ سرونار
 کنون گشتہ اقدام از ہم جدا
 بہستہ سپر ذوفنون بار من
 بروی سپر بر نشین ماہ من
 بروی سپر پس نشین امام
 بہر چند قوت منون نشد

چرا کردہ سینہ ام را فگار
 کہ در قتل من سعی کردی چنین
 تو ناشاد باشی و قد ہم ملک
 بگردی بچہا تو ہم مبتلا
 کہ ای جان مقصد روانی حکم
 ای مقصد و مطلب کام من
 شود جان صد ذوفنونت فدا
 فدائی تو عد جان این دل عین
 جگر خون تو دمن چه خونین جگر
 بہر سی تو از خستہ گان کیتی
 چو گشتی بدرماندہ گان رہنمون
 ز چشم روان گشتہ صد جو خون
 ایسرم بغم مبتلائے تو ام
 ای دوست در بخت حرمان من
 سرت سبز عمر تو با دا دراز
 ز کار اقاوم فتا دم زیا
 نگندہ در انجاہ بگفت ماہ من
 چو یوسف کشیمت ز جاہ حزن
 بقوت شدی ذوفنون ز تمام
 تعجب شدہ ذوفنون خود خود

محمد بگفتا کہ یک سر ہمہ !
 بقوت و را بہد یک زہر ہمہ !

چو قوت بگردند پس حمله
 بدید و شکسته قدمهای رُوس
 دل زوفنون حنین چاک شد
 مگر در علاجه به تقدیر رب
 پس آن نگه بگفت زوفنون ای امیر
 پس آنگه بگردند به گوه نیام
 بسے سنگها ده منی صد منی
 جتند هر یک بدور کنار
 خدمت بوده مقبل و حل کنیر
 ز پس زوفنون گفت امام عزیز
 تو پوران صدیق را خیز باب
 ز جا حبت سر و سہی خوشترام
 روان گشت در بار گاہ پدر
 کشید از میان تیغ الماس رنگ
 کہ اندر زمان گشت بیدار باب
 زوش تیغ از وی خطا شد تخت
 تر و دوسی کرد هر جائے گاہ
 بدل گفت تا زرم بسوسے امیر
 ہمین گفته شتافت او سو بام
 در اندم چورفته بوده زوفنون
 بسے کافران آمدند آن زمان

بر آورد از چاہ بیک باره کی
 نگفتند حمله کہ صدوائے رُوس
 جگر پر ز خون دیدہ نمناک شد
 بیایکد رضا داد بر سر صعب
 بہالائے کوه بہ کہ سازم گزیر
 کشیدند بالائی کوه آن امام
 کہ بود ہر یکے ر و لوق خرمنی
 بگردند از سنگ بر خود حصار
 ہمیداشتند آن امام را عزیز
 کہ من اوقتا دم بہ آرزوم و کین
 بکن سعی و کوشش درین شتاب
 بشد در تکا پوسے آن دو کلام
 پدر خواب بر تخت بودہ سفر
 ز پالش کند سر جدا بید رنگ
 گر بخت از وی و سہی زبردشت آبا
 کہ شد تخت و حصہ زان بیکجخت
 بیابید پوران صدیق را
 مبادا کند و نمناکش اسیر
 گلندام سیمین برود خوشترام
 سوے کار پوران صدیق چون
 بقصد ہلاک امیر سے جہان

ہمیزد کے تیر مید وخت دو
 بیفتند در لشکران ہای وہو

امیر زمان دست زد و در کمان
 کسے نرسید تا آورد نزدیک تر
 مگر تیر از ترکش تمام شد
 محمد پس نگار خان آوردند تیر
 ز پس آن زمان و فتون در رسید
 شد در غضب تیغ بگرفت دست
 چه از وی مشت فکند آن زمان
 عثمان را بتا بیده سوئے امیر
 علیش گفتا امام گزین
 ز پوران عدیق بر گو خمر
 گفتا که کردم بے جستجوئے
 بیا تا همه سوئے مگر رویم
 که صحت بیانی تو ای سرزاز
 نامش گفتا که اسے گلبدن
 قسم خورده گفتم این شهر را
 بشکر ز و فتون ملک عمر رویم
 بیک یک چو گشتند یک سر سوار
 چو رفتند چندی به نزدیک تر
 ازان شاه اطلاق نامش بودی
 ز اسلام عمران چو شنیده او
 کتوں بوده اند آن در لشکر جنگ

همید و خست ازان مفسد از روان
 تیر افگنان پس یکے تامور
 چو حضرت ازان اندک تمام شد
 که برگیر این تیر را یا امیر
 ازان نعره از جگر بر کشید
 بسے کشته بس بسے بسے انجست
 که بگریختند یک سره کافران
 سلامی بگروه مے و لیدر
 که ای مہوشی دلبر و لبتین
 که دیدی و یا نه ایال لب شکر
 ندیدم از ایشان سر موی بوئے
 در آنجا دے آرمیده شویم
 ازان پس بیا یکم بسوئے تو
 ایاشوخ طناز سر و چین
 نگیم نسام سوئے مکه جاہ
 باشی چند آخا شویم
 بگردند با ملک عمران گذار
 چو شد غلغلے لشکر ز روز بر
 که عمران بفرمان رامش بودی
 بومی کرد آرم از گفتگو او
 دوران لحظه اینها بگروه درنگ

تظکر در لشکران چون امام
 که عمر افتاد دست در سخت دم

کہ امی رونق افزائی قلب جنون
 خلاصش بکن زور ای مرہ بین
 چہا نہد خوش خود اندر زمان
 رہا نیدش از بند اور کشید
 کہ شرمندہ شتم ترا حسان تو
 کنیز کے محمد حنیفہ منم
 سر اندر قدومش بفریاد بست
 کہ حق باشیبت یاد در محل
 قلب سیاہ خوشستن را زد
 خواہی از دیدہ سوسن تاخت
 زہودش زین بچومرعی فرو
 اماش باسلام کردہ غلام
 خدا خواستش اہل ایمان بشد
 بداداشتی سردر جنگ بلوچ
 نزد محمد حنیفہ دیکہ
 بگفتند آن حملہ حال ہا
 رسیدند حملہ صغار و کبار
 ہمہ کہ وہ حملہ گی چون وہ
 چو بودہ بجر عیس نامدار
 شدہ علی رعب تلخ کام
 کہ صدوا در لغیا امیر جهان

امیر گزین گفتہ با ذوقون
 کہ در بند افتا وہ عمران بہین
 چو شنید سرد فر گل رخان
 جو برتے بہاری بعبور رسید
 بگفتاش عمر اچھے شخصے بگوئے
 بگفتش پری پیکر محترم
 چو شنید عمر از جانیس حبت
 دعائش ہمیکہ و از جان و دل
 فرو تاخت آن گلخے سر و قد
 بیک ساعت از کشتہ پستہ بشت
 زدہ دست اندر کمر گاہ او
 بیارو اورا بہ پیش امام
 بخوان گفت کلمہ مسلمان بشد
 بخلعت بہار است اورا امیر
 شدہ ناشتی پس نہاوند سر
 بہ پر سید از جنگ و شر ماجرا
 بہ پر سید عمر حکیمان شمار
 رسیدند جراح اہل ہمہ
 بدہ حملہ ہفتاد جراح کار
 بدیدند ہر یک چو پائے امام
 بگفتند پس حملہ گریہ کنان

شدہ تلخ مان حملے کام جهان
 کہ جانہا فدائے تو سرد روان

چو رونق پذیر اندر آرد شکست
 بهین گفته رفتند بس جملگی
 چو شد در واوند در ناله شد
 چو گذشتت یکساعت زان افق
 که خون در فتون بخت از دیدگان
 بگر به شدند اهل مجلس تمام
 چو از حد طاقت شد از درو پناه
 گذشت از مدارای صبر سکون
 بگفتا بر آید جمله تمام
 شده طاقت طاق ایجان من
 گذارید تنها مرا زار تدار
 پو این گفت شد در فتان فتون
 زوه لغزه و ویدیه پر آب کرد
 دور خسار گلبرگ بر خاک ماند
 بزاری در آمد بگفتا مسیر

دل قامت او ز چیرت شکست
 جگر خسته گشتند از خسته گی
 و اها در نالیدنش پاره شد
 شده در و پایش لبه در حرق
 در آمار بعد حسرت و افتان
 غروش و فتان شد در انجا قیام
 نه صبر و مدارا نه چون و چرا
 مجبور حنیفه شده ز دیده خون
 گذارید تنها مرا تلخ کام
 که آیا بگر نیست دران من
 که شتم زور و الم بے مدار
 پو احسب تا شد گلبرگ پر ز خون
 نه گریه زمین را پدید آواز گمرو
 ستاره ز گلبرگ گامی نشانند
 تو بودی مرا مولی و پذیر

پو بودی ای سید دل نالوان

تو بودی مرا روشنی دیده گان

تو بودی هم آرزوی دلم
 کنون می گشتی از و صالت
 کجا طاقت دوریت بر من بست
 ازین جا پو میرانم از بر ستا

مردی تو حل میشدی شکم
 همی رانی ام از و طاقت مرا
 که بدی تو قیامت بجان من است
 نداری بمن شفقت و مرحمت

همیشه هم از وادی و ادبیر

اگر رانی از خود بگردم اسپر

بد انسان بچشیر اگر بیانی ام
 زبشت برانے اگر مر مرا
 محمد بگفتا کہ لے سرو و ناز
 قیامت ہمیدان کہ امروز ہست
 قیامت شدہ قایم امروز من
 بر آواز آخائے پس فونون
 گذاریدہ اینجا میرگزین
 فرو تاخت آن گھر سے سرو قد
 وہ دوو ہزارش پسی پیشین بہ
 مشامش مدطر شد از بوی یار
 چون در شہر عمر رسیدہ پری
 بگفتا پری با پری پیگر این
 قرار می بدل نیست این کھلام
 مشام پری از بوی جانان شدہ
 بہین عشق را کار کرد از کجا
 زبوی دلا رامستان بشد
 بگفتا آن بے مہوش مہلقا
 کہ تخت مرالپس بدارہو الدین
 مرابوئی جانانہ سہ مست کرد
 بگردند پایان پوخت پری
 شدہ در فرمان پو قریر پری

بودی نیز بہ حال حیرانی ام
 بو ہون نتم وارم من کجا
 نہ امروزہ باشد قیامت آنجا
 مگر گم ازان روز امروز ہست
 قیامت نہ تنہا شما را من
 دو دیدہ تر و عارضش لالہ گون
 شنوا ز پری قریر حریفی چنین
 سمن بوئی گل بوئی شکین سواد
 روان شد بہ پداری و پین و پیر
 سشس مست گشتہ و سنی پچمار
 بہمراہ آن خیل بائی پری
 کہ اندر مشامم و زو بوئی جان
 مگر ہشت این شہر گاہ مستہ ام
 درین جا مگر تجا بی جانان بودہ
 کہ دانست بوئی دلا رام را
 بروئی دلا رام فرمان شد
 دل آشوب شکر بی پری وا
 کہ جان زو لم ہست این سر زمین
 کہ خواہم ہون برق فلک بنا کرد
 کہ بر گشتا داوی ز مشک فری
 کہ شد کرد تا شہر ہرات پری

رسیدہ ہر جانان پو خواب بود
 زور دوالم سخت بیتاب بود

دیگر وید مجروح قدمهای او
 زخمی و آنروید گون نورفسان
 گرفت آن سستی سر و طناز
 بگاند و پیمانند و لدار را
 نهدا و ندر و کسے تخت و کور
 یک لحظه از هفت صد ساله را
 یک مہر تو رام کا ہش بساخت
 گذارش او را بنوش وصال

بسی ضعف آورده اعضای او
 مشک شدہ سینہ و دل لہان
 یکے چاودہ پودہ کلیر بنام
 کشیدہ زرد آن لہ زار را
 کشیدند بر چہرہ نیو فر
 گذشتند من تحت زمبجگاہ
 وصلش و لہ جان خود میگذاخت
 شد شہ فضل بجران حال

داستان مہتمم خیر شدن ذوقنون البرون

امام و مینر چاکرون روان لیسومنی و خبر

آرون محضرت علی

پدہ ساقیا کار و شوار شد
 پدہ ساقیا شد جدائی و یگر
 کسی دل بجران آہی مباد
 مینگین آہی جدائی
 بی ساقیا ساغرے فی پدہ
 بی ساقیا و پیا لے مہم

سارہ ضمیرم دل آزار شد
 گدازوان بجران شدم و پدہ تر
 ز عالم ہوا ز بیخ او کسندہ باد
 مسوزان بداع جدائی
 کہ افسردہ گشتم ازین کہ وہ
 کہ وید بجز بجران قدم مینریم

ندانم کہ چون می شود حال من
 ز ہنگام آرزوم ششم جدا
 رہا شد ز شصتم اساس سخن
 گسستہ پر ہوندم از شاخصا ر
 نخست آوزم ناز و رچنگ زود
 تو نم نامی معنی طہرا ز
 ازان روزا میر جہا نرا پیری
 نیامد پو آواز نالیہ شش
 بمقتل صد کرد اسرار چہیت
 بگویم نمی آید آواز پنج
 نو بر غیر ازو سے یا و ر خبر
 جو مشہل شتابان بجانہ و وید
 بنوہ ورا نجا امیر جہان
 فغان کردوز وسیتہ را چاکچاک
 ہو شد واقف از این خبر و وثون
 ہون بشنید وز و نخرہ آندریایے
 چو گل غنچہ خود را بز و بر نہ بین
 ز خود رفت مدہ شگشتہ پیری
 مسلسل شدہ سنہایش پنج و تاب
 قیامت شدہ قائم اندر زبان
 ز صرت بے سینہ پاچا کش
 ہمہ گلر فغان روی کنند و مووی
 پو آمد بہوش آن تہی گلخدار

ہر اسانم از حال احوال من
 نہ دانستم افتادم این جا بیگاہ
 گسست از میان قیاس سخن
 کہ میوہ ز ہوندم خود خوش گوار
 بفرمان داد از فرود وود
 تر قانون حکمت ہر دن کردار
 با و ای خود بر سے وادیری
 و از و فسون گشتہ و پواندوش
 سبب نامہ نالیہ پار چہیت
 کہ افتادہ و رول مرتج پنج
 کہ افتادہ و رول مرتج پنج
 کہ روئی امیر جہان راند پیر
 نہ نقش کفت پای از حضرت
 ہمیکہ و روری سر با و خاک
 شنوتا چہ سان حال و شد زہون
 شد از ہائمتش خیرخ تیلے قبای
 بسہر خاک نہ پیران شدہ نازین
 کہ و رحمت افتادہ مہ مستری
 بہ شکر کہ از شد عرق چون جہاب
 پلکے و آہ نہ بین و زمان
 د زمین غلبے ویدہ غمنا کشد
 بر آمد نہ ہر سو عجب بائی ہوئی
 و آہ شکر یہ بسے زار زار

بسوز و دل خود بخواندی غزل

کہ می شد دل سنگ آب نخل

غزل!

کجائی تو لے مقصد جان من
کجائی تو مسند نشین و دم
کجائی کی کہ بدیم رشت جان و دم
کجائی کہ بیتوشد تم دل کباب
کجائی کہ بیتوشد ستم خراب
کجائی من سہ ختم از غمت
جدائی چرا کہ ویسے از این حزن
چرا کہ وی اول لورسم جفا
ندارم دیگر طاقت داغ بھر
چه کار آیدم بے حالت جهان
چو عمر شنید این چنین ماجرا
چو آمد بدیدہ پہل تن کینز
نظر کردہ چون در سحر و فشنون
زودہ جامہ چاک بسرخاک باد
ہمیاقت بیروزیتو زندگی
ازین زندگی عار آید مر
مرا زندگی بے حالت مہیا

کجائی تو لے سرور بجان من
کجائی تو لے جان جانان من
نماند بدل درو حرمان من
شنوید کہے دروا فغان من
برین حال زار پریشان من
بکن جسم پر چشم گریان من
در آتش آنگندی دل جان من
ایاروشی ویدہ پیشمان من
مدون خداوند رحمن من
گلستان چو زنگین جان من
بیاید کہ تا پر سدا حوال را
ہمہ در غم و غنمہ اندا شک ریز
کہ از چشم می آیدش جوئی خون
ہمیکرو آن سرو نخل مراد
نگارا مرا نیست زین بندگی
کہ باشم من از عمل رویت جدا
دل و جان فدائے جمال تو باد

کہ عمر از نالیدنش آب شد
دلش داغ گردید پرتاب شد

مرازند کے بے جمالت مہا
 کہ عمر از نالیدنش آب شد
 بیامدی نزدش کہ فرزند من
 و لم یز خون کردہ نالیدنت
 بگو حال امی پاکدامن کہ چیت
 بگفت ذوفنون آہ و شکس روان
 جد امی گزیدست از من امیر
 نہا دست داغ جدائی مرا
 کہ بروست اور اندام عیان
 مرا زندگی نیست بیرونی او
 این زندگی عار دارم بے
 ازین واقعہ ماند عمر عجیب
 روان کرد از دیدگان جوئی آب
 پس تکہ بگفت ذوفنون امی بد
 طعاعے ہدہ بر فقیر و گدا
 پس آنگہ بگریید عمر ادوان
 بگرہ بے ختم ہائے کلام
 ہمیکہ و آن عمر کے خوشامیر
 گرفت مستقبل پر و لے باوقا
 روان شد ہمراہ عمر فرار
 چو ہر دور سجدند بر ذوفنون

دل و جان فدائے جمال تو باد
 دشمن زرع گردید پرتاب شد
 تو ہستی مراد دل بند من
 کہا ہم جگر کردہ نہا ریدنت
 ترا این کہ دورت غم از بہر کسیت
 کہ کوہ ہامی غم بر سرم نشد بدان
 پوز از زندہ کے نیز مستم لبیر
 ندانم کہ آیا بر فتنہ سگجا
 کہ بے او چہ کانا یدم این جہان
 وہم جان بر خسار نیسکوس
 کہ جزا و نہا شد مراد م کے
 ز غم گشت تاریک ما نڈش
 بگفتا ازین غصہ گشت تم کہا ب
 چنان کن کہ بر مردہ سازند فر
 نچن خشم ہامی کلام خدا کے
 بارادہ طعاعے بہ بیچارگان
 لیسہ روز از صخدم تا شام
 سیر رخت پر شد زمانم پسیر
 ز با پوش و تیج و دستار ہا
 سوئی ذوفنون سہی سر و ناز
 کہ میر بخت از دیدگان جو خون

بہ تعظیم شد مستقبل باوقا
 ہدہ رختکتم سوئے شیر خدا

جو سرور سیدند زوقنون
 بہ تعظیم شد مقبل یا وفا
 کتم شیر کحق زین حکایت خیر
 بگویم بہ بی بی حنیفہ حنین
 سلطان پیغمبران این خبر
 عم دل کتم شرح شرح لے
 بہا و انسانی جمال امیر
 بدان سان بنالید مقبل لے

کہ میری بخت از دیدگان جوگون
 بدہ رحمت سوئے شیر خدا
 کہ گر دید غائب ترا شاہ لیسہ
 کہ چرخ فلک با شطرنج کین
 رساندہ ہم اندران روضہ
 کہ اے شاہ نداریم جز تو کے
 کہ گشتیم از داغ بجزین ظہیر
 کہ افتان بر آورد زوہر کے

بگریہ شدہ ذوقنون زارزار
 ہی گریہ جو ابر بہار

نام نمون قنون دوم فراق امیر سالیدن

کہا شد شہنشاہ و آن فتاویں
 گرم اند تو پرسد مرا مر تھنے
 حنیفہ اگر پرسد اند تو خبر
 قیامت بنا سادہم آن جا بگاہ
 کتم سببہ خود ز ہجرت کہاب
 جگر را کتم خاک اندر محنت
 بدان سان کجفتی ز بگریست

ہمان رونق افزای قلب حزین
 چکویم جو البت من لے لوانا
 ز خجلیت بزادو بمانیم سر
 بسازم بہر چرخ نیلے قباے
 کتم ویدہ راز فراق ت کہاب
 کتم عالمے را پر از مانت
 کہ دلہا شد از گریہ اش زار زار

پس آنکھ گفت ذوقنون حزین
 کہ آزاد کردم ہمہ جملہ را
 خواہید یا شہید یا مے روید
 خود ہمراہ مقبل روان گشت باز
 بھی راند برق بہاری چہ بار
 براندی بگرے بہاری فرس
 دلش پر ز تو اس و سر یہوس
 مرا حل بریدند روز و شبان
 معین شدہ کنگرہ ہلکے او
 گویا نامن این شہر نام حلیت
 بگفت شہر سلطان پخیران
 بگرے در آمد دیگر ذوقنون
 بگفت آہ ویلے چہ کردم دیگر
 تو خوش باشی مقبل نیک فر
 ہم افسوس حسرت بکن بہرین
 چہ شد و ستان شوکت اینچہ مال
 مرادم نشد حاصل از وصل یار
 چو من بر کس مصیبت مہاد
 مہاد او چو من وا غدارے دیگر
 بمقبل بگفتا کہ رو پیشتر
 چہ فرماید او بر من سوختہ
 من اینک در ال قبورم بدان

برای کنیزان لب لشکرین
 چو از او باشید راہ خدا
 وگر ہر کہ خواہید شوہر کنبید
 بزین پشتہ شہی دل نواز
 بگرے بگفتی خدا وہ مراد
 ہمیز و ہر دم صدائے جرس
 نہ یادہ شدے غم نفس بر نفس
 کہ تا شد حد و مدینہ عیان
 بمقبل بگفتا کہ فرخندہ خوشے
 ہمین جہا مقام وطن گاہ کیت
 حبیب خداوند ہر دو جہان
 بارید از دیدگان جوئی خون
 کہ از یار گشتم جدا دیدہ تر
 کہ بازت شد اندر و بارت گذر
 کہ گشتم جدا از دلارام من
 کہ ہجر انیم کردہ غم پانگمال
 باندم چو لالہ بدل وا غدار
 مرا ماور بگفتی از غم زیاد
 مہاد او چو من بیقرارے دیگر
 بکن حضرت شیر حق را خبر
 دو چشم ہمیشہ شدہ دوختہ
 خبر با منی خستہ از دمی سمان

پہنم

چو او کرد سخن مقبور بیان
 شدہ نیز بمقبل مدینہ دوان

فرانگ از سپان سہی سروناز
 چو مقبل بران شہر اندر رسید
 بہر سید ہر یک کہ چون شد امام
 مکیقت مقبل جوایے کسے
 جو اندر سرائی علی و رسید
 گفت قبری برای مقبل بنیگنہ
 بہ تنہا جو آمدی زین کتاب
 زدہ نعرہ مقبل کہ آن شیرزاو
 کہ قبضہ زدہ نعرہ ہر دو بہم
 گریبان زدہ خاک از ان تا میان
 بہر سید ہر کس کہ افغان چہیت
 جوایے گفتند کس را از ان
 حسین حسن شد خبر ز نجرش
 گفتند مقبل کہ لے باوفا
 بگواران محمد حنیف درست
 سرخاک باو کردو گفت
 شہادت نمودہ شہے باوفا
 چو شنید امام حسین و حسن
 و گلستہ خود را زدہ بر زمین
 ستادہ بگل میفشاندند بس
 ز آواز شہزادگان شد خبر
 خبر شد ازین قضہ خیر النساء

گبریہ فادوہ و لارام باز
 ہر آنکس کہ بر رو مقبل بدید
 گزین عظم شد جلد را تلخ کلام
 ہم گریہ کردی بہر دم لبے
 کہ قبضہ در انجا بود اورا بدید
 چہ کردی محمد حنیفہ بگو
 گزین آمدن شتہ و لہا کباب
 رفت از کم اقبالے من بہاد
 قتاوند بر خاک درود الم
 بسرخاک کردہ باوند فغان
 بگویند کہین ماتم از ہر کسیت
 ہمین نیز زدہ بر سر و دیدہ گان
 شتابان رسید بر این موش
 بدیشان چرا گریہ واری عدا
 کہ آن نو چہا نشن بدگو چہیت
 کہ طاقت ندارم گفت و سنفت
 کہ چرخ برین کردہ نیلی قبا
 زدند ہر دو مثل چاکہا پیرین
 کشیدند آہ از دل آتشین
 برآورد بگفتے زدندی ہر س
 درون خرم شد فغان حشر
 زدہ نعرہ یا شیر حق تر لفظے

چہا

کہ مقبل رسیدت ایندم کنون
 ہر سو فغان و غریبہ کردہ چون

حسین خون گریہ وارند زار
 جگر گوشہ تو امام گزین
 کزان تا وریدست مقبل نشان
 شنیدم کہ مقبل خبر داون است
 علی مرتضیٰ چون شنید این صدا
 بہمان نعرہ تا نشان زدہ کوہ رسید
 قتادہ ہمہ چارہ پاپان بروی
 چو اقتادہ مدہوش شد کزان
 خلائق ہمہ از عرب یا عجم
 بگفتند کین واقعہ سرزد است
 چو ذوالنور عثمان ازین قصہ یافت
 بیا کرد نعلین گرفته عصا
 بگفت علی را چہ شد در کجاست
 بگفتند کہ از ہوش رفتہ علی
 بگفت آب آرید اندک برم
 چو آب آوردند در اندکے
 ہوش آمد حیدر چو چشمان کشاد
 بہ خستہ ز جامی نشست آزان
 محمد حنیفہ رسیدہ بہ باد
 ز مقبل بہ رسید عثمان آزان
 کیفیت اصل وہ آگے
 بہا خواست مقبل بحد قیام

چنان گریہ بہت چو ابر بہار
 محمد حنیفہ انیس قرین
 ہما تا کہ گویند از بہر آن
 کہ آن سر و حنبت شہاد شد است
 زدہ نعرہ آن شیر رب العلاء
 ہمہ کوہ و ہامون ز لرزہ طپید
 کت آمد ہمہ جملکے نشان بروی
 تو گوئی کہ غالت ہی کرو جان
 بخوردند ہمہ دیگر تیغ و خم
 کہ این نعرہ قہر یہ سرزد است
 شتابان بسوی علی زد و یافت
 درون شد بخانہ علی مرتضیٰ
 چرا گریہ و سوراہ و صد است
 ز خاموشیش گشتہ لب مسخلی
 کہ راخم نمی بردارش زخم
 ازان آب بروئی حیدر لبے
 کہ چشمش بدیدار عثمان قتاد
 بگفتا کہ آہ ای خلیفہ ازان
 چہ خون از دل دیدہ گاخم قتاد
 کہ برگوی ما تو انا صل کن
 کہ شتا بدوران بانت حال ہی
 ز آغاز کردہ باخام تمام

ز نالیدن پائے تا خانہ گفت
 ز گم گشتن شانہ افسانہ گفت

زوستار تعلیم شیخ و باز
 دیگر ختم قرآن طعام از سه روز
 از ان آمدن ہجرہ کو فون
 بماندا و من آدم این حسین
 چو شنید عثمان بشد شادمان
 مخور غم برو روضہ شاہدین
 ترا آنچه فرماید از می بکن !
 روان شد علی با حسین و حسن !
 رسیدند در روضہ مصطفیٰ
 بگفتند ہر سہ بہ تعظیم ہمین
 صدا آمد از روضہ پر ضیاء
 ندانیم اورا کہ آیا کجاست
 بگریہ بگفتند آن گل رخان
 گنجی مگر نیستی زار زار
 کہ ناگہ برآید از روضہ صدا
 مباحثید و لگیرو اندو بگین
 حیات است و صحت سلامت بود
 پری قریہ نامی یکے و حیرت
 بروے محمد چو عاشق شدت
 بہ بردست اورا بلک خودش
 چو خواہد بود اندرین وہ چہار
 ز پس گفت علی کا می شہی مرسلان

کہ مانده در انجا نرا این جگہ باز
 بیان کرد آن جملگی پر لسبور
 بماندن بہ نزد قبور او کتون
 نمودم ہمہ روز ہا را مسین
 بگفتا کہ ای شیر رحمان بدان
 بہ پرسل بچکایت از و بالیقین
 چہ فرمود آزا بدرمان کن
 کہ بود ملان غنچہ از یک بگن
 بخوانند صلوات و صد مرتباً
 سلام علیک ای رسول امین
 علیکم سلام بہر ہر یک شما
 درین غم دل و جان مانتلا
 کہ ای باب ما گوئی بر ما عیان
 ستارہ ہی رہتی بر عذار
 کہ ای لاله رویان نخل و فنا
 ز بہر محمد حنیفہ حزین
 بیاید مگر با ندامت بود
 کہ شاہد بریا ہمان اختر لست
 کہ در عشق بازی بسی صادق ست
 بدو کردہ جان و دل آسودہ اش
 مہاشد ازین قصہ ہرگز شرار
 ز تدبیر رفتن لہذا عثمان !

جواب آمد از روضہ کا می شہسوار

روز و فون ۳ نمہ گل عذار

کہ آرد و را ذوقتون نام او
 چو فرزند خواندم در اوز جهان
 روان کن بہر شمع قبل و را
 بدو وہ عدد چہ چہل من سلاح
 ملوکاتہ وہ وہ ہزارش سپاہ
 درخت زناتہ دو صد صدو فی
 رو و تا بجکے کا آیدہ پیش
 نہ اندازد او تیر بر ایچ کس
 بہ شہر ریہا جو ایشان رسند
 پوشد لباس زناتہ دیگر
 نقابے بر رخ افگند بجزان
 بہ ہنگام و بدین سلائے کند
 اگر پوشد او کیستی از کجا!
 بگوید کہ من از مدینہ رسم
 مگر کار دارم بہ نزد شما
 بگوید چو بنشین نشیند دے
 جو رسند از وی بود آئی ہی
 و گر گفت از بہر چہ آمد ہی
 بگوید کہ سرپوش گم کردہ ام
 بہ رسند گمن را چہ معنی بود

چو شد ذوقتون کام جو کام او
 محمد حنیفہ بیار و روان
 رسانید بروے سلام مرا
 پویشان بر اندام او این سلاح
 مغزق بولا و سرتا بہا
 کین پر بہر رنگ و ہر دو نفع
 پرندہ بغیرے نپرو ز پیش
 بتا زند و تیز گامی فرس
 با دل غسل آب گرمی کتند
 کیند سرسہ ہم ہر دو چستان تر
 رود نزد شہا پری گلر خان
 با داب شادمان قیامی کند
 بگوئی کہ فرزند شیر خدا
 کہ تا اندرین جا قدم بر زوم
 رساندم برائے جان مدعا
 ز رخسار برقع بگیرد ہی
 بدین محمد جو لبش بگوے
 مدین ملک از سلاح آمدی
 ز فرقت بسے خون دل خوردہ ام
 چگونه در شرح و انشا بود

جو لبش بگوید کہ اسے نیک روے
 بخانہ شود از و خیرت راز جوے

جو این لشنودوم چه بتوان کشید
 امام حسین و حسن با علی
 طلب کرد حیدر که مقبل بیا
 چو مقبل بیاید بگفتند و را
 چه کردی تو آن سر تقار را بگو
 بگفت مقبل می شاه روشن ضمیر
 علی باد شهراد گانشد روان
 علی چون رسیده سر و فتنون
 بگفتا سلام امی تو فرزند من
 ترا خوانده فرزند شاه رسول
 محمد حنیف ترا نام ماند
 مرا نیز فرزندی اسے نیک نام
 زده نعره پس گفت آن سر و ناز
 مرا زندگی نیست پے روی او
 علی گفت امی نور و دیده گان
 رسول خداوند دائم خبر
 پری قریہ تامی یکے و خیریت
 خنده عاشق او بر امام گزین
 کنون مژده آن مبارک تراست
 ازین مژده شرف و فتنون تشادمان

شود فکر و حیرت در بر مزید
 بیرون گشتند از روضه با پر دلی
 سخن با تو داریم اسے با و قار
 کہ آن ذوفنون نام و اختر تمام
 کہ با وی قنار دست ہمین گفته کو
 باہل قبورست آن دل پذیر
 بسوئے ہمان ماہ سر و ہمان
 برواشت از روئے خاکش کنون
 تویی روشنی چشم و دل بند من
 چنان آمد از بارگاہ پس قبول
 لقب زندیت نیز ہم نام خواند
 کہ تو نور چشمی و مقصود کام
 کہ از دوست مارا بدہ مژده باز
 بدہ مژده از روی نیکوے او
 ازین مژده خورشید کن جسم و جان
 کہ رفتہ بقاف آن نشہ نیک فر
 کہ در دل ربانی نیکو اختر لیت
 در ابروہ کردہ بخود او قرین
 کہ این نام آنجا پری بر شاست
 بگفتا کہ امی شیر رب المثلان

من آن دخترم کز بچرخ برین

بود نهر و ماہ آورم بر زمین !

کہ اوبے کا نرا بود و عکسار
 بدام آورم شیراز از فلک
 ندارم و نگہ عنصہ زین بعد پیش
 ندارم و گر صبر و تاب مدار
 کہ کلک تحیر بدندان گزید
 بہ ترتیب لشکر تحسب نمود
 کہ سالیستہ دیدہ بانجام کار
 ہمہ غرق فولاد سرتا سپاہ
 محمد حنیفہ نہادیم نام
 بہمراہ مقبل شد رہ کہنوں
 کہ شب روئے صحرا لہا ز دست
 صفت اند صفت ہر یک بر راستند
 تو گوئی جہان پرسد از زمزم
 سراپردہ باد و فتون بر عصا
 ز بہر فراق محمد کہباب
 دو چشم ز خون گشت زیر زبر
 ازان نوردیدہ چشمان خار
 زگر بیدن زار شد چشم کور
 لبوں سے سل پرودہ نہ لقاء
 کہ اندر سراپردہ یک راہ روئی
 بیاید سل پرودہ از پس نشست
 درین نصف شب از ہی عیبت
 مراوا گذار و رہم در حرم

بیوفیق خلاق پروردگار
 ز فون ساتا بہ پشت سک
 بیارم بکت مقصد جان خویش
 بدہ رخصتم اے شہی کا مگار
 سخنہائے اورا علی چون شنید
 علی بعد ازان حبت از جامی زود
 ز لشکر بیاراست او وہ ہزار
 ملو کا نہ وہ دو ہزار ان سپاہ
 پری و رفتون مہوشی خوشخرام
 و گر عمر امیہ و رفتون
 کشت پیش خانہ چور و بدشت
 سراپردہ ہارا بر افراختند
 شب آمد بہم آرمیدہ ہمہ
 بدی عمر امی روئے سرا
 ہمیشہ حنیفہ چشم پر آب
 ازان واقعہ شد جو اورا خبر
 ز بس گریہ می کرد او زار زار
 نماندش چشمان روشن جو تور
 بیاید حنیفہ لبش و سپاہ
 بودہ نصف شب آن زمان گنجی
 بیدیدہ یکے مرد جو بے بدست
 خدا کرد بے بے تو کہتے
 بگفتا کہ بی بی حنیفہ منم

گفت عمر امیر را بگذاراند
 چو بی بی و داد دران بارگاہ
 کہ آن پاک و امن بود و نماز
 سلام علیکم علیک السلام
 چو فارغ شد آن سرور نماز نماز
 حنیفہ گفتا کہ اسکے پاک جان
 منم ماور آن امام گزین
 چو شد ہفت سالہ زراہ توسطے
 رسی گرتو با نور چشمان من
 سلام ہم بیان نور چشمان بگو
 چو گفتی کسلام ہم بگویش پیام
 کہ ماورز ہجرت گشت ست کور
 زواع جدا گشت چشمش چہ آب
 شدہ طاقتش طاق و ہمیش دیگر
 تلطف بکین ناما روی خویش
 بہ بیداریت نیستش التفات
 و عاوا و باؤ و فتون آن زمان

درون سرا پرودہ اش کردارند
 نظر او قنادش بران مہ لقا
 تضرع ہمیکرو بالے نیاز
 بگفتند با ہم جواب قیام
 بسوسے وے آمد چو بی بی فراز
 ایاشوخ ظناز سروروان
 کہ ہستم بدین حال تار و حنین
 دران بوم ویر چون ز بودی تو پے
 بسبت دشمن بر دل و جان من
 بعد التجا و بحرمان بگو
 ازین زار افسردہ چستہ کام
 شب و روز در نالہ مانده فتور
 ز بیباقتی موج سان صطراب
 نیاید ازین بعد جان و حکر
 کہ طاقت نماندہ ازین بعد پیش
 بخوابیم بیار خوری از حیات
 وواع کرو از ہم بگریہ کنان

دران شب غم و ناران جا سپاہ
 گذارید لشکر دران خواب گاہ

داستان ہم بر بدن ملکہ و فتون لبوے

محرز حنیف و جنگنا در راه به همراه میعاد و شاه

بیا ساقیا شد جهان تو بهار
 و و سه جرمه زان مرا می مدعاست
 که لاله بلب خنده و اعشش بدل
 لب خنده ام تلخ زان و اغدل
 بیا ساقی از باوه ام تازه کن
 بیا ساقیا در و و غم یس کشیم
 بیا ساقیا نوش کین گفته ویر
 بزه ساقیا باز هنگامه شد
 بیا ساقیا ده پیای تو می
 ز هنگام آرزم گشتم جدا
 راه شد ز شغتم اساس سخن
 گندم است پیوندم از شاخسار
 نخست آورم باز در جنگ رود
 ز تار در همایون دران سخن
 کشادند سرد و فتر مسطری
 که شب جمله شکر بصر بودند
 چو شد زنگی شب ز عالم بدر
 ضربی طلا لاله زنگی شب

پیرالم بده لاله از زر نگار
 که این قلبم از داغ و و تا بهاست
 که از داغ دل خنده اش مشتعل
 از ان خنده دارم بدل صد خجل
 زور و غمم ایندم آزاده کن
 مگر بعد غمها معیشتان کنیم
 مرا کن ازین باوه ناب سیر
 هنگامه پیوندم بهامه شد
 زخم تازمستی بهم روم روی
 ندانستم اقتادم این جایگاه
 گسست از میان اقتباس سخن
 چو میوه زیوتند خود خوش گوار
 بفرمان داد از فرد و روز
 شنیدم کشیدم سراز حبت بن
 هویدا نمود از بیان اظهری
 چو خندان می صبح خندان بدند
 شاه نو عروس فلک جلوه گر
 بر آه شعاع خوری پر شعب

سراندر زمین نیاز آورید
 گفتنا شهادت و استتار مرید

چو فرمان بود جان سپاری کنم
 بافتت آمیبه با آن چشم تر
 فرو گفتند آن زمان طبل کوچ
 بوده از علی یک علم زان سفید
 سپاه جمله بیرون بر آتش پا
 سلاح راست کرده بتن دوتون
 چو یاد در رکاب آورد آن صنم
 چه در کاتش زین دست بر روی
 که یاد در رکاب دیگر زود تر
 به نصر من الله زبان بر کشاد
 و بر پشت زین بنشست آیزی
 فرس را چو تازید آن نوش آن
 چو در جلوه گشته رخ حور زان
 خود اندر میان و پیش شکران
 بجوازده یکادش چو شیر خدا
 چو شیر می خدا فاتحه واد نشان
 همه روز و شب می بریدند راه
 بهر منزله کار میدی شبان
 نمودند طمعیان مر بلا
 براه شاه میعاد نامشش بودی
 سکا انداشت هم اندران بود بر

بفرمود آن
 چو در زمان
 طبل کوچ زان

بفرمان تو استواری کنم
 روان شد سوئی لشکر پر مشر
 علمها بیبا کرده هر سو هجوم
 میرا دادا خندش که بل من برید
 که از کرد شد همچو ابرو هوا
 که از نیتش زهر شد آنگون
 تو گوئی جهان را بنزد هم هم
 شدی قاتش زان غنی گل بنیاز
 شد از شنیدن جهت شرحیا الحرف
 بیفتی قریبا حلاق فتاد
 بگفت الامانش مرد مشتری
 بلزید تا ملک روم و حلب
 ز شمش بلزید همه کوه سار
 خودش ماه شکر چو سیارگان
 بگفتا سپروم ترا ایا خدا
 شده رو برود جمله شکران
 زهی منزلش خرم آباد نشان
 شدی با و شاه وزی زان سیاه
 بریدند کوه و کمر و بیابان
 که نه یک سپاه زیر کامش بود
 بودی کافر می باشکوه بر سینه

پس دانستت سمرقند که از دو دین
 بدیدی بدان دورین گرو کین

عجب فوج و لشکر که گردش بچرخ
 بود است و ریک علم پس سفید
 نشان علم باشدش ده هزار
 چو دید اینچنین دور بین پرشتاب
 که اینک خبر باش ای بادشاه
 بود ده هزارش همه لشکران
 زوه نمره میجا و شاه چون شنید
 بگفتا که از هرده باشد که تا
 روید هم بیارید این و م تیر
 یکے عادی از دست ز جان
 گرفته بگفت والا شمشاد و در
 تا بشکر رسیده از آن نمره زه
 بگویند نام خود و لے لشکران
 بختده شد عمر امیر از آن
 سخن بوالفصولی کن بین این
 بگفتا رسول ز میجا و شاه
 بد و خون کرد و یک نمره
 بگفتش بر و ده خبر بهر شاه
 که فرزند شایسته تر تصناست
 بگوشش بکن تار ز نانه
 یا پیش روی مسلمان پاک

زند تا دم که کشان چرخ چرخ
 که گو یا جهان را بدم لے کشید
 سیاہی قوی دل همه نامدار
 بیاد به شد گفت با اضطراب
 ز سوی مدینه رسیده سپاه
 همه ضعف دل و پر شکن پهلوان
 که از غره اش که دوره درید
 گذار و بر ا ملک من تیز پا
 که تا کپیست کرده هوای لے
 پشت تگاور ز بوده چو پائے
 کیا نیدای لشکران خبر
 فروخت با بیبیت ا و جلد تر
 که بنیام نه بید جان بیگان
 بدگفت کاشی کافر خرس آن
 تو بر گوی بر سان چه وار کوشید
 که باشد در آن نه کی از سپاه
 که شد آب در خلق او صدگره
 محمد حنیف ست مهمان شاه
 جگر گوشه از حبیب خداست
 بتان را شکن ویر کفایت را
 و گرنه کنم جمله یکسان بجاک

که بعد نام و دیر نیت پرست
 بر ابر کتم زمین جمله لیت

هر گشت عادی شده سوخته
 بکشید میجا و شاه خیره شده
 بگفتا مرا چند کک لشکر است
 شکارم ز فیلان مستم تمام
 بگفتند سائزده ملک سوار
 بودند پنج هزار کک ز فیلان مست
 بفرمود بیرون شو لشکران
 بیرون گشت پس لشکر کفران
 رسید آن زمان و دوشون عنقریب
 ز ناریدن کتر نایبان
 فرودگشته لیل از هر طرف
 بغرش و راه هزاران بس
 ز گرد سواران جهان تیره گشت
 چون یک ساعت آرام شد لشکران
 بستند پیکر گشت پس دوشون
 بگردند شتاب با آپ پاس
 ز میدان کورخ و همه سنگها
 بیاراستند پیش میسره
 بمیدان و راه یک از نمایان
 ز و نخره گفتا که اعرابیان

بگفت آن پیام در خیل نپاه
 پرازو و چون ابرسان تیره شد
 کنیداکی و ز بر آن حساب ندرت
 بسازید بر جنگ شان رقیب
 همه پر دل و صفدر و نیره دار
 که پر دل هر یک و بد لشکری داشت
 ازین جائے بیرون کند جای شان
 شده گز و بر چرخه آسمان
 صف آراستند هر دو لشکر عجب
 ز کرم نشده کتره یکسر جهان
 چو از هر طرف شد جهان بزور
 ز غرش نبود هوش بر هر کس
 نبودی نمایان از آن کوه و دشت
 هر گشت روشن و خورشید عیان
 کتد مشکها پر زاب از بیرون
 بغرش و از غاومان با فراس
 بچیدن و گرد و ندمیدان صفا
 به ترتیب و آئین شاهنشاهان
 بقلب و جناح بزره طنطنه
 طلب کردیم زرم خود را عیان
 کرد آرزو هست از قصد جان

در آید میدان کین بهر من
 که تاز سازمش فارغ از جان و تن

همیخواست تا خود فزون خورد و
 تو خود زانکه شامش نشکر می
 دیگر سعد و قاص حبت از میان
 که گر رختی بر من ای مه لقاء
 بگفتا سپردم ترا با خدا
 بچولان در آورد رخس از زنان
 چو شد روی روی هر دو چنگا گرد
 بگفت عادی اکنون چه نامی بنام
 چو نشنید عادی شده در کباب
 سپهر بر سر آورد و قاص نیز
 چو زد گذرا بر سپهر گبر دون
 شده قبه بر اسپر اسپر
 فرس طاقت غریب او را نداد
 گرفت و دیده سعد و قاص خون
 بگفتا که وقاص از دست رفت
 همیخواست تا خود بمیدان رود
 بمیدان بشد سعد و قاص را
 در او با عمر امیه باز
 بگفت عادی نام تو چیست گو
 بگفتا مرا زید علی نام شد
 بشد در غناب عادی کینه در

که زید علی منیخ گل چهره کرد
 تا شاه بمیدان سخن ای پری
 و توان کرد قامت بعتظیم آن
 در آیم بمیدان این پروغان
 نگه دار تو حق ترا در پناه
 با رزم عادی شده همریان
 بگردند با همه گرو و خور
 بگفتا منم سعد و قاص نام
 عمود گران برو بالاشتباب
 چو عادی زده گزو خود ای عزیز
 بگردون تر قاص او شد بیرون
 بشد موم سان هر سه آن از خدا
 شکستش کمر بر زمین سر نهاد
 بشد در غم از حسرت آن فزون
 زمین زور و عادی شدم در شکفت
 که زید علی از میان لغز زد
 گرفته بیاورد اندر سپاه
 روان شد با رزم عادی فراز
 که بروی زمین سعد و قاص تو
 بیایا چه داری ز شگام شد
 کشید از میان تیغ تیزوز قهر

بیدیده چو عادی سپهر را سپهر
 بگرد گران برو دست دیگر

زوہ گزیر را بر سر نامدار
 شد تا بران کافتد از سپنج پیش
 دران وقت عمرامیہ تہاخت
 زوہ دست اندر لعل آن بنمان
 چو سنگی در شرت خراشیدہ
 چو سنگی کہ استادہ ہر ش زوہ
 چو سنگی بجی مہج مرغولہ وار
 چو سنگی کہ از لیتی و از بلند
 چو سنگی کہ اندر مہ شتری
 چو سنگی کہ صد خانہ موش دشت
 میان فلاخن چوان سنگ ماہر
 کشید و زور اندر آورد و زوہ
 شدہ سپر کلمہ و مغز او
 از خلق وز بینی او مغز سر
 چو میعاد شاہ دید پس نعرہ زد
 سپر شد آورد و زید علی
 بگفتا بہ لشکر کہ یکبارہ گے
 بگیرید اورا ہلا در میان
 بگیرید اورا ہلا در میان
 چون لشکر بوئے حملہ گرفتیر
 معلق زنان شد سوی ذوفنون
 جوزد بارک اللہ و را ذوفنون
 بیاراست تن ذوفنون با سلاح

کہ آواز برقتش بچرخ دو بار
 ز غیرت نگہداشتہ جان خویش
 بہ بین تا بران سکہ شطرنج باخت
 بر آورد ہفت صد تنی سنگ از ان
 بسوان دہرش ترا شپدہ
 بہ تیشہ و مرغولہ و خرخرہ
 کہ از کج کجش بود کچول وار
 کہ جائے تہر بود و جگے کلند
 چو کو بان بگردی سپل فروری
 بہ خانہ موش صد گوش داشت
 ز قہر و غضب لبندان گزارند
 برومی سپر گاہ آن خرس و دو
 چو خشخاش سمان مغز از مغز او
 روان گشت نوار سمان فر فر
 ترا و از و لرزہ شدہ دام و دو
 کہ اینک زن کافرے پرولے
 کند جملہ یکبارہ از جملگے
 ز طاقت شدم طاق از این جوان
 ز طاقت شدم طاق از این جوان
 شدہ عمرامیہ اندر گزیر
 بہ تعظیم او کرد قدر او چون
 کہ کردی تو از من غمی دل بیرون
 مغزق بفرود سر تا پیاہ

بتن سبت نہ صد چہل من عراق
 بگفتا با صحابہ بر خوان دعا
 چو پا برو اندر کابیان نگار
 چو بر زمین نشسته ہمان لر با
 تکادر بتازید در زرم گاہ
 بجاومی چو شداد درو آخچیان
 عمودیکہ مردان مای بدش
 بکوہی اگر برسیدے نمود
 نشد کارگر ذوقنون را چو گاہ
 شدہ در غضب آن مرد در باہ
 کشید از میان تیغ کین آن عنم
 دمی تیغ شد در دل قبہ ور
 سیر گشت باز رہ اش جلوہ گر
 گذر کرد از سر بگردن رسید
 گذر کرد سینہ درون شد میان
 گذشت از دوران شد در زمین
 ز پشت فرس آن زمان در گذشت
 بدن دان گردیدند لب لشکران
 دور کمالا شد اسپ زین فرس
 دیگر عادی اندر در آمد ستیر
 دیگر آمد و شد بکیم دوتا

کہ حنبیانہ آوروم و چین عراق
 تماشا کنید حکمہائے خدا
 بلزبانہ از شام دہند و تار
 ز سہمش شدہ پشت گردن دوتا
 شد از شمشہت الامان از ندا
 شد پار کباب عادشان پہلوان
 ز تندی بران نامور بر زوش
 برادر وی از مغز ان کویہ دود
 بران زور و بازوش صد مرحبا
 غضب کر وہ دب پاشنہ زویا
 ز وہ بر سر کافرے پر ظلم
 ز قبہ گذر کرد اندر سپر
 ز رہ را درید و روان شد لبر
 ز گردن بسینہ شد و دل کفید
 گذشت از میان شد بردوران
 ز زمین شد بہ پشت فرس ہم نشین
 دمی تیغ شد در زمین پس نشست
 بگردہ ہراس ہریکے پر ولان
 ز لشکر بیرون شد عزو جرس
 بکیم شدہ نیزادرین ریز
 دیگر شد بازرم او ہم تنہا

چو میزد بہشت آن کسے را پری
 جدا کردش از فرق سر دیگر می

همیکرو و جمله بسان از دوا
 بیدار او کس نیشد و لبر را
 شده لشکر عاویان جمله حتم
 شهر بان مرد آزما بان کار
 برون آمد همه لشکران
 بحیرت فتاوه چو میجا و نشاء
 وگر لغز ز شوخ طناز باز
 ویا دیگر یرا بسویم فرست
 دیگر عاوی آمد چو قدش چنار
 از و کس دلاور تر می چون بود
 بخیر یوان بیدار کوه پارتی داشت
 بگفتا چه شور سے برا بگفتا
 بر می لایح بگفتن خود علم در
 شده در غضب تیغ زو چه مدار
 سپهر سر آورد و تحمل مراد

از ان رتبه اش خون بشد ویدار
 کرا زهره آن زند خویشیر
 و هم اندک کشیده شده دم بدم
 بچاندند از رتبه کارزار
 کسی کرده بودند ره از میان
 بگفتا که اعرابی شد در بلا
 که میجا و خواهم با امروز باز
 چرا مانده حیران و خیره شکفت
 سر داشت گنبد و دانش چو غار
 بیس پر قومی از ان اثر نبود
 که از گور خورشید هوا سایه ساخت
 که من آردم پس تو بگر خسته
 که باشد ترا جائے اندر سفر
 بفرق و لا رام گل گون عذار
 به جلبد از جای استاد

چو شمشیر بر قیام
 شمشیر بر قیام
 چو طراق زو کوه با آسمان
 کشیده شده گوشها شد گران

که مدار بود من خدا سے جهان
 به بین تیا چه کردی بی دل تو از
 علم کردی تیغ زو من پس بسر
 نزلان شد به لشت فرس بهر بان

سر مو لشکر و فنون لایبان
 چو نوبت بشد با سهری هروناز
 بهر همیشه اسپه شد جلوه کرد
 و در آن رفت تیغ از سر و از میان

زست فرس زمین نصرت بست
 بگفتا کہ واگرد وادو جان
 بیفتاد پر کالا اش بر زمین
 غریب از چپ راست لشکرخواست
 بدیناوت گشت عاوسے ترکناز
 چواققان غریب ان زہر سرقتان
 کہ سیجا و شاہ کلک حیرت گزید
 بگفتند فرزند حیدر بود دست

کہ گرد فرس سرور پر کالا گشت
 لبوسے ہمہم بہ گشتہ روان
 بدان زور و بازو ہزار آفرین
 فنان لشکر کہر و اسلام خواست
 چو لشکر سش آہ قتالش ز تاز
 ز سر برش نصرت ز تن برزہ جان
 وزیرش چو از دیدہ خون می چکید
 کہ همچون علی شیر و عقدر بود دست

بندارو کے تاب جنگید نش
 اندارو زمین تاب گردید نش

ہمان کہ یکبارہ حمله کتید
 نبرمود شاہ کین ہمہ لشکران
 بگیر بیادرا ہلا زود زود
 بگفت زود فتون پس بر لشکران
 شام صفت نصرت ایستادہ بجائے
 بہ تنہا مرا در ہمہ کا فران
 کہ این دست و بازو کہ چون مسکتند
 تلا لائے دسر گرمی و کارزار
 بودہ ذوقتون راستن در وہان
 جو نو لکسارے مغرق بخول
 وگرہ پنجزار می زنیان بست

بکیارہ کی حمله حمله زبید
 بکیار حمله برند این زمان
 کشید از دماغ بسم و دود و دود
 با حمله اصحاب پیغمبران
 بسا زید یکدم تو اش از ما سے
 تا شاکنید این دیم و یک زمان
 بہر لحظہ آرزوم حلقے کتند
 بہ بنید تا مانداز روزگار
 کہ یکبارہ ہر سو رسد لشکران
 کہ بود ہر یکے مثل دیوان قول
 کہ ہر یکے کتند انلید بہ نصرت

بیکبارہ بر ذوفنون جملہ کرو
 براقرہ حشت عارض چو خورشید و
 بز و نعرہ چونکہ بر چرخ گان
 کشید از میان تیغ تیز آن دلیر
 بتا زید ہر سوئے لشکر چو باد
 فرو کوفتہ طہل جنگ آن زمان
 چو کرنا کشیدند کرتائیان
 ز کرتا شدہ پر جہانی ز نامے
 عجب غلغل افتادہ و رزمگاہ

بہ بین پس دلاور بر ایشان چہ کرو
 ز وہ نعرہ تند چون اثر دہر
 زمین زلزله شدند آواز آہن
 چہ خون بر بہا کرد آن نرہ سیر
 تو گوئی کہ در لشکر آتش قتاو
 کہ گوش فلک کر شد از عز نشان
 رسیدے بکیوان و بر ماہ میان
 چو تارا بہ نئے میزوی و ای و ای
 صدائی و فغان شد زہر سو صد

اجل خمیہ و اندران ہن دشت
 زمین شد و تارا آسمان گشت دشت

زابر اجل رنجت باران مرگ
 شدہ ساقی مرگ اجل
 بگر زو نہ تیر و تیر سر بسر
 کسے را بہ پشت و کسے را بہ بر
 شام صفت بصف الیتا وہ بجائے
 جگر پارہ کردے کسی بہ تیغ
 کسے سر شکستہ را کسے را کمر

رساندہ خزان رنجت بر بار و برگ
 بتوشاند ایشان برائے محل
 بہ بر پیدوست سگان لچر
 ز لب دست و پیش بخون گشتہ تر
 بسا دید بکیم تو اش از ملے
 بسر دست میزد و میگفت در بلغ
 کسے را لپس مردہ کس را پدید

کسے را جگر پارہ از تیغ
 کسے شکستہ بی پاؤ بی تن سرشت

کے گشتہ زخمی کسی خستہ شد
 چنان گشت ہمگامہ رزم چارغ
 ندائتم و بگر شرح ہنگامہ اش
 چنان میزدی آن مہ و لر با
 چو کوہی بفرنگد زان نامدار
 بخرطوم فیلان چو نے بر دوست
 بسے حرطم فیلہا کند وزد
 بسے فیلہا عمر امیہ بہ کشت
 بہ فیلان شکست او کتا نید اخی
 عجب میزدند ہر دو لشکر بہم
 نفس تنگے آوردہ بر لشکران
 زمین سر بسر کشتہ افتادہ بود
 شدہ ذوقتون آن مہ گلخدار
 ز گرمی رمی داد کل را نسیم
 معطر از ان عطر شد روی وشت
 بہ پیشش رسید عمر امیہ باز
 بگفتا کہ زید علی در کجاست
 بدیدش کہ در سایہ یک درخت

کہ از گشتگان ہر طرف پستہ شد
 کہ ماہی بہا داد جام الماغ
 کہ شد خامہ را خشک سر حشیمہ اش
 کہ احسن فلک گفت فوق سماء
 کہے مثل کوہی کسی چون چنار
 ہمیکند وزد بر دگر نیل مست
 نہر ازل از ان کافران کشتہ مرو
 بسے راز خرطوم برو او تبصیت
 گریزان شدہ ما بقی زان تقی
 قیامت نمانیمہ کردم رقم
 نہ بود پائے جائے از ان مرکبان
 کہ رفتار مقدم مرکب نہ بود
 ز میدان آرزوم سوئے کتار
 چو از گل ہمیر بخت عطر شمیم
 از ان تا فلک ہم فلک برز وشت
 بہ پر سیاہ از ان سرو طنائہ ناز
 شدہ عمر امیہ بر چپ و راست
 مروج بجان دار و آن نیکبخت

لو کے در ز سیدہ بگردش سلام
 علیکش بگفتا نیکو فرخیام!

کہ ناگاہ نظر ذوق فتون کر دتیز
 ز جا جست و پا برو اندر کاب
 کہ میعاد شاہ را بیمارم بدست
 چو برق رسانده گرفتش کمر
 بپرخ اندر آورد چون چرخه دار
 بگفتت عمر اسمیہ بدان ذوق فتون
 بظرف من اکتو لسن انداز سخت
 تو ای ذوق فتون کے توانی گرفت
 بنیگندش آن مہوش دل ربا
 چو ماندش بروئے زمین آن زمان
 کہ کم چشم خود را بمال ای دنا
 بزود نغز ما سر بسر چون خزان
 بدل گفت میعاد شاہ گوگر
 سرافکنده گفتا کہ ای محترم
 زوش بارو بگر طیا نچہ جو قرص
 نہادش یکے غل بگردان گران
 چو ماندش بروئی زمین آن زمان
 کشان پس زپالیش فگندہ بخت
 سوارہ شد و گفتت زودی برو

کہ میعاد شاہ کرد رخ برگریز
 بگفتا بعمرش کہ تو کن شتاب
 کہ اندرگر زست خوردہ شکست
 ز زمین ورنہ بودہ بہر روش لبر
 و دلشکرتا شا کتان در نظار
 فدایت دو جان نیرم اندر جنون
 کہ من پہلوا تم بدان نیک بخت
 بگفتا بگیرم همان در شکفت
 گرفتت عمر اسمیہ اسن در ہوا
 طبا نچہ برویش زودہ سخت از ان
 کہ نازل شدہ بر سر تو بلا
 نیابی خلاصی از بلا تو امان
 طبا نچہ ز نیم و شود جان بدر
 مزن مر مرا شاہ این لشکم
 کہ از قرص او شد جهان قرص
 بزنجیر پابند کردش از ان
 زوش مشتت خاکی بدو دیدگان
 یکا یک سرو گردن و او نشست
 چو چالاک میرفت گفتا ہدو

چو درو شدن شد بگفتا صدا
 غلام عمر اسمیہ مستم روا

غریواندر افتاد بر لشکران
 بجنده شده لشکران کین بلا
 بوده ذوفنون علی و صحاب
 که ناگاہ آواز خنده بلند
 نظر کرد و دید عمر امیہ را
 غل افکنده در گردن پادشاه
 سواره بمیعاد شاہ گشته آن
 غریو ہمہ لشکران از قفاء
 بود مشتاد گز قد میعاد نشا
 بوده وہ گزی گردن آن دعا
 یکے مشک آبی بکیم زوی
 در چل سیرنان بود خوراک او
 رسیده چو در مجلس ذوفنون
 بجنده نشد لیل مجلس ہمہ
 بگفت دلربایے سرافراز فر
 کہ آرید میعاد شاہ پیش من
 رسیدند در بارگاہ زان درون
 بہ پرسید سرو فر مہوشان
 کشید آہ بر سوز کرده صدا
 چو در خنده شد اہل مجلس تمام

مانند حیران ازان کارزان
 چگونہ بمیعاد شاہ زد و صدا
 ہمیکر و از کشتہ گان خود حساب
 بگوشش دلارام آمد کہ چند
 کہ کردہ چہ منگامہ را بپا
 کشاکش بیاورد اورا بپا
 در ہر طرف مید و ایند آن
 بقہقہ بجنده ہمہ لشکر
 برسید اش سی گزی از فرا
 چہل گوسفندش بودی تا شنا
 بخوردن بہان مشک بر ہم کدی
 کہ تا مے شد اندک و رانان او
 غریوان کتان عمر امیہ چون
 ازان خندہ خندہ شدہ زمزمہ
 بت مہوشی رخ قمر لب شکر
 کہ تا اندکے پر رسم ازوے سخن
 بسے کردہ تعظیم از حد بیرون
 کہ تو کیستی امی دلار جوان
 کہ مستم غلام عمر امیہ را
 بود عمر امیہ را این غلام

پس آنگاہ بگفتا کہ امی یار غار
 مشرف باسلام شتو خوشگوار

نزد نعره کلمه برابر ملای
 دعائے بحق کرد فریاد رس
 ربالس ازین نفس گبر و عا
 ز حاجت میعاد گفتا کنون
 بیگن نقاب از رخسار مه چهار
 شده چاروه چشم از چاروه
 کشته مرا چشم آن چاروه
 به بنیم اگر من مه چاروه
 ازان برتر است این مه چاروه
 که بند تاج و لباس شهبان
 تعظیم برخواست میعاد شاه
 بگفتا اگر رخصت باشم
 و را در رخصت ریا حسین شمیم
 بیاورد پس لشکران را همه
 چو شب غنبرین کرده چادر لب
 چو شد نو عروس سحر خنده زن
 بر افروخت بر خود چو عارض چها
 بگردند یک دو گانه اوار
 سلامی همی آمدند جمله باز
 طرب کر میعاد را ذوقنون
 چو نشست گفته مرا آرزوست
 بگفتا و را ذوقنون ای امیر
 که حاجت مداریم بر هیچ کس

مشرف باسلام شد با صفا
 بفریاد این گبر بیداد رس
 مسلمان کشتش وار بان از بلا
 که می هوشی دل ربالاله کون
 که بنیم جمالت همه لاله زار
 که این چاروه دارد آن چاروه
 ندیدم هنوز آن مه چاروه
 نمایم بیاران مه چاروه
 بگردش به بر خلعتی خواسته
 به تن راست کرده و را حسین جان
 بسے کرده بروی دعا و منشاء
 که من رفته خود لشکر می آوردم
 روان گشت میعاد شاه حسین
 مسلمان شده جمله یک سره
 بگردند خدمت گران تا سحر
 بیرون شد ز ظلمات شب جلوه زن
 خرابان شده سوئے عیو قتیان
 و بر گامه برائے یگانه خدای
 بخدمت گذاری آن سرو ناز
 که احوال بر تخت بر نشین کنون
 روم با شما هر کجا نقلوست
 مباشد ازین خاطر اندو بگیر
 بجان خدمت دوست داریم و بر

گذارید ایشان بدین احتیاط
که باشند چندین بعیش و نشاط

داستان نغم جنگون ملخ شاه عاوی بمراه ذوقنون مسلمان شدن و

بدید تا شوم مست مدهوش می
مغنی لقا نون تو همزه کن
کشا عقده صعب مارا گره
غنیست نغم و فرخنده آب
غنیست شمارم که فرو خدا است
ازان باوه کمان عارفان نام کن
که فردا بودی و روزم کران
که افسرده گشتم ز سر روی می
پست ویت پرستان مسلمان کنم
نهاد گشتم اقامت این جایگاه
گشتن از ایشان اقتباس سخن
چو میوه ز میوه خون گوهر
بفرمان دواز فرد و دود

بدید ساقیا ساغری نی پی
بدید ساقیا باوه لب نیر کن
بدید ساقیا باوه را دورده
بدید ساقیا عمر دروشتاب
بدید ساقیا مجلس در ریاست
بدید ساقیا باوه در حمام کن
بدید ساقیا باوه واقف رسان
بدید کن ساغرم راز می
بدید باره پس نغم میدان کنم
ز حکامم آنم گشتم حیا
رہ نشدن از شخصه ساس سخن
گشتم بیرونم از شاه خمار
گشتم آورم باز در جنگ و دود

چنین نقطه بر واز نشاط که
زود زلفش افسانه را شاه بر

بود و سواران و سواران و سواران
 چنان داد پاکی زود در زمین بزم
 بود و ندان شب همه شادان
 که تا گاه ز جانب میعاد شاه
 گفتند بیک عرض دارم چنین
 شدیم که بد و فتنه او بنام
 دارم گل روی گل پیرین
 شکر کشت از شکر شهر ناسا
 گفتند ای کوفرا اقبال رام
 که شاه درین راه نماند بود
 بود شکر کشت شکر پاش کوه
 بود و شکر پاشان ز میدان
 سرد گشت دارم از وی هر اس
 هر سال که درین شهر ما
 از اسلام من او خبر گشت
 ز میعاد شاه کشت اندر جواب
 که بین جائے تا شهر شاه مزاج
 بود گفت یک ماه را پیش بود
 درین گفتگو صبح آغاز کرد
 انبر مو با عمر اسب شاه
 کشت پیش خانه بسوی مزاج
 زوه طبل کوچ و برون شد سپاه
 سوار شده و فتنه و صحاب

بسے موی نسکا وید تا بومی ز بود
 از ان بزم زوسوی آرم بزم
 مجلس شسته همه نکتہ وان
 یہ تنظیم قامت کبر و ورتام
 اجازت بود تا کنم دل نشین
 مہ و مشتری بود اورا غلام
 شکر خنده سر و چان سمن
 کہ گو مقننا سے ولت را کتاب
 کہ پابند باد از بخت و کام
 کہ گبر سے بلا اثر دہائے بود
 کہے چون چنار و کہے همچو کوه
 بسے شہر را بدادہ شکست
 ندارم بومی بیج گو نہ اساس
 کند شہر ویران و گر و قضا
 مرا تلخ پس زندگانی کند
 بے حور تمثال مشکین نقاب
 بود چند ایام را راه رواج
 ز یک ماہ پس باج خواہ او بود
 ز رخ برقعہ مہر فلک باز کرد
 کہ زن طبل کوچ اندرین صبح گاہ
 کہ یام مزاجش بسازم علاج
 مہہ توشہ برداشته شد براہ
 علمها گرفته بخودہ شتاب

ز پس نیز میاوشاه شد سوار
 بر بدیدش سنزله کوه و دست
 یکے دور بین داشت آتش مزاج
 نهاد هر طرف دور بین دور بین
 نمایان شد نه لک لشکران
 پئے از و گرد ده هزارے سوار
 رسید خبر بائی بسوئے مزاج
 که نه لک سپاه آمد اینک دان
 باخر بود چون هزار از سپاه
 بقبلیش سوار است میعاد شاه
 بشد شاه مزاج اندین حرف تهر
 بگفتا چه زهره بمیعاد شاه
 وزیر آن بگفتد ای شاه بدان
 ز پشت علی باشد آن شاه سپر
 بود از علی پس علم آن سفید
 نام است عهدی آخر الزمان
 بود از او پیکر از سمرخ زرد
 بود آن علم را نشان ده هزار
 بهر ملک هر شهر انداخت دست
 مزاج این چو شنید پس نعره زد
 که را فرستاد بر ملکها
 چو بگریخت میند و می شید میان

بمراه آن شکرے شمار
 که شهر مزاجی نمودار شست
 چو بوده در او در بینی رواج
 بدیده یکے گرد و بیجان زمین
 ز قیل و سپاوه سواران عیان
 چه طویل و علمهای زمین نگار
 که فرخنده باور ترا تحت و تاج
 بود نهج هزاران ز قیل کلان
 به تقارن کرنا کتد طوغها
 که لشکر شد سوی ماوانی ما
 بغرض و بان یاز که در هر
 که لشکر شد سوی ماوانی ما
 محمد حنیف است آن کینه جوان
 بود چون علی صفی پسر
 که سیمائی کل من مزاجی توبه
 بگیرد تر و خشک روی جهان
 سفید دست و بهینر نیار و شمرد
 سوار می یکے میزند ده هزار
 نماند در دنی زبست زبست
 که در لزه شد دره که رود
 بزود می شود جنگ از سپاه
 شده بلو و نور و شیدگان

بفرمود شاہ فرج آن زمان
 چو کرنا بیان را بدیدہ عیان
 ز طبل و ز کرناش بود و ہزار
 ز عزیزین کوس کرنا بیان
 وزین سودا رام سیمین غار
 صفت آراستہ لشکران و برست
 ز شد اصحاب ہر یک پے خود پہل خواہ
 بخواند نذر آن آیت ہامی عظیم
 کیا نیلیمی عاشقان خدا
 ندا شد کہ جان بہر جانان بود
 جستہ ز جا سے عمر امیر باز
 کہ امی رنگ ہر دمہ و شتری
 بود دو دستت شاہ و دشمن نژاد
 قومی باز دی شہر زانگنت
 کتون وقت جنگی من امروز شد
 دراو او پس ذو فتون رختے
 بگرد از بند جامہ را بہر
 فلاخن بزیر بغل کردہ باز
 غلافی ز چو بین بدستہ گرفت
 بدہ چند سیکان تیر سہ بیان
 عرب تر کشی را گرفتہ بدست

کہ کرنا نوازند کرنا بیان
 کہ از نامی نامی کشیدہ نقان
 ہمہ جملہ و غرض گیر و وار
 شدی گوش کر خیل کرد میان
 فرو کوفتہ طبل جنگ ہر کنار
 شدہ چارخ ہنگامہ کشوئے
 بگردہ و دواع از ہم انجائے بجاہ
 کہ ای استلونی سبیل الکریم
 بسازید در راہ او جان خدا
 خوش آن جان کہ با دست قربان بود
 دو تا کرو قاسمت ہر ان نواز
 بود یار اقبال بخت توئی
 فلک با شدت یا بخت بلند
 بود جان ز آسیب و ہر ہمیشہ
 کہ بر چشم امروز تو روز شد
 شد تا چہ سان کرد او تبتے
 پسا کرد لعین چو سبے و گر
 کہ شردہ سے یک شہر بد نواز
 کمانے ز چو بین و گر ہم گرفت
 یکے اسپر کماندے قرقدان
 نو گوئی عجائب نمونہ شد دست

آسلق زمان شاد بیدان کین
 روه نعره گفته که ای شاه مزاج
 چه نازی تو باشا زوه لک سپاه
 چه نازی تو با منگلو سان مست
 شنو تو کجا نم که اے مرد خام
 محکم حنیفه بجز ده خرام
 ز پشت علی دارو این شاه نشان
 جاتی اگر خواهی از جان و تن
 بیا تو مسلمان شو سر نذر
 مرا عمر ایتمه شده نام زبان
 نه تو ملنے ملنے سپاه و نمل
 شے عادیان گفت این منجرت
 کسے هست رفته بیار و ورا
 بتا زید اسپ و شده رو برو
 چو ز تیر و نیزه عمر در بزد
 لا در غولک ده منی برده دست
 ز داند ر بغل گاه گبر سواد
 بر و ند اورا کتاکتاکان
 بگفت با وزیران مزاج این چنین
 دگر عادی بر قوی تر رود
 دگر عادی رفت مثل چهار

ظالین شدند حیرت افرا درین
 منازی تو ز بهار بر تخت تاج
 بنازی تو باشو کت عز و جاه
 منازی تو باز در نهان روی دوست
 که تاور بیعتی بدام هم
 فلک خاد مش کشته بود غلام
 که کوه میش آرزوم او کشتگان
 بادل ز گردن ز نارت کین
 دگر نه کتھر از دمانے تو دور
 اگر تیغ برکت بگیرم عیال
 فرستم بلشکر تو در پائے قیل
 که از مسخره کوچم کرد و فرست
 ز جاحب یک عادی هست
 لے کرد با عمرا و کشتگان
 شکست بهمان تیر و نیزه نظر
 بدم داد داده رہا کر و شست
 که اخ گفته از نشت زینا وقت
 دگر کافرے جانیش شکر دوران
 کلان مسخره کرد و عجب زدم کین
 و راسته و زود ترا در
 سرش مثل گدید دمان مثل غار

ہینخواست عادی زہر تیغ کین
 زوہ تبت بر تی عمر شد کین

معلق زمان شد عمر بردش
 دریده شده اشکمش شد بروئی
 مزاج گفت آه زین چنین پرقتن
 سر آنکس که زنده بیارد و دراد
 قوی عادی حبت از جابلان
 مقابل شده هر دو و جنگ زمین
 گنج چپ همی زندگانی است
 نه این را خطر به نه اورا نطر
 شده روز بیگانه برین ترجمان
 پس انگاه بیگانه برین ترجمان
 سرش را بریده زو بر زمین
 غریبی در افتاد و لشکران
 عجب کرد و لشکران مسخره
 چو شب چادر عنبرین در کشید
 زده لیل آسایش آن لشکران
 شده خیرامیه با ذو فنون
 برسی رخ بگفت اشک عدو حیا
 در اهل مجلس همه لشکران
 طعام آوریدند و خوردند شاد
 که شب گفت شاه و وزیر و سپاه

بزرگ زده در سم اشکمش
 همیداد جان اندرین گفتگوئی
 همه مردی بال پرند زدن
 در هم هر چه خواهد و را مد عاء
 زلات و متالشش لبی شد گزاف
 نگر تا چه کرد عمرامیه به بین
 گئی روبرو گاه گت خواست
 نه اورا رهائی شده در بدر
 نیاید بکف مدعا زمان روان
 سیر کردن او سوار استوار
 فتاده تنه تیز آسایش ز زمین
 دلبران گزیدند لب بر و پان
 که این مسخره گشت چندین گره
 شده روشنی جهان تا پدید
 شیده هر یک جانب آشیان
 به تعظیم او کرد قامت چون
 ترا باد حق یا در و مد عاء
 نگهداروت خالقت در امان
 شنو حرف از عادی بدتراد
 عجب بوده است این پیاده براه

پیاده چنین مسخره کرد کار
 شهر بران چه خواهند در کارزار

درین گفتگو ہا سیر رفت تب
 چو قرص برین برقعہ از رخ کشاد
 شدہ فارغ اصحاب بعد از نماز
 فرو کوفتہ طبل جنگ آن سپاہ
 صف آراستہ لشکران صف بصف
 گئے پہلوانے ز سوئے مزاج
 بگفتا کھے بہت کا بدہمن
 نظر کر دور ہر طرف سر و نماز
 کہ آرم میدان کستہ در مشنا
 ز جا بست میعاد شاہ چون شہر
 بہ تعظیم رخصت بیالیتاد
 بدادہ دلارام رخصت و راد
 چو میعاد و شاہ رخس بر جلوہ تاخت
 زدہ نعرہ گفتند کارے لشکران
 منم پہلوانے کہ در روز قہر
 منم پہلوانے کہ ہنگام زور
 منم پہلوانے دلاور شہر
 منم پہلوانیکہ ہنگام حشم
 منم پہلوانے کہ با یک بتر
 منم پہلوانے کہ روز نبرد
 منم پہلوانے کہ وقت ہنر

کہ تا گماہ بشد عجم زد خند لب
 چوادی جهان آرزش جلوہ داد
 و گر تا ز زین گشت کز ما نواز
 تو گوئی کہ شد غفلت تا سما
 ہی کوفتہ ہر طرف طبل و دف
 بہا نندہ در آند میدان غاج
 و ہم تا ہر بخشش بچہ من
 بگفتا کھے بہت ہنگام راز
 بہ عادی بیارو بہ میدان زلف
 تو گوئی کہ شیرے بچند عجم
 زبان دروغا و کلام او کشاد
 بگفتا سپردم ترا با خدا
 ز شکر عجب شاد و خوشامد
 کہ میعاد و فنا کشتہ او پہلوان
 نہ تا بدکشان کشتہ کردہ ہنگام
 سر سے کسے بچہ زور بدہر
 کستم سر نہ گبران کستم کبر
 نامم برو کے بیان تارو کستم
 کستم مغز سر از دو عدد خرس کبر
 بر آرم زدو شمن بیکی ضرب درد
 بیکی تیر سازم دو عدد گبر در

بدل ہر کرا آرزو کے یو و
 بیدان من گفتگو کے کند

جو یکدم مرا دل شدہ در شکار
 تکی عادی تاخت بیدان غیر
 بہر گفت میعاد شاہ کامی جوان
 کہ رفت آسمان را معلق گذشت
 بشدور غضب عادی کینہ در
 بیگند بر کمر میعاد شاہ
 چور و کرد تیغ وی آن نرہ نیر
 بیروست خود گرز سفید منین
 بچرخ اندر آورده نرد بر سرش
 شد چو اور و ستش بزور زمین
 مزاج و وزیرانش رفتہ ز ہوش
 شمشیر ک شد بادشاہ لغو زد
 سلاح مرا زود تر آورد
 ہزار ہفت عدد من سلاح و عاق
 تو گوئی سر کوی کوی کشید
 یک کوی ہیکہ چو شد آن دو کو
 من تاخت و او زو بیدان جدا
 محالست کجا شد با سنگ من
 سخن گفت تیغ از میان بر کشید
 چون تیر اندر سپر نامور
 بران شاہ کہ او افتد بر زمین
 و گرفت آن زمان اسپ میعاد نشا
 بگر نعرہ زولیس مزاج از مزاج

شکار کتم تا شود یاد کار
 تو گوئی کہ غول است پانرہ دیو
 کن اقرار با قادر ذو المنان
 زمین را بدان سمان طبق و فرا
 کشید از غضب تیغ آن دون جز
 کہ گردید رو تیغ آن پر دعا
 بہ بین تا چہ کرد آن بل پر دیو
 سیالائی سرخ دادش مشین
 کہ شد بوسہ زن بر زمین پیکر شاہ
 بر آمد ز لشکر ہزار آفرین
 عجیبہ فتادہ بلشکر خودش
 کہ آرید بر من سلاح ہزار
 کہ شد آتش خشم من در ستر
 ببر کرد با ہیبت و طمطراق
 روان شد چو با کوی دیگر سیاہ
 سہ کویان شدہ سر بسر کوی
 کہ میعاد شاہ را محال است ہلا
 و گر باشد آہنگ بر جنگ من
 کہ میعاد سپر سپر در کشید
 سپر را قلم کردہ شد سپر
 رسید عمر امیہ بدیدش بکین
 بیاد روا اورا لبوئے سپاہ
 کلائی پہلوانان بیابید عاج

ز چای بسته پس گریخته نازنین
 پری بگری می نهوشی گلعدار
 مسطر شمیم و معنیر نسیم
 چو یعنی و رانام بدو و فونون
 سلاج راست کرده تن استوار
 بیگند بر رخ نقاب آن زمان
 خرامان شده پس کسب فرس
 چو پاد در کاب آورد آن صنم
 چو بر زمین نشست آن بیت تقا
 چو تازید در بزم آرزوم دلین
 چو شد روی بروی مزاج آن زبان
 بگفته که فرزند شیر خدا
 بیاتما چه داری می بیدان کین
 بگفتا که اول تو حمله بیار
 بگفتا تو مستی بمن باز ده
 تو مستی زدی باز خواهم زدن
 مزاج این شنید و علم کرد تیغ
 چنان زد که چون اسپان خورزا
 شده تیغ آن گبر رداز سیر
 چو زد تیغ را آن به تحمل مراد
 بمیزه اسپ شد حبت و خیر
 بانداخت اندر سر شد مزاج
 چو روشد از او رفت بر پشت نر

دلارام شکر مهر مهر حسین
 گل اندام حسین برود پیر حنار
 سهی سر و طناز ریحان جیم
 که از عار و عنق مسجید غنچه خون
 مغرق به فولاد تن نام وار
 ملک تاب خورده فلک و جان
 بر آمد زهر سو عدا نسیم حس
 ملک شد به تعلیم او پشت خم
 زهر سو شده اذامانش صدا
 فلک لایه گر بوسه گردن زمین
 مزاجش بگفته چه نام ای جوان
 محمد حنیف شده اسم ما
 که بکیم بگو شیم یا همقرین
 کتم با تو من بعد از ان کارزار
 چگونه زخم با تو در چله زه
 دگر تازدی فارغم از زدن
 زده تیغ بر ذوقتون بی دریغ
 بروی زمین شد زمین بوسه داد
 بندید یکو نکرده گذر
 یا الله اگر زبان بر کشاد
 کشید از میان تیغ تیز از ستیز
 ز سر کرد روشن مزاج از علاج
 فرس شد دو تایی بر آورد نفس

سینتا و بروئی خاک آن مزاج
 شدہ در گریز و بقیان رسید
 بگو ذوق فنون عمر امیہ را
 قزو تاخت اندر صفی فیلیان
 زده دست اندر میان مزاج
 بجزخ اندر آورد چون چرخدار
 بگفتش کن اقرار یا بی امان
 بگفتا نقابے تو را کن زردی
 چه مرا غمی مراد بر بودی ز زمین
 بگفتا کہ یک دوخت گم کرده ام
 نہ بکشایم این را بجز روئے
 بکرده مزاج ہر روز دیدہ پر آب

نبودش بغیر از گریزی علاج
 یکے قبیل را شد سوارہ دوید
 کہ من میبروم از قضاہیم میا
 رسا بنیدہ خود را شتابان کنان
 ز قبیلش بکنند ربودش جو حاج
 زروش بر زمین تا کہ شد فرشتہ ار
 و گرنہ کتم دوخت من روان
 کہ تا بینم آن روی زیبا نکوی
 بہ بینم چہ سان مردی ای مہر جبین
 از ان پردہ بردوی افکنندہ ام
 ندانم دو عالم یک روی او
 کہ نیکی بود ہر دو جام شتاب

در عرض کرو ز کام روان مسلمان شدن
 یافت امن جانان مسلمان شد جملہ لشکران مسخر شد
 شہر شہر کلان

بیاساقیا بکدے فارغم
 ہیا ساقیا یک قدح ام بدہ

بنہ جامے بکارے بر لیم
 لیم بر لب جام نو نشین بنہ

بدہ ساقیا سیر نوشان کام
 زتا کامی تو دھے کام بخش
 بیائے ققائیت چو از عم رہا
 بیائے ساقیا سو ختم در جهان
 بدہ ساقیا گین جہانے نژاد
 بیاساقیا نیست آسایشے
 لبو نغمہ پر واژ در جنگ رود
 بدہ ساقیا ساغر جان فزا
 بجز لاین آرزو مستی کتم
 ز منگام آرزو گشتیم جدا
 رلم شد ز شکستم اساس سخن
 گشتہ بیو ند بر شاخسار
 نخست آورم باز در جنگ رود
 طراوت وہ گلشن درستان
 بدان سان ترخم نما شد فراز
 ہو بیا نمود القراض سخن
 چنین یاد داد از مراجع این ندا
 بگفتا کہ اسی روزا فرزند بخت
 قمر باد پانامہ آن پادشاہ
 بیاید بہر سال در شہر ما
 ہراسان لبے مستعم از دست او
 دلا رام لھتا ز گفت کہ خیر
 کسیدند در حال منگام نہا

کہ این زندہ کے شد زنا کامی ام
 با مرزش خود تو انعام بخش
 نشد جاتم از محنت عم جدا
 کہ وارد بہار سن نشان خزان
 وہد عمر شادی بیک عم بیاد
 درین کہتہ دنیا بجز کامیشے
 مگھنے بزین خاصہ یکدم سرود
 کہ نوشم مستی زخم طین طنا
 زبردست را پیشدستی کتم
 ندانستم افتادم این جا کجا
 گشت از میان اقباس سخن
 کہ میوہ ز پیو ند شد خوش گوا
 بفرمان داورد فرود فرود
 چو طوطی شگام نید مو از میان
 ز بود از سر قصہ سر پوش باز
 بہر رنگ گل آورد در چین
 کہ بعد از مسلمان شدن شد بیا
 ترا جاودان باد این تاج و تخت
 نو دلک در دست خیل سپاہ
 خرابی رساند کند آن دغار
 مرزہ خلاصی تو از دست او
 بکش پیش خانہ بدان سوی تیز
 بہ پیشت فرس ہر یکے برودہ یار

زودہ طویل کوچ اندان دم ہمہ
 سبده بدہ روز در آن دیار
 مزاج آمدہ گفت باز و فتون
 بہاوا کہ شجون زندان این سگان
 مغرق بولاد شکر لشکران
 پوش چادرے لاجوردی کشید
 چو شد نصف شب آمد از طبل
 فر باد یا بانو دلک سپاہ
 چہ افتقان و شور عمریوے فتاد
 دوریائے لشکر بہم تیغ خورد
 کسے راکسے چونکہ شناختے
 تو گونی بہم خود جہانے بہ چپ
 لک موت را گرم ہنگامہ شد
 کسے لاندان گردہ پائے فرار
 نہ بہ سوئی جدائی زد و خورد پ
 بون عمر امیہ باز و فتون
 بدہ رخصتم تاروم در زمان
 بگفتش پی روی گامگون عذار
 نہ پس عمر امیہ از جامی جست
 زودہ خویشین را قلب سپاہ
 برو میردی کس گر است و بہت

روان شد ہمہ لشکران چون زمرہ
 ہی کجائے لشکر گرفتہ قرار
 کہ یابد ورین احتیاطی کنون
 پریشان کند این لشکران
 بودہ حملہ سپہا را چاہک عنان
 کسے راکسے اندران شب ندید
 کہ از چرخ آواز اذگشت قبل
 شب خون زدہ خویشین را براہ
 ز کبران دیوے بسے او فتاد
 بسے گشتہ افتاد بس زخم خورد
 بکید بگرے تیغ انداختے
 زوی سہد گرا لہزب و حرب
 بکید بگرے ضرب در کرب شد
 کسے میردی نالہ واخ واخ
 ز سر سوئے ندائے کربا کرب
 ہمہ گشت در پیش تیخت زبون
 بسوئے قمر پائی کتم کارے آن
 اگر میردی پس پناہ غفار
 گرفت بتر شردہ منے را بہت
 کسے را سردو کسے را بہا
 کسے را زوی زخم ترکش لہفت

کسے را زوی خستہ کردی دوتا
 بر آورد لشکر فغان ہر صلا

چو لشکر نیا در دتاب اورا
 قمر شکر گریزان بغارے کنون
 زوشن یک تیر زین برو گفت
 تغان کرد گفتا زومی کیستی
 بدو گفت یہیک محمد منعم
 گفتا اما تم وہ اسی پیکان
 بدادش امان پس کشیدش ز غار
 کمر بند او باز کرد از میان
 کلاه و را مانده بر فرق خود
 بزویا برہنہ و راج ازان
 زوش تازیانہ کہ این سوید
 دوان و غریبان و با صد خون
 دوان و دوان ہر طرف تاورون
 ورا زو فنون دیدہ شہناختش
 بگفت عمرامیہ رامہ تھا
 گفتہ قمر باد پالیست این
 ز غنچہ شکر رخت آن ستمین
 کہ لا الہ الا اللہ را بخوان
 قمر باد شاہ شد مسلمان پاک
 بگفت آن سر لالہ رو مشکوے
 وے داشتتم کم شدہ آن ولم

غر لویے گریزان لشد ہر کجا
 پیش عمرامیہ میرفت درون
 بگفتا قمر وے واد بر ہدف
 کہ کشتی مراد وگر خواستی
 ترا مانده جان پوست ہستم
 بفرمانت سستم ہستم و بجان
 بہ بین تاجہ از کند گیر و وار
 بہ بستہ برگردنش آ زمان
 ہمہ رخت اورا ہر کرد خود
 بگردن ورا شد سوار بچنان
 کہ خوان خواستہ ام شب آنجا ہر
 رساندش چو در لشکر خود درون
 قتادہ بہ لشکر غریبان ازون
 بگفت کس ورا ایچ نشناختش
 کلین کیست کا دروش پیش
 نو دیک سپاہ دار داورت این
 قمر بگفتت اسے اسیر کہن
 محمد رسول خدا بدان
 زہے لطف احسان سبحان پاک
 دلارام جان وانگاہ تند خوے
 کہ از بیدلے موج سان سلم

چہ بیدل چہ سان کس کند زندگی
 کہ بیدل وزیے و بد زندگی

ولم رفته و میردم سوئے دل
 شوم زار و سرگشته در کوی دل
 چو من زار و بیدل مبادا کسے
 منم بیدل خسته حال و کباب
 قدم زان بسوی دلم اضطراب
 ملک پرستان شده رعد ام
 کنون از پرستان خبرده مو
 شنید این قمر حبت از فی الحال
 که شام ترا بخت فرخنده باد
 کنون فرودات باد اقبال یار
 که در راهی از اینجا سے آن دیار
 چو هفت روزه راه راشیدا ن زبان
 ز خوشندی مرده و دوستان
 پس از ساعتی هوش آمد لب
 بگفتا که آراے صبرے مانند
 بداده قمر را ز لبس خلعتے
 شهبان را سرفراز که ده پری
 پس انگاه قمر گفت ای پادشاه
 درین راه دریائے جیحون بود
 در آن کوہ مہفت عادی نامدار
 سنی صد گز دور سنی الت قدشان

دل آسوده و من تگا پوسے دل
 خنده زندگی عار بے روسے دل
 چو من خوار و بیدل مبادا کسے
 بسوئے دل آرام دارم شتاب
 مگر یا بیم آن دل شوم کامیاب
 پرستان پرستی شده سجدہ ام
 ازان جان جانان خبرده مرا
 بہ تعظیم او کرده قامت چو حال
 مسو خورد ترا بنده زنده باد
 کہ نزدیک شد مرزا و عمل یار
 بیک ہفت روز وارد مدار
 ز خوشندی از ہوش رفته جنان
 کہ آرنده کس گفته بسیار جان
 کشید از جگر آہ آن سیم بر
 چین گفته بر سر ستارہ چکا
 بیچارہ ہم خلعتے زینتے
 بگردن فرازان دعا ہر گزے
 خطر بود اندرین جا براہ
 بدریایے کوہ چو گردون بود
 سازند بر عقل سر ایچ کار
 ز ابروا آب نوشد شان

بود عمر شان سر ہزار و سنی !
 و رازی و گشت نشان می گزی

بعد فرسخی جائی استین ہر یکے
 شانہ یکے کاروان و جہاز
 کنون احتیاطی بیایدوران
 بفرمودند شاہ طیل کوچ آزمان
 مگر دل ہراسان بود آن سب
 صحابہ ہمہ گریہ سے کردزار
 قمر را وداع کرد فرخند فال
 بدریا رسیدند اندر جہاز
 ہمہ بیکدیگر را پہل خواستند
 مہین تلک میراند ملاحیان
 ہمگیفت ای مسند جام جم
 کہ آیا چه خواهد شد انجام کار
 دلاسا بگروش بت سیم تن
 سہر آنچه خدا خواست خواهد شد کن
 توکل بنات خداوند بہ
 براندند کشتی بدریائے آب
 یکے روز کردی نظر دیدہ بان
 صحابہ بہلا جیان گفتہ زان
 گفتند از عادیان ہست این
 چه کوہے سے لشکری بے بلا
 گفت عمر ایسہ با ذوقون

کہ فرزند عادی بودند ہر یکے
 اگر لگ بود تن نیاید فراز
 کہ پس بے مدارند آن عادیان
 شدہ لشکران جملہ تکسیر روان
 کہ آیا چه سان حال آناہ براہ
 کہ آیا چه خواهد شد انجام کار
 تنگوار سے راند همچون شمال
 نشستند آن جملگے بسر فراز
 بقرآن رازی بسر داشتند
 مے کرد فریاد شور و فغان
 آیا پرول نامہ در تخت ششم
 بے مرگ ہر یک بکشم شکار
 کہ ہرگز نشاید نگین بدن
 درین حرف رمزی نباید زدن
 رضا با رعنائے خداوند بہ
 شدہ حال افسردہ دلہا کہاب
 بچشمش یکے کوہ آناہ عیان
 کہ این کوہ چه باشا کہ گشت عیان
 کہ دارند این کوہا جامی لشین
 کہ سائیدن سر سبزی کاخ را
 کہ من با ابر ہمزہ بودم کنون

بے اندرین کوہ کشتیم ما
 ندیدیم کوہے چنین پر بلا

ز ہنگام این حرف ملا حیان
 کہ اکنون زوریا کنار آمدیم
 بفرمود لب نوش شیرین کلام
 کہ در زیر این کوہ کشتی خشید
 کشیدہ چو کشتی بزرین کوہ
 بگفت عمر امیہ اسے و لخواز
 کنون گر خرامی بیالاسے کوہ
 تماشا شامی این کوہ ز صحر اکتیم
 بہ بینم کہ تا عادیان در کجاست
 کل از گنجہ افگند آن غنچہ لب
 شکر از شکر رخت گفتا ہم
 نشد ہمراہ دو نفر آن صنم
 درختے بیدارندہ شاخ درخت
 چو خشتی بدان عادیان زبان
 پیکہ ماندہ سر بر زمین پاشاخ
 بگفت عمر امیہ گر دیم باز
 تبسم کتان گفت سرور باطن
 کہ از پردے نیست بر تبسم
 کہ تا عادیان را نگیریم بدست
 کہ ہر سنت را تا بندم فرار
 بگفت عمر امیہ را رو فرود

زندیا نگہائے خوشی آن زمان
 بفرمائیے دگر تاکہ فرمان بریم
 سر پای لطافت بمعنی تمام
 ز پس خیمہ و بار گاہ ہا ز نید
 ہمہ لشکران گشت آنخاروہ
 سرا فرزیت باولے سرو ناز
 کہ حملہ خرامیم امی لالہ روی
 غمام دل اندک تبر اکتیم
 تماشا لب ازیم فرود است
 کہ شد روی آن دشت لالہ تحب
 بڑا بیدار کوہ ہم چون زمرہ
 بیالاسے کوہ شاد و خندان ہم
 یکے شاخ یک شہر اسایش
 ساند زمین پاسوے آسمان
 دگر سر شاخ و قدم بر شاخ
 نگرند بیدار ایشان فرار
 تشعشع لبندان چو صبح فیاض
 ملاقات باید بدیشان کنیم
 بہر یک مکش تا نیارم شکست
 نگر دم و گر من از نیجائے باز
 بکن عادیان را تو بیدار زود

رسیدہ عمر امیہ برتی عجب
 بہ شہرہ نئے دشتہ اش زلفزب

که قدره بشد جان عادی شرح
 یکے سنگ از قهر برداشتی
 زده بر سر عمر امیه تیر
 کنار سپه دروغنا رسید
 ز جا بسته سرد فتر گلرغان
 بالشر اکبر کشته دهان
 پھر رخ اندر آورده ز در زمین
 به پیچیدش اندر کند دراز
 بشد و بگرش قهر نعره زمان
 همچو است تا حمله آورد
 در نیز بسته خنجم کند
 سیم آمد و نیز او را گرفت
 همچو است تا حمله آورده او
 جو پنجم رسید و بشد همچنین
 مع الفقه بر رفت عادی چنان
 که خیل ملک در فلک آفرین
 خدایش قوی کرده بوده چنان
 فتاوند اصحاب در مقدمش
 ترا بخت و اقبال با او بلند
 بگفتند آن عاود همان در تنگ

سوز خواب برداشت گفت آخ رخ
 تو گوئی کی کوه برداشتی
 بگنجد عمر امیه اندر گریز
 بگفتا که اقبال بادت مزید
 پرسی خادمش حوربان چاکران
 زده دست بر عادی پهلوان
 بر آن زور و بازوی او آفرین
 ز باده و را عمر امیه باز
 بیا درشتان کنان و دوران
 پرسی رخ و رانیز بگرفته زو
 برو عمر امیه اش خسته بند
 چو چارم رسیده شده در گفت
 درانیز بگرفته برداشت زو
 ششم رسیده به جست منتهین
 گرفته بسته به گلرغان
 بگفتا بان دوشی مه حسین
 دگر نه بگنجد بشرح و بیان
 جو پروانه گشتند دور هوش
 سر سرکشان بادت اندر کند
 که ای حیدر ایبا روح پاک

بفرمائے مارا کہ ما آن کیم
 در صد جان بروے تو قرآن کنیم

از کلمه بود و عرشه آن جمله بود
 بگفتند و بیدار بنمایند به
 لشکر رخت از چشمه شهر یاب
 بگشتا که در بیدار و بیدار دوست
 بجز دوست که رخت بیدار است
 به بیدار و بیدار و بیدار دوست
 چون گم کرده را تا به پیغم عیالی
 بفرمود با عمر امیر تار
 چون بگشتا و پند از همه عاریان
 در کوه سواره شده پیغم تن
 مانوگان بگشتند بکسیر سوار
 ز خوابه بزم آیدند عاریان
 بدوان شدند بدین ز فرس گبر دوار
 در باران گفتند آن عاریان
 بپست بر کین رخت دور با عیالی
 بیدارند آن مهربان تار
 بپند خوار می ازین گوهران
 بگفتند آن پیری و می مشکین نقاب
 ز کوه بر نشان و لم را بچو
 ز کمان گهر امدان نام بود

بخوانند کلمه شده باصفاء
 که پیغم و بیدار است ای مه لقاء
 تو گوئی جهان پر شکر شد نقاب
 که و بیدار جو یاسی و بیدار دوست
 نه هرگز سزاوار آن و بدین است
 به بیدار هر آنکس چو در آرزوست
 بگیرم نقاب از رخ خود چنان
 کز عاریان بنید بگشتا که باز
 شدند دست از بند بین آن زمان
 تو گوئی که دریا شده موج زن
 چو سیارگان دور آن گلزار
 مانوگان همه صفت زده مدح خوان
 ز کوه آمدند تا بدریا کنار
 بوده آب دریا تا ساق نشان
 کشیدی ز ما می و چه هر عیالی
 که بر گیر این گوهر کا ذرا
 بر ایچم از فقر دریا نهان
 که بر کار ناید مرا انتخاب
 خبر بدین از می پستان بگو
 که آن گوهری دیدم کافم بود

بگفتند عاری ای بخت را هم تو باد
 همه نشان دانی یگانم تو بود

کہ شاہ پر می دختر میست حور
 جمالش نگیند بحسب
 معرفت جانے آن دیار است
 نگفته شنیدیم از بس کسان
 بشده عاشقی آدمے زادہ
 بیاوردہ معشوقہ نزد خویش
 بعلم نجوم اندرش یافته است
 نہان دختر کے نام گلخوار
 جدا سازد ازو کے دل آرام را
 ز معشوقہ اورا جداے کند
 ز سہم و ہر اسان و از احشراق
 خلائق تمامی کند غرق آب
 شدہ ماتے معرفت سال خنین
 نگشتہ در مطلب حاصل مہروز
 چو صحبت تقاعنائی دل می شود
 ندارد سیر ایچ سودا کے او
 چو شنید مہر بکری تند خوے
 وفا کیش در لیش لب نوش سرز
 لب از شک پائیں زخم جگر
 فراغت بر از را مش را می دل
 شکیبادہ جزبہ عاشقان
 تجمل درو و نقتے گلستان
 فراغت ز بانئی دل ہوشیار

کہ حوران بندہ ہوش مجھ سوز
 عجب شوخ سرکش عیان سیمبر
 بہر راہ بہنوادہ چہلین سپاہ
 کہ بہت عاشق آن راہ شک بان
 بخود داشت از عشق اورا یاد
 ہے تیر عشق زند نقد کیش
 کہ شطرنج حکمت از ویانست
 نیاید زمین شہر ملک و دیار
 برد آں سہے سرور گفتم را
 جدا گر شود جان را دلاے کند
 شب روز میخواند او الفراق
 نیر عدد ز کس با جلا از حساب
 کہ معشوقہ را کشتہ فلوت نشین
 دلش بہر درو و جگر پر ز سوز
 ز معشوقہ را سہیل دل سے شود
 ندارد بدل ایچ پر دلا کے او
 سمن بوکے سہیل بری لالہ روی
 تے نادین دلا را تدر و
 ز لالش جیا تی وہ نیلہ فر
 قناعت بر خواہش پائیں دل
 تجرا برسینہ ز اہدان
 تجیل درو مجلس ہر شان
 فراحت فراتے دل ز خار

لطافت وہ شوکت شب جوان
 نزاکت وہ بقیاران مہر
 زیبا بیاد ہوش تیری دیوان
 شرافت ریاستہ قدسیان
 کہ یعنی فن آرائے فن فنون
 کہ نامش مذموزوں شدہ ذوقون
 ز عادی چو بشنید سرح و بیان
 عرق رو فنی تشبہی بخدم
 گو گوئی ستارہ بروئی گلاب
 دیا دا بنائے گہر بختند
 چو اندر عرق نازنین تر شدی
 چو ہوش آندی بعد یک ساعتی
 تیرے سوز جگر نعرہ زد آہ گفت
 ستارہ رحسار مے چکاند
 شود ای فلک خانہ تو طراب
 من اینجا سراسیمہ در دید آب
 وی آئی اینجا بدر و ذراقت نزار
 ابھی فلک گر شوی در بدر

زوا بندہ رنگ سنگین ولان
 مسلمان کن کافرستان چہر
 پرانندہ گردن سرکشان
 لطافت زوا بندہ از حوریان
 کہ گردون بہ پیش فتونش لبون
 کہ حینش زہر ذوقون ذوقون
 کیے آہ زو ہوش رفتش زجان
 بگر گلش غم غم آہ نہ دم
 زوہ موج چون وانہا کی حباب
 بغربال مشکئی فرو بیختند
 از ان نازنین نازنین تر شدی
 بجانش فتاد آتش رافتی
 زیادام تر گوہر تاب سفت
 زسوز فراق این غزل اینچنان
 کہ کردی ولم ریش و سینہ کہاں
 وی آئی بعد ہمیشہ اضطراب
 من اینجا بہ ہجران ہمیشہ اضطراب
 اگر دی بمقصود دل بہرہ در

غزل

پس آنگاہ وداع کردار عادیان
 بکلب پرستان شد آن مہ روان

کتبہ غلام محی الدین ولد نور احمد قوم قریشی ساکن مڑو کی تحصیل ذریاباد

داستان یازدهم فتن بنی ذوقنون در ملک پرستان ملاقا کردن امام

بساط طراوت جهان گسترد
چمن فرش سبز زمر و کشید
همه بے دوا باشند خنده دل
سوی تلخ کمان تو پیغام کن
تلا لایسے جنگی تلا لایسے
ترخم نما کرده بر در صحاب
کرتا چون سمندر نقش آورم
و ہم جان بران شاید مہ لقا
نہ انستم افتادوم ابن جا بگاہ
گست از میان اقتباس سخن
کہ میوه ز پیوند خوش خوش گیار
بفرمان داور فرد و دود
فلاطون فیہمان افسانہ خوان
منقح عقودان دتبق الحراف
خندند از سر قصہ مشکا مہ سہار

بدہ سابقا رایگان بر مزید
بدہ سابقا نو بہاران دمید
بدہ سابقا غنچہ ہائے چمن
بدہ سابقا بادہ در جام کن
بدہ سابقا شاید از ہارنے
تقتائی قانون دلالی رباب
بیا سابقا مے بدہ دمیدم
سمندر صفت پر زخم دور ماہ
ز ہنگام آرزوم گشتم جدا
رہا شد ز شہنتم اساس سخن
گستہ بہ پیوند بر شاخ سہار
خست آورم باز در جنگ زود
دقائق نویسان شرح و بیان
مکشتم رموز ان رمز کثافت
کشیدہ ترخم ز قانون راز

کہ آن شوخ طناز کردون شکار
پر می روی گل چہرہ گل عذار

همی رفت منزل بمنزل کتاب
 بروز بهیاریم محیبت
 سراپوده و خیمه آن مجازوند
 گذاریده در استراحت هم
 در آن شب پرمی قرین شد با امام
 سندر صفت چرخ چرخش نزد
 جو سپیدار گردید غمزه آورید
 ای چشم در جان حضور و لم
 نیاز غمت سوخت جان چون سپید
 درین صفت سالم ندای تو کام
 بیامش شب اندر کنارم ولیبر
 زو صلت مرثا و کن است امیر
 گنا صفت پانهایت کتم
 محمده شریفه کیفیت امی پری
 نیاید بکف مقصد دل ترا
 که ناگاه تبسم کنان گشت صبح
 چو شوره دیوے کشت گم پهی و ز
 عیسان گشته شور سپاه عرب
 چو در قرنها پیش نشین با
 لیگان آدھے گر رسیدے کتے
 گذاریدین سخن شنو از زو فزون

چو انجم با غوشش بودش صحاب
 رسیده بگردند آن جا نشست
 شب آرام اندر همان جا بودند
 شنو از پرمی تریه بیکه مزه
 که در خواب بود آن امام کرم
 که آئے به گلبرگ برخشش نزد
 که اسے خاطر آزاد و عمرت مزید
 بید مقصد عاے و لم
 مراد م بکن حاصل امی مستند
 یہ تلخی و غم گشت عمرم تمام
 مراکن تو از با دہ وصل سیر
 مانم بدل داغ حرمان اجیر
 دل و جان زوین رافدایت کنم
 مکن پریشوش دلت ہر گزی
 نہ حل می شود کار مشکل ترا
 چو در خندہ شد دیو شب گشت قہر
 تزلزل کنان شد چرخ فروز
 کہ پریان چو دیدند مانند عجب
 کہ دوزخ ماننا کے دیرنیہ با
 بدلیمان سپاہی ندید ہی بسے
 کہ آسمان موزون دگر زو فنون

ز بسین تن آن صفت مروان کشید
 گل از گل سوا کرد و بخشش وزید

خون مقببیش لشد چون حصار
 بلا تک بگوش زبان برکشاد
 پس انگاہ سبر کردہ آن نازنین
 چو قرص مہ اندر ہمیش کشید
 تلمبش تروح بکا فور کرد
 بیا دام ترس مہ ناز کرد
 لغوس دو ایروز مثر گلان خدنگ
 چو مشاطہ زد بین آن ہر دو تا
 بسے طرہ کرد و بسے حلقہ کرد
 چو گیسوے بر خشارہ آورد جنگ
 بہالائے ابرو عرق چین نہاد
 سر چادر بر حریری قر
 با کینہ آراشی حسن داد
 چو گل خندہ زد گلستان بگوش
 چو شد بوستان از تخم شام
 چو دریا باغبان باغ خود آخاب
 چو در روی گلشن نقاب وقتاد
 خرامان شدہ تاورے بارگاہ
 چو اور در بارگاہ نشست
 بابیات خواندن شدہ نازنین

صباحر منش را لشد پرودہ ولا
 کہ احسنت احسنت امی نیکے او
 ز رخت زنانه بسیمین سیمین
 چو مامی کہ مانی بسر کشید
 کہ تا قرص مامش پاز نوز کرد
 نصیدی ہوا گیریش ساز کرد
 چو دم داد لرزید از روم وزنگ
 مسلسل زنان سنبلش شد بیا
 بہر حلقہ صدوے بستہ کرد
 کہ شد دل ازان جلوہ چنگ رنگ
 کہ ماچین چین راچین چین نہاد
 قر شد فراہم بخورشید قر
 کہ چیران شد آکینہ زان حور زاد
 بشد بسیلے بیدار از عقلم ہوش
 شد آماوہ کبیر سر انجام کام
 ز تپہم ہزان بر کشیدہ نقاب
 قام شکست و زد ستم قناد
 کہ از بگوش بہت آندا از آہ
 ز حیرت تنائے اختر شکست
 ستارہ ہمیر خیت از درگس

کہ ای دوست اندر کجائی بیا
 برائے خدایوے خود را بنا

عزل

نمانوے تا جان لبازم فدا
 کئی باز جانم بغم مبتلاء
 گذشتہ ز حد صبر این ماجرا
 نماند بدل بیج حرمان ماء
 غرق از گلانش ہی کرد جزم
 فتادی پروم جو آن غنچه گل
 کلاه مند کرد بر سر روان
 کمان را نیاود تشرکش روان
 گرفته عصائے بکف زان قرار
 برون از نعل کرد خواندہ حصول
 ہمیش بود سراپا لبائل شہان
 ہی بود در روز و شب و صبح گاہ
 کہ افتنے پری در جهان موج
 ترا شاکتان صف بصف جم بجم
 چہی ہا ز اصحاب حیران بماند
 پری شیفۃ گشت با آدمی
 کہ بر سر سے داوہ درد سری

کہ اے دوست جان آمدہ بر لبم
 سیاوا کہ سنازی فراموش باز
 اگر طاقتم نیست ز درد فراق
 کنون وقت کہ شد کہ بنیم حال
 بد بنیان غزل می سراپد نرم
 ز رنگس عقیق آب بر برگ گل
 ز جا عمرانیہ بست آزمان
 مرصع کمر بند زر در میان
 سبب بست عمامہ زر نگار
 دوان روز فقرات ہفت از رسول
 بعد صورت رست او کرد جان
 چو خواجہ سراپا دوان بارگاہ
 پر پیا ہے آمدند فوج فوج
 بہ نظارہ مے آمدند و سبدم
 صحابہ زد یار شان خیرہ ماند
 شد آدمی شیفۃ یا پری
 زہے صنم صنائع صنعت گری

بقبر میر شاہ پری با وزیر
 کہ بر چیزای کائے خوش خمیر

پرمی شیفته گشت با آدمی
 کہ بر سر سرے دادہ دروے سری
 کہ بر خیز اسے کالمے خوش خمیر
 سبب آمدن جیت پریش وھی
 روان سوئی مہ طلعتے ذوق فزون
 شکار از کجا بید و نام نشان
 از ان مست خا عدان محبوب رب
 کہ سرد فتر شاہ کشور بود
 در ان بارگامش خبر نہ برد
 خبر برد بارگاہ برود ہنر
 رود زید علی محرم بارگاہت
 ز پر وہ درون شاد نظر کرد چون
 بنوعی کہ نتوان تلم شمر
 کشاد ہر وہ کشت دروے با ہنر

شد آدمی شیفته با پرمی
 زہے صنم صنایع ز صنعت گری
 بفرمود شاہ پرمی با وزیر
 برو بین کہ در ملک ما آدمی
 وزیر از در بارگاہ شد برون
 جو در شکر آمد پیر بید آن
 بگفتہ صحابہ ز ملک عرب
 امیر کے سپاہ پور حیدر بود
 بگفتا وزیر کے از شکار کس رود
 بگفتند بر عمر امیہ چیز
 بگفتا مرا رتبہ آن کجاست
 پس انگاہ شد زید علی اندرون
 کہ اندر نماز است آن پاک زاد
 چو شد از نماز پس بگرد التجا

غزل

بگردان رخسے دستوری با
 بدہ تشنہ کما نیم ز آب ہفتا
 تو باز مزلطف درم کن عطشا
 رسان نیز با مقصد دل مرا
 کنون وعدہ و عمل آید لقا
 ز غار رض تقابلہ مر جمع کشا

کہ پا کا آہا کریا خدا
 بدرد ماندگان زود فریاد رس
 اگر چه نیاید بخواب خیال
 نہادی چو عشقش بجان و دلم
 جدائی فراق ت مرا در گزشت
 چہ بر زید علی آن نظر اوقتا

مشور شدہ بارگاہ زان جمال
 سر اندر زمین بود حیرت درید
 وزیر کے یہی بر در بارگاہ
 بگفتا کہ آرید در این زمان
 وزیر اندر آمد دران بارگاہ
 بمانند خدمت گذاران ستاد
 زر خسارہ برقعہ بنیگین کہ تا
 نقاب از جمالش سوا کردہ چون
 تجھے جو زو آفتابش بر سے
 شد حکم بالا بکن سر و گر
 زو نعرہ د کرد فریاد آہ
 بود حور غلمان ترا چاکران
 ز باغی کہ بی امی سہی سر و تمام
 خوش آن باغبانے کہ زور تو کشت
 کہ ز دستت را مسلسل شا
 کہ زو طرہ ات گرہ در گرہ
 جبین دست را کہ افزوده نور
 کہ تو سین ابو را و سہم زو
 کہ زو سرمہ شہلا می مست ترا
 کہ تعلیم جاو و نیش داد تعز
 کہ قمر گان تو خنجر ناز کرد
 کہ کافور قامت ز عنبر سرت

سر اندر زمین زید علی بر جمال
 بگفتا کہ زید است آن بر مزید
 ستادہ چه حکم است می بوالوفاء
 بنیگند برقعہ بر خسارگان
 تعظیم گفتا سلام و دعاء
 بگفتا کہ اقبال و محبت زیاد
 یہ بیہم جمال تو اے مہ لقا
 نو گوئی کہ خورشید گان شدیرون
 نشد طاقش او فتادہ بروے
 بگفتا کہ طاقت نمازم و گر
 بہر لحظہ گفتی کہ صد مرجبا
 ز خیل پریت شو ندخا و مان
 کہ در دلر بانی شدی اختتام
 بہر دمیدم با تو دم و دم شست
 بو عنخ لطیفی نہادت انجیف
 کہ مشاطہ زوتا کہ شد مشک سا
 کہ روکا کلت حلقہ زردہ
 کہ ظلمت زردی چہان شد عبور
 کہ قوس فلک لار بودہ جزو
 کہ صیدش بود ہر یک عنقا ہما
 کہ جا کردہ در جہانان شستہ بمخبر
 بدل ووزی آمون ساند کرد
 کہ در گلستان تجھ انظر بکشت

کہ زو عارضت را چین زین فر
 کہ زو رونقے دوش تو صبح وار
 کہ زو راست قد ترا دلربا
 کہ وادت کف پاکے گلبرگ تر
 کہ موئی میان تو باریک کرد
 کہ وادت بدینگونه خوئے نکو
 کہ لعل لببت را عقیقے بداد
 کہ کردش بدینسان چنان غنچه تنگ
 کہ ماء البقاء رختش در میان
 کہ ووردانہ ہا کردندان تو نور
 کہ وادت چین ساعدی سیم سان
 کہ بر سیم جان تو کافور رخت
 بگو نامت ای عننت والجمال
 شد آن نازنین دو چشمان پر آب
 بدان اسکے وزیر کے تینر فنون
 بملک عرب باشدم جائیگاہ
 نہمہ جملہ اصحاب پیغمبرند
 وزیر این چو شنید گفت مر جبار
 ز جا جست قامت تو تا کردہ گفت
 بے مر جبار گفتر رفتہ برون
 چو در نزد شاہ پرسی در رسید
 بگفت ای شہ ملک اقلیم دار
 خوام آوریدہ سیکے نازنین

شدہ خوشہ چینان تمس قمر
 کہ ماہرت بنیگندہ در گوشوار
 کہ افراخت سہ روزا خوش نما
 کہ از نقش شرکمانا بود نیک تر
 کہ زلف سپاہ تو تار یک کرد
 کہ وادت چین تخت دین آبرو
 کہ اندر عقیقتش لوقیے نہاد
 کہ غنچہ از زماندہ دل جگات تنگ
 کہ آمیزش با غسل داد جان
 کہ در عالم افکند یکسر فتر
 کہ وادت چین دستہ غنچہ نشان
 کیش مشک سووہ کیش عنایت
 کہ مستی تو سر مشق صاحب کمال
 شکر رخت از غنچہ اندر خواب
 مرا نام ماندہ چین ذوقنون
 سہا نچا بود جاکے علی سپاہ
 کہ ہر یک نگو تر صد اخترند
 برین کسمتت و جاہ این بارگاہ
 روم نزد شاہ بہر گفتر شنو رفت
 شد از بارگاہ شریا فرزون
 زمین ہفت جامی بہ تعظیم حید
 ترا باد یا سندہ این گیر دار
 کہ از عارضش خیر قرص خورین

بود چاکرش محور و غلامان بتان
 سرور و غمور و غمور شید و خوشه چین
 لنگ گشته چارویب زین بر سرش
 ز فرشت و فرودشان اساس
 ز کعبه و کعبه و کعبه امثال او
 ز کعبه و کعبه و کعبه باغی و دیم
 ز کعبه و کعبه و کعبه بو و پار کعبه
 ز کعبه و کعبه و کعبه در چهار
 ز کعبه و کعبه و کعبه آن گلبدن
 ز کعبه و کعبه و کعبه باشد آن
 ز کعبه و کعبه و کعبه شاه پیش
 ز کعبه و کعبه و کعبه در این سخن
 که با جمله بدین آن احمدیم
 بر نه خواجه هر چه آن پاک زاد
 کشیده لبی ز جنت راه را
 بگویند که ز نغمه نغمه با قدم
 وز بیسے نیکو کار تدبیر والی
 بیاران و با عمر امیبه گفت
 قدم رنجه فرما شوید از کرم
 ز مقام گنبد کعبه ام با شرف
 که کیفیت آمدن از پوستان

ز خیل پرسی باشدش خاودان
 فلک بر سجودش نهاده چین
 صبا کرده چارویب پرده ماش
 ز کعبه که بیرون بود از قیاس
 ز حد پیش اجل اجل او
 و پیران ز شریک کج کردون ضربه
 چو در ناوران زمان ست فرد
 که دور سن مروه چهارش ثار
 گلش روی کلبوی گل پیرهن
 که مهر و مهش باشد از جاگران
 شد پیران توصیف آن پاک گلش
 پس نگاه بگفت ای وزیر کهن
 بدین مصفاے آن سرمدیم
 بسوے ولایت ما پا نهاد
 بر زرد پرس این سبب را بیا
 که خاک قدمت بدیده کشم
 شده سوے آن با نگاه پس روان
 که شاه بس سلامی به تعظیم گفت
 ز گردون بلند تر شود افسرم
 منور ز عارضن کنید هر طرف
 بسرم از ان نهوشی حق پرست

بد دروین اسلام با تجله ایم
 چشم اقتاده و سرانده ایم

دیگر چیت غیری ازین واقعه
 شده عمرانیہ در بارگاہ
 پیام شد آن گلبدن چون شنید
 ز حاجتہ شد در خرامان نیاز
 چو خورنیم روزی ہی تا ختے
 روان شد وزیرے لشاہ گفت با
 ملاقات کردند در سدر لاه
 شد مدد داخل بارگاہ آن زمان
 کہ یک لحظہ زان گذشت از میان
 نقاب از جمال دلارا بگیر
 منور بکن از جمالت جهان
 زویدار پاک تر نیغے بریم
 ز عارض گرفت آن پری جلقاب
 عجب آفتابے چسان آفتاب
 باطراف آن آفتابش شبے
 چو گاہ گاہ مسلسل فندی پیش بر
 عجب قامتی چون قیامت قیام
 چو نشاء پری دید آن رو پاک
 غنہ نشاء بز خسار او خیرہ ماند
 بگفت ای گل بوستان جهان
 شنیدہ بودم وصف حنت نہان

بگو شیم در کوشش واقعه
 بگفتا ہمہ گفتہ با پادشاہ
 چون طاؤس حمیازہ قد کشید
 فاک بوسہ زن شد رکابش نیاز
 کہ تا سایہ برشاہ سرانداختے
 کہ اینک ہی آید آن سرو نیاز
 سخن کردہ تا برورے بارگاہ
 بیک تخت سرود نشدند از ان
 شش گفت ای سرو نخل خیاب
 کہ ہمیں جمال تو اسے بے نظیر
 مراد دل حرمان رویت همان
 ز فیض جمال تو خطے طور ہم
 دوستی ابر شد گشت عیان آفتاب
 کہ عدد آفتابش کم از زرہ باب
 زودہ چتر سنبل صفت شبے
 جهان را ہم زیر کردی زبر
 کہ حیران قیامت شدہ زان قیام
 بسجده سرافگندہ بر ذات پاک
 بر زین سپاس خداوند خواند
 ملک چاکرت مہر و ماہ سایہ بان
 چو دیدم کہ صد چند می گوئی شان

بگردم از ان قدرت ذوالجلال
 کہ قدرت چنین زیب حسن جمال

بگو ای گل از گلشن کیستی
 بنازت کہ پروردایہ کہ بود
 کوششست یکجا فوریت بدن
 کہ روز و شبان در برت می نمود
 کہ اندر بغل و مے کشیدت بروز
 کہ مے کرد چشمان تو سرمه سا
 کہ بر لبہمات خندہ میداویاد
 نوشمے کہ افراز کے بودہ
 پدر مادرت ماہ بودند ہر
 سگہ با اعلام نام تو شد
 بگو وایہ دہر نامت چہ ماند
 کہ آیین دہن شد نامت شکر
 بشہر مے تافت خورشید تو
 کہ بارو کے تو عمر خوش بگذراند
 کہ یا بید کام از قد دل گشت
 کہ از نخل پر پیہ ات بہرہ خورد
 بسے مادر دہر فرزند ناد
 بگو از چہ تشریف فرما شدی
 بگفتا فروز تارہ انجمن
 شکر زبہ شد از زلال لیش
 باہر نہ گفتن کہ ای شاہ بدان

ادا پروردے مسکن کیستی
 کہ عطرت ہی بجیت مشکت کہ بود
 کہ پوشاند حلقہ بر وسیمتن
 کہ رخسار اندر گفت می لبود
 برو می تو شب کہ می کرد روز
 کہ بر عارضت ماندنا و ادا
 کہ بر رفتیت غمہ میداویاد
 انیس جگر سوز کے بودہ
 کہ مہ طلعتے مستی و ہر چہ
 بحسن بنام اہتمام تو شد
 بشرنیت نام برودہ بخواند
 کہ از نام بیرون شدن بہرہ
 کرا سایہ بان بود امید تو
 کہ اند قدم تو جان رافتاند
 کہ محرم شدہ از رخ ہر ہشت
 کہ داعنت بدل برود بے بہرہ مرد
 بمثل تو فرزند شیرین نژاد
 مسافت کشد می رین جاشدے
 تے گلرخے لب شکر چہ ذقن
 شکر نوش شدہ شاہ از مشربش
 مرا نشوہرے ہست امیر جہان

محمد عقیقہ است بر نام ادا
 بسے نیک رو کے و بسے نیکو

زشت علی است آن صف شکن
 و را آوریدست قریہ پری
 منم و ختر پادشاہ ارم
 کسے زور و بازی من را ندست
 نقاب بر رخ برفکنده بودم
 بد میسان بگردہ بودم عهد من
 بود شوہر من ہمان شہسوار
 ز دم سرکشان را بروئی زمین
 مراد و فتون نام کردند ازان
 شدم با محمد حقیقہ دو چار
 بماند آخر الامر پستم زمین
 بود او مرا شوہر کے پادشاہ
 مراد اور خصت شہسوار
 دگر خواند فرزند ہر دو شہان
 چو خواری کشیدم دین جانگاہ
 این استماع شاہ و خیل پری
 وزیران و نگل نشینان شاہ
 بگفتند ای شاہ پریان ما
 باد میسان نباید وفا از پری
 کہ در سفت دریا از من ہفت سال
 درین ہفت سال لیگہ فریب پری
 بہر حید دارد بویے التی
 ز ناکامے اورا برآوردن غار

کہ کردہ بغاوتن قلم و وطن !
 بوئی عشق بازی کند ہر گری
 ببرد می جہانتے ہم بر زخم
 کسے طاقت روی من را ندشت
 سر سرکشان را بکنده بودم
 کہ ہر کس ہند ہر زمین پشت من
 کنم جان خود را برویش نثار
 ماندہ کسے پشت من بر زمین
 کہ فن آوران را نداوم امان
 پس آرم کردیم ہر دو سوار
 کنیزش شدم پس ز عین بہتین
 کہ اصحاب پیغمبر است این سیاہ
 علی نیز کرد است خصت ازان
 بود مرحمت ہا و بچوے شان
 رساندیم نزد توالے پادشاہ
 بحیرت فتاوند از دلبرے
 گزیدند لب از تخیر فراہ
 بگویند ہست آدمی بوفا
 کہ کردا وقتا آن چنین آدمی
 بسار خود می آورده روی و جمال
 بیامرد ایجا کے نیک آدمی
 یعنی سادہم از حکام اورا روا
 کہ تشنہ لب آتیاں دگر

ز عشق سیما گشته طپان
 ز حیران غم و عمل سخت آتش
 بفرمود شاه آورد قریب را
 چو آورد او را شده در کنار
 پس انگاہ بگفت از امیر سخن
 بشاہ کرده از این حکایت بیان
 پس آنگاہ بپاخواست تعظیم کرد
 کہ ای قبلہ عالم عزم شنو
 چندین مدتی چاروہ سال شد
 بدم عاشق روئے آن و لربا
 بہر روز از مہفت سالے مصاف
 وہ دو دہزارم پرمی ہیران
 چرمی و دیدمش شاد می شد ولم
 ہمین می شد می دل تلی مدام
 ز خیر و شر او را خبر کردی
 کزان غم مرا جان شیرین رود
 کیے روز و رجاہ اقتادہ بود
 نالستہ بودم از ان حال ہیج
 وہ دو دہزارم پرمی رکیب
 در ایافتہ مضطراب نالہ گر
 چو غنچہ از ان جاش برداشتم
 بیاروش تا بدین جائیگاہ
 کہ بیخہ مرا کام وہ ای صنم

گشتہ بکام دلش بیزمان
 غم و عمل آتش بجان بزدن
 کہ پرکیم از و کیفیت ماجرا
 از و کرد مستفسر روزگار
 کہ ای گل نورستہ گل چین
 ز نخلت پرمی آپ شد آن زمان
 بہ تریب شانہ تسلیم کرد
 ز رین عرض حوالہ دارم شنو
 کہ از عاشق او قاسم وال شد
 بگہائے عشقش بودم مبتلا
 از ان مہفت بحر طلام عرف
 ہمی آدم بحر دیدار آن
 ہمی رفت از دل عام و الم
 ہیے رفت از ولم الام و مقام
 مبادا رسید بروی اندک غم
 برو جان شیرین در غم شود
 مرا جان و دل در غمش مانہ بود
 مگر جانی زارم ہیے کردہ تیج
 شدم بہر دیدار آن نیک صدر
 ولم پارہ گشتہ شدم دیدہ تر
 بکسی از پیش انداختم
 بکردم بوئے عرضہ مدعا
 وگر نہ از نا کامیت جان دم

نہ افتاد عرض من اور قبول
 شدہ مفت سال دیگر کین عثم
 بگفتیم اگر مقصدم را وہی
 جوابم ہے گفت کامی ماہری
 اگر صد چو تو عاشقے من بود
 یکے دوست دارم بروئی زمین
 کنون بیدلم من گواہین آن
 ز بیدل چه جوئی تمناے دل
 ہر دم تقاضائے و صلح شدے
 بہ بین قبلہ عالم این طاقتم
 بود عشقم افزون چو صد آدمی
 چو شنید شاہ از پری خیر شد
 پس انگاہ طلب کرد شاہ از پری
 چو آمد محمد حنیفہ ز راہ
 گر قدم یک دیگر را کنار
 شمش گفت کامی سر و نخل مراد
 پری قریب محبت کن ریات را
 محمد حنیفہ بگفتا کہ من
 کہ در آدمی دوست دارم یکے
 فراحت وہ جان جانم اوست
 بجز او نباشد دلم بر کسے
 شمش گفت اورا بہ بینی اگر
 بگفتا چگونه نہ نشنا سمش

نشد مقصد و ماہ عایم وصول
 فرزون بشود ہر دم دوم بدم
 وہم پائہائے ترا منہ
 مرا نیست اصلا تو گفتا گوے
 بیک ذرہ زان رغبتم نے بود
 کہ دل باشد پیش آن نازین
 دل اندر کفتم نیست از این جو آن
 کہ میگردد از این کتنا حجل
 سوالم بدنیان جواب آمدے
 کہ جان سوختم یک دش خواستم
 ندارہ و صد آدمی این عنی
 تجیر فرودش لبے تیرہ شد
 کہ آید محمد حنیفہ سے
 شاہ از تخت برخاستہ شریبا
 نشستند بر کرسی زہر نگار
 بود بخت و اقبال عمرت دراز
 ورامی وہم مطلب و مدعا
 بگفتیم چو حرفے بدان گل چین
 کہ جز او نہ کردم کہیں رعبتے
 شفا ہی وہ درو در ما تم اوست
 کہ نبود او بہرے من کسے
 درانے شناسی تو ای نیکیا فر
 کہ جان بودم را فدا ساز مش

نفر بود شاه ذوقنون آوردید
 زرد پدیده پس آوردید و را
 بگر دشمن بود جمله سیمین بران
 پس آن نگاه صدا کرد شاه با پری
 که ای ذوقنون سر و ماه ششم
 بدان باش آگاه ای مه حسین
 طلبکار یک دوست این جا بود
 ز پس پس جدائی چو وصل آمدش
 محبت وقت و نخواه پس مهر دوست
 همین گفت برداشت شه پرده را
 چو شد پرده برداشته از میان
 چو چشمی یکے برد گرفتاد
 دو خورشید افتند از خوشیتن
 خرابو سے بردن شد ز خیل پری
 بوا حسرتا شارب پریان همه
 گلابی ز دندے جوان هر دورا
 از ان زلف و سنبل شده چتر سا
 از پر بیان روح زنان هر دورا
 چو دیدند و با هم دگر نعره ها
 خوشا آن محبت خوشا عاشقی
 خوش آن دوستان خوشا آن میان
 به پر بیان می بندند کلاب
 نشده سپید کس پر بیا کباب

سیانه یکے پرده بر ز نید
 دران پرده نشست آن ماه لقا
 خودش مه دگر گشته سیارگان
 بود خادمست هر دو مه شتری
 که ای غنچه لب طرفه اندام سیم
 که چون تو نیکی نوجوان آدین
 که آن دوست باد دوست بود
 وصال دو صاحب باصل آمدش
 که بنید یکے دوست پس می دوست
 تو گوئی در خورشید شش پاره ما
 دو خورشید شد درو آن زمان
 زده نعره هر دو ازان پس فتاد
 فتادند هر یک چمن چون چمن
 چو غرش بد شد چو نیلوفر می
 که شد تا بجل فلک ز مزه
 همه می بگفتند صد مر حباء
 مسلسل بر حصار آن مه لقا
 که ناگاه کشادند پس چشمها
 زوند و بر فته زهوش آن دو تا
 که باشد بدین شیوه و رونقی
 که یک بی دگر زنان بود وستان
 همی می چکانند ندان دیده آب
 ازان اشتیاقی ازان پیچ و تاب

پس از چند ساعت کشتادند چشم
زدند نعره مدہوش گشته دیگر
خوشا عاشق صادق و جان نثار
کہ معشوق عاشق شود از لقمین
ولا عشق را رسم و این راہ بود
مزن و مزل عشق از ہی آچنان
چہ دانی تو از عشق و عشاق را
درین پرده ناپاک ہمز نیست
الہی تو نا پاکیم پاک ساز
جگر خونم از ابوالہول می دہر
سخن مختصر مہفت بار آچنان
شد ہمراہ آن صد ہزاران پری
شدہ مرجبا خان بکید بگران
چنین عشق نبود بخدے بشر
چو در عشق ثابت قدم بودہ اند
برون رفت شاہ پس تعجب کنان
گذارید تنہا دو دلدار را
بودند آن دو گلستہ سہ روز و شب
گہے بوسہ دادے بدست سہد بگر
گہے از چرخ دور سہد گریزوند
گاہ از جنگ و از کلفت راہ

کہ بر دوختند باز چہستان چشم
بگشتند از جان و تن بے خبر
کہ او محو باشد بروے نگار
بیک و بگران محو باشد چہین
نہ لایق بہر دون خسر گاہ بود
روائی خرگہان سوئی پاوہ دوران
چہ دانی تو این مشق مشاق را
کہ پاکی بنا پاک دمساز نیست
بمقدم پاگان مرا خاکسار
خوردند شہد و مکیدند زہر
پشدہ مست و مدہوش کیا بگران
تعجب نمودند سر دم گرسے
کہ رحمت نثار چہین عاقتان
نہ حدے پری را چو عشق از بیخک
تو گوئی کہ کجا جان و تن بودہ اند
بگفتار آید خورد و کلان
مکاید این بہر دو آزاد را
در نجائے با اختلاطی عجب
گہے آہ کردے گہے دیدہ ہر
سمند صفت چرخ دیر میزدند
اہم و بگران گردے از شکر

بودند آن دو دوختند روز و شبان
برازد دنیا ز آن دو دوران

نشده شاه اندر غضب رو صغیر
 برمی قریب را زود سازید تقبید
 بگردند اول دران حال بند
 نیکی را ز با کاسه آرام کرد
 یکے را پراز شهید کردند زمین
 یکے را بدادند وصل نگار
 ز نا شکری و ناسپاسی و راز
 بیست ناسکرا تیغ زن
 چو پروانه بر شمع عاشق شود
 از ذوق تماشا بیوش فروخت
 مگر این نه هم اختیار بود
 به هنگام وصلش ز خود می رود
 در اندام ادب را نگر داشتند
 چو در بند افتاد قریب پرده
 بدل گفت آه چون زمن کار شد
 تمامی صلح چو ناکام شد
 مرا طبع دانه بیفکنده دور
 بد پیار و بدین نه شاکر بودم
 بدین سان ترانه همیزد سرود
 دیگر شاه گفته بری ذوقتون
 علاجی بکن و دست را پایها

کجا میدای ما زمان ز حیرا
 که باشد سزاوار ز جر شدید
 به بند او قتا دعاش مستمند
 دیگر رام آرامی تا رام کرد
 دیگر را بگردند ز سرش زمین
 دیگر را جدا کردن از وصل یار
 بهانمی بهانمی شده جان گذار
 بود تیغ ناسکرا خود بکن
 بدوق تماشا لاش لاش شود
 تقاضای وصلیتش جان بسوخت
 که عشاق را به بقراری بود
 ادب گاه حرمت دران کی شود
 عجب باشد از نادرات این سخن
 پشیمان شد از وصل خواش گریه
 ز ناسکری فعل سزار شد
 طبع داد کردم بیادام شد
 قتا دم ز ناسکری اندر فتور
 قتا دم درین قید اندوه غم
 از ان می کشید از جگر آه ز دور
 که می خاطر گشته بخت قرون
 نعل ندارد مکن کار با

بدو گفت طوطی شکر سخن
 امید است از بخت اقبال شاه
 نفرمود شاه پر می آن زمان
 کنار فلان دجله باشد درخت
 روزان زود معز و آورید کتون
 بگردند حاضران در زمان
 بر شیر شکر کرده عنم هر دور
 به هفت روز و شب شاه با حشم و جان
 یک روز شاه و وزیران برون
 بدیدند اصحاب و یاران تمام
 همه در قدوشش نهادند سر
 امیر هر یک را گرفته کنار
 که الحمد لله بیدار ما
 بگردند هفت روز آنجا نمی مقام
 یک روز شاه گفت با خاص خویش
 بگفتند خاعان نگشتند حفت
 نگشتند با یکدیگر بیچ جمع
 شب آفرین کرد شاه آفرین
 شهنش گفت ای پور شیر خدا
 امیرش بگفتا نه گویم نه دروغ
 که من بوده ام عاشق زوفنون

که ای شاه باشوکت اجمن
 شود صحت دست اینجا بیگاه
 که مغز آوری از درخت فلان
 بود خاصیت طوطی آن نیک بخت
 که سازم بدگیر و و اما آن درون
 در گروه دوا را بهمراه آن
 نفرمود از مالش پانچائے
 ضیافت بگردند ز حیدر گران
 شدند در سراپرده با زوفنون
 جمال امیر کسسه نیک نام
 چو پروانه درش زده جمله پر
 دلا سا نموده هر یک قرار
 مشرف دیگر باره گشتیم ما
 همه از وزیران و از خاص عام
 گشتند حفت آن دو تا سینہ ریش
 سیاکی شان نیک باید بگفت
 ز یکدیگر آزاده اند آن شمع
 به کمال آن پاکبازان دینا
 ندای می چرا مقصد قریب را
 که کذاب را از آن نباشد فروغ
 بدگیر مرادیل نه بود کتون

شہش گفت تو جنت و بی کی شدی
 امیرش بگفتا کہ روزے سخت
 کہ تا نام شاہ ارم را بدست
 نکر دم مکتوبہ ہم صحتمے
 گرفتہ اگر شادان ملک شہر
 چو شاہ این سخن شنید از امیر
 دو عدد مرجا کردہ شاہ پری
 ہے پاک پاک دامن ترا
 پس انگاہ شاہ آورد سوغاتہا
 جو این تحفہ در مدینہ برید
 بگفتا امیر اسے شہ باو فای
 کہ قریب پری را کن از بندہ از
 شہش گفت تو یہ ز عشقش بدہ
 بنزد پری قریب رفتہ امیر
 بکرہ خلاصش ز بندہ گران
 بفرمود پس طبل کوچے زنتند
 زدند طبل کوچ و بکرد با

کہ عاشق بر خیاراوی بودی
 بہستم چو نتوان شکستن درست
 کہ لشکرش را نیارم شکست
 بدان قسم دارم چنان رغبتے
 پس انگاہ فتوم جنت این لشکر
 لشکر یک لصدرا عقادش کثیر
 کہ از عمرت امی نو جوان بر خوری
 ہزاران ترا مرجا مرجا
 کہ باشیر حق پس بر تحفہ ہا
 بہر یک یکے تحفہ ہائے وہید
 بود در دل من یکے مدعا
 نہ لایق بہ بندست آن سرورناز
 پس انگاہ ز بندش رہا کن گرہ
 و را توبہ دادہ شہ بے نظیر
 رساندہ پس انگاہ بلشکر دو ان
 سراپردہ و بارگاہ را کنتہ
 بہ پشت فرسہا شد ندیس سوار

وواع کردند از سہد گر آن زمان
 روان شد ہمان لشکر بکیران

داستان دوازدم بازو کشتن ذوفنون و

وامام حنیفہ از ملک پستان او

ملاقات کر دن بیان پادشاہ کہ وعده داد

یونداز ویدار خورا

لب لب تشنگان قطره آب دہ
می از خوانی برطل گران
کہ بادہ ہمینا بکن لب لب
ز کلخن بنگن بہ گلشن مرا
کہ ایام بگذشتہ در گلخنم
کتم عشرتے چند بادستان
ما نم ازین بیش در غم دگر
با حسان و منت محضر کلیم
ندانستم افتادم این جائے گماہ
کہ میوہ از پیوند خود خوشگوار
بقرمان داد از فردو در
ز زیرک فنونان مشکا فبان
بر آوردہ از رشتہ دیگر سری
زوند این تر تم کشیدند طراز

بیا ساقیا بادہ آب دہ
بیا ساقیا دہشتا قیان
بیا ساقیا وعدہ بر طرب
بدہ ساقیا ہرے کن مرا
ازین بعد بگذار در گلشنم
گذاریم چندی درین گلستان
بدہ شادمانی و غم را بر
باریدار یاران شرف کنیم
ز ہنگام آرزوم گشتم جدا
گستہ بہ پیوند بر شاخسار
نخت آدم باز در چنگ دو
ز روشن دلان دقیق البیان
شنیدم ازین قصہ آخر گری
بہ تدقیق دانش و تہیق ناز

کہ آن لوہے حقیقہ علی مرتضیٰ
 بروز پہا روم چومشدا آن سوار
 شدند عادیان چون خیر انزان
 ز کوه آمدند ہر یکے پیش رو
 شدہ آب دریا کے تاساق شان
 محمد حنیفہ چو دید عادیان
 بکل و بقامت بودند عادیان
 گفتا گوئے عمراسیہ جو باز
 ہمیں عادیان چو بینی چنان
 ز وہ ذوقون ہر یکے بر زمین
 امیران شہید و بحیرت قتاد
 زمین گفتگو بد با ایشان کہ تا
 رسید تقظیم و مرحمت کمان
 بہاوند سر بر زمین شدہ وار
 جو بروا شدند از زمین سرخیان
 جو اہر کشیدے چوارہ بگرد
 رہیں چون کشیدند و انداختند
 بران شد کہ کشتی کشیدند بزر
 زوند بانگ ملا حیان انزان
 مبادا کہ کشتی شود غرق آب
 نوازش بد ایشان بکر وہ امیر

محمد حنیفہ شاہ با وفاء
 با طراف در یاب کردہ گزار
 روانہ شدہ ہر یکے مدح خوان
 بدریاب کردند آن حملہ رو
 زہے قدرت پاک آن مستعان
 ز صنع خدا گشت پس مدح خوان
 شجیر بماندہ امیر جهان
 کہ اے شہسوار گزین سرفراز
 بدین شکل و تقامات تا آسمان
 مسلمان بگردست آن نازنین
 بگفتا صد احسن برین پاک زاد
 رسیدند ہر یک علیحدہ جدا
 شدند جا نقشان ہچو بہوانہ سان
 بخوانند عملیات عدد کبار
 بدریا زدند دستہا آن زمان
 کشیدی ہی رختی سر بسر
 کہ کشتی پراز جواہرات ساختند
 روزن جواہر جو پر شد کشید
 کہ پس کن کہ کشتی بگشتہ گران
 میاندازد بگر جواہر شتاب
 کہ لہائے شان شاد شد از امیر

نوازش بد ایشان بکر وہ امیر
 کہ و لہائے شان شاد شد از امیر

بگردند عرض جمال آن زمان
 کنون وعده را کن و فاسد نماز
 بگفتنا امیر عمر سے امیہ را
 بگفت عمر امیہ کہ نختت فزون
 چو میخواستند آن زمان
 کنون وعده را یادوار ندیاز
 امیر جهان چو نشیند این سخن
 تو گوئی که خورشید از پرده غیب
 ثناء بر خد در و و بر بنی
 بران عا در بیان عمر امیہ گفت
 کہ این نازنین بخت آن بر در است
 شنیدند دم و در کشیدند ازین
 وداع کرد از عا در بیان چون امام
 شدی بعد چند سے پیر کی یاد
 پیر سیدہ از عمر آندم امام
 عمر گفت ای زامعتین پناه
 تمز یا دشاہ را بسے مست پناه
 مسلمان کبیرہ و ط و فزون
 ہم پاسخی زمین نمودند چند
 تمز شد عیان با سپاہ گران
 چو نزدیک شد پس پیادہ دروان
 رسیدند کہ وہ فرو تر سلام
 ترا تخت و این نختت پائندہ با
 فلک چاکرت باد و حوران غلام

کہ نما جاملے بدین مستکان
 کہ نختت قوی با و در عمرت دراز
 کہ اینها چه گویند و گر ماجرا
 کہ با فزون فزون وعده وار و کنون
 برین بازگشتی بشد وعده خوان
 کہ شاداب دیدار کردیم باز
 گرفت او لقیاب از رخ گل چین
 دو شوق نشد درید ز نور شیدر حیب
 برویش بخواند ہر کیہ ہے
 با سہتہ آہستہ اندر ہر نخت
 کہ آن سرور بجان این سفید است
 پختبین بگفتند حمد کفرین
 زور یا گد شستند کیہ تمام
 چو بود از قمر با و یا شہرا یار
 کہ این شہراز کیستہ در این مقام
 بود ملک اندر قمر پا و قنارہ
 نوزد یک سے شمشیر ز خیل سپاہ
 مسلمان منورہ است شمشیر فزون
 کہ ناگاہ شد آواز غافل بلند
 ہی آمدی با شکر و شہر بان
 سورے بارگاہ آمدہ اور و ان
 بگفتا کہ ای چنبتہ ہر کیہ ہم
 جمالت چو خورشید از پرده غیب
 ملک سایہ بانی تو است

کتون و عدہ را کن و فامی عنتم
 مما تم بدل اغ ویدار خویش
 امام آرمزمان برگفتش نقاب
 بیرون شد چو از زیر آفتاب
 بدیدار شہاب شد بادشاہ
 بہ تجید حق برکشادہ زبان
 پس انگاہ سر روز و شبان بادشاہ
 ز لیلید سیم روز گشتہ روان
 امام زمان داد بر بادشاہ
 بگویش تمز عمرے امیہ گفت
 بود جفت این شاہ آن بازین
 قمر چون شنبیہ عفی اللہ عنان
 روانہ شد نہ بعد از ان لشکران
 محمد حنیفہ بروئے نگار
 ترا باد عدد مرحبا انے نگار
 برین کار مردانہ ات آفرین
 کہ نام ولیری نہادی بدار
 برین نگار مردانہ ات آفرین
 کہ نام ولیری نہادی بدار
 بگفت آن سہے سرو نخل و فانا
 کہ ازین پیر آید چو اندر حساب
 ہمہ فتح و نصرت ز اقبال تست
 سخن کردہ گفتند پس مہر و ماہ
 بدان مسان ازان نمی بریدند

کہ شہد اب حسن و جمالت شوم
 ترحم کن امی مہوشی پاک کش
 زر خسارہ نغز خورشید تاب
 نخل گشت زین آفتاب آفتاب
 بجدہ فرود بردہ سریر الہ
 بگردہ بے مرحیابے کران
 ضیافت نمودہ سرا سیر سپاہ
 تمز را وداع کرد اندر زمان
 یکے خلق نغز سر تا سپاہ
 کہ این سر و با آن عنتم ہست جفت
 کہ مہر و مستند شان خوشہ چین
 بگفت از ہے قدرت ذوالمنان
 تو گوئی کہ شاززلہ در جہان
 بدید و بگفت احسن امی نگار
 بروئے نیکوئے تو رحمت نثار
 نگہدار بادت جہان آفرین
 کہ تا رو بادت جہان آفرین
 نگہدار بادت جہان آفرین
 کہ تا روز محشر خاند قرار
 دلارم مہ پیکری خوش لقاء
 بود مرحمت بائی آن ذوالجناب
 ہمہ فرط رفعت ذاکمال تست
 یکے مہر جہی دیگر مہر خواہ
 شد و اعلی شہر مزاج شاہ

بگفتا کہ رو بین کنار سے جہان
 نشانی بدہ پس ازان فرودہ شان
 کہ گروے زودہ سبتر بچرخ برین
 کہ پانپارہ باوا ترا تخت و تاج
 زجا زودہ برخواہ شہنشاہ روان
 تمامی لشکر سوارہ بشوند
 بہ حبش رسانندہ زمین و زمان
 روان شد بدان فرط باگیردار
 بگفتا بود خاندان بر مزید
 کدام عادلیت این قومی خرد
 بود لشکرش شانزودہ لک فوج
 بود شہتیش پس بلند و کبار
 زودہ بر زمینش بکرده ذلیل
 مسخر بکرده ہمین بوم و بار
 بغر مو و آریہ خلعت برین
 بو شانندہ عدت و نش گشت فنا
 نموده تقاضائے عرض حال
 بو عدہ و خاکن ایامہ لقا سے
 کہ تنویر سبش چو بیدر منبر
 سبحان ربی شد شاہ مزاج
 بدل دیگرش بیج الامان نماند

دران روز مزاج با دیدہ بان
 کہ از سوئی اسلام آن لشکران
 چو شد دید بان دید در دورین
 شنا گفتم آمد بسوے مزاج
 رسیدند پس جملہ مو منان
 بغر مو و شاہ تاکہ کرنکے زند
 چو کرنا زمیند کر نایبان
 شدہ شانزودہ لک سپاہش سوار
 سراندر زمین بہا ز آورید
 امیر رو بسوے عمرانیہ کرد
 بگفتا بود نام این شاہ مزاج
 ز قبیلان جنگی در ہفت ہزار
 بکندہ ورا زوشون ہم ذلیل
 مسلمان بکرده ہمین نام دار
 بے کرد تحسین امیری گزین !
 چو خلعت بیاوردہ اورا بید
 بہ تعظیم استاد آن خوش خصال
 کہ بکشادلقاب و جامہ نامے
 گرفتش ز رخسارہ برقدہ امیر
 بید بدار او خیرہ شد شاہ مزاج !
 نویس نام نیردان برویش بخواند

دوسرے روز کمرو اور نصیافت ہم

بہ تمکین و بالاین دوم دوسرے

گفتند شرفی امیر در گوشش او
 بود این روز گوهر زین و شوهران
 تقییب لیسح خدا کرده شاه
 و داری کرد از همه گنبدان
 بریدند چند روز منزل سپاه
 چون میعاد شد پس خبر آمدن
 سوار و لیسح همراہ کفیل سپاه
 بود اندک رسیدند شد لوح خوان
 پیر امام این کرامت عادت است
 بقضا عمر امیر میعاد و شاه
 در آن روز و شوق آن کسره از پشت کفیل
 مسلمانان بگردید در زمان
 چون میعاد برداشت سزای زمین
 امام از سرخ و رفتون پرده را
 چون میعاد و شاد و آب دیدار شد
 بگویشش عمر امیر گفت باز
 بهمان میعاد بود و سه روز
 روانه بگشتند یکسپاه
 سواران سفتند پس چون خورد و بزرگ

که این مرد خوش روی بود حفت او
 کیسے ماه دیگر چون خورشید گمان
 تاجر لیسے کرد زان عز و جاه
 سوار شدند و بگشتند روان
 بسر حد ملاک میعاد و شاه
 ششمن بیار است برو کے حین
 با کرام و اعزاز با ہو و پاه
 فرود برده سر پر زمین آن زمان
 کہ اندام او حملہ نو لادی است
 در نام است شاه آصف سپاه
 بچرخش و در درده مانند میل
 شده مدح خوان ہم برین خاندان
 بگرد و عرض دیدار بر ناز زمین
 چون برداشت گفت آن اللہ علا
 بہ تمجید کے جہان دار شد
 بود این جوان حفت آن و لنوار
 اندو ہم و داری کرد آن و لغز
 بگردند کیسر علیہا بیابا
 شهنشاه ہریان علی بی روم و ترک

چون قدر سے بریدند منزل شتاب
 در لیسح انصاف نہ تیج و تاب

داستان سیزدهم رفتن ذوفنون امام محمد حنیف در ملک ارم و جنگ کردن ذوفنون گرفتار شدن حالاً اورا گذرشته

ببین من خست کج باخت تنگ
ز بازی گردون شدم دل نه خون
وزان بر کشاء عقده دل مرا
در حرب ضرب و مدار آمد است
فنون وگر برود از فنون
خراق افکند بهر سیل و قیس
زند بهر یک دوش صد نیش حال
مداوای در دل مسابک
ندانستم افتادم این جائے گما
گست از میان اقتباس رسن
که میوه ز پیوند خور خوش گوار
لفرمان داور فرود و دود
روند زلف معشوقه مشاطه باز

بیا ساقیا باز چرخ فلک
بدہ ساقیا باز گشتم زبون
بیا ساقیا وہ تو ساغر مرا
بیا ساقیا کارزار آمد است
از آن ترس ارم که گردون خون
مبادا جدائی دید آن حسین
کشد انتقام دو روزہ و معمولی
بیا ساقیا دل تکی بکن
ز مہنگام آرم گشتم جدا
رہ شد ز دستم اساس سخن
گستہ بہ پیوند بر خشا خشار
نخست آورم باز در جنگ و
مہند من فراسان افشانہ ساز

پریشانی افکند عشاق را
کہ تخریر کرده دو مشتاق را

ز صد پرده بوسه محبت ر بود
 ز در پائے آتش بیکه موشید
 چنین یا سخ آوردگان شاه دین
 بفرمود آن دم ببلشکر تمام
 قسم کرده ام تا که آن ملک و شهر
 ازین غم دل لشکر آن شد تباہ
 روانه شدند لا علاج آن زمان
 محمد حنیف شہی با وفا
 ز احوال و کیفیت ما مضمی
 نده مہر سرنامہ کردش تمام
 بسوئے مدینہ روانہ شداد
 بسے دل شکستہ شدند لشکران
 کہ از ہفت دریا ہفت سالہ راہ
 بدل شاد و بویم کا ناروین
 وگر بار این غم سر غم قتاد
 غرض صبر را پیشہ کردند باز
 کہ آن گلین باغ جنت آب
 در آمد لصبہ نالہ زار زار
 بگفتا درینجا کہ این مومنان
 بسے گرمی و سردی دہرون

مشام عزیزان از ان مشک بود
 تو گوئی کہ موروی آتش ندید
 محمد حنیفہ امام گزین
 بلک ارم جملہ داریم کام
 بگیرم بکمہ نیایم وگر
 کشیدند ز دل ہر یکے آہ قاہ
 ز غم ہر یکے بودہ بس نوحہ خوان
 نوشتہ یکے خط بشیر خدا
 مستقبل و حال تخریب
 بر عمر امیہ بگفت خوش خوام
 بگردند ایشان بدان کار رو
 نہادند بر مرگ دل ما از ان
 گذشتیم و کوتاہ شدہ ماجرا
 سلامت رسیدیم پس آمدن
 کہ شد خرمن عمر مایان بیاد
 چہ حکم است تا باز از بے نیاز
 کہ شکے قمر فروفتوش خطاب
 ہمیر خیت از دیدہ اشکے مطار
 بہ دنیا لگشتہ اندختہ جان
 بسے خوار گشتند زار و زبون

کشیدند بس سختی روزگار
 ازین پیش نہ بود رواگردار

ہمیں گفتہ آمد بہ پیش امیر
 امیرش گفتا کہ من لشنوم
 بگفت ذوقتون اینہم مومنان
 کتون نیست دیگر ورا ترحمتی
 بسوئے مدینہ روکم این لسان
 پس آنگہ بلک ایرم خوشخرام
 امیرش گفتا کہ اے مہربان
 کہ مردان نکرند از گفتہ تیج
 نکر دم من از گفتہ خوش ترنج
 نزد ویم ولایم خاموش ماند
 گذاریم ایشان درین ماجرا
 رسید عمری امیہ یک ماہ بعد
 قدم چون درون مدینہ تہاد
 گمان ہرکے کرد کان لشکان
 ورا شمع کردند پردانہ سان
 رسید عمرے امیہ بامر تظن
 علا جش چہ گفت کرد گردش کنار
 پیرسید احوال فرزند را
 بگفت عمرے امیہ جملہ سلام
 سلامت رسیدیم خوردہ کلان
 ہمہ نندرست و صحیح البدن
 ہمہ فقہ آغاز تا انتہاء

بافتا کہ عرض مرا گوش گیر
 کہ تا عرض تو صحبت ای محتشم
 درین سفت سال آمدند جان جان
 کزین بیش دیگر کشند کلمتے
 نہ بیتم روزے ہمہ درمستان
 کہ دم تازہ سازیم جنگی تمام
 کجا مرد میدان بگرد از ان
 برقتہ بکارش در حد گونہ تیج
 چون گفتہ من ولاد و مرج
 سر خوشیتن جانب دوش ماند
 بیاریم باز عمرے امیہ را
 بعد التہاب و بعد جد و جہد
 نظر ہرکے را بوسے وقتاد
 ز مہفت سالہ را آمدن پس از ان
 بدورش خلائق شدند پر زمان
 بگفتا سلام و درود و عا
 جنیش بوسیدہ فرزندوار
 ز اصحاب و از لشکر و ماجرا
 شمارا رسانند اے نیک نام
 ز فضل و عنایات رب المتان
 ہمہ شادمان دل ہمہ خندہ زن
 بیان کردہ در نزد شیر خدا

بلک ارم باز افستند حال
 بیان کردہ در نزد شیر خدا

ملک ارم باز اقتدر حال
 علی در تعلل فرو برده سر
 نکرده خوب اینکه ز قند باز
 چو خلق مدینه شنیدند این
 که این جنگ غالب خواهد شد
 کند کن ازین جای دشمنان
 که آن در روز دانه کی بها
 بود همراة آن امیر که جهان
 از آن قطع منزل بروز شان
 رسیدند در ملک شاه ارم
 رسیدیم اینک ملک ارم
 کزین جایی داخل آن مقام
 شب اینجا گذاریم کسیر تمام
 سخن مختصر جمله از لشکران
 ز شاه ارم شنوا کنون در
 بگفتند اسے وزیر نیکو خوش سیر
 که او در کجا در چیست کار
 بگفتند وزیران که امی شهسوار
 شنیدیم مار از سوار عرب
 پر می قریه بو دست عاشق فرا
 پیشش ذوقنون هم روانه شده
 خیریت و بگر ازان رچه کرد
 شنید گفت پس بنفیر است علم
 در کس باطراف دکنات و هر

بگفت امی شهنشاہ صاحب کمال
 بگفتا نکردند خوب این قدر
 بسوی ارم در چے ترک و ناز
 شد نداندرین سر یک اندر زمین
 همه حسنه دل گشته رودر سخن
 سوئی ذوقنون باز شو جای و گر
 چو آمین که جتیدہ نشوز نماز
 سخن گوئے تو از ویار و مکان
 شتابان همرفت چون کار روان
 و لارام گفت اسے شے مختصر
 منہ پیش ازین دیگر اکتون قدم
 ششش روده گروہ راه مانده تمام
 بغیر و لباسیم جمله قیام
 غنودند شب جمله در آن مکان
 کہ بودہ در آن شب دلش پر شر
 زگیسو بریدہ ندر سے خبر
 بفرستی چه و بهر چه بودہ کار
 کہ اقبال و بخت بود بر فراز
 کہ بود من محمد حنیفہ لقب
 ببرد است در وادی خود
 سر اسیمہ آن سوروانہ شدہ
 تماشدا آتار او وزہ گرد
 کہ بل در درون گشته چون مسلم
 بیارند از حال ایشان خبر

بفرموده شاه چندین کسان
 رسیدند چو بر لشکر مومنان
 رسیدند پس پیش شاه آن زمان
 بفرمود شاه تا که لشکر همه
 شدند جمله شروه لک لشکران
 شبان شب بشجون روانه شدند
 رسیدند ناگاه سحر مومنان
 ازان میزدند تیغ های در تیغ
 مباحش ای دلا غافل بے خبر
 مبادا پئے خفتگان ہوشیار
 بگفت غنچہ تخیل باغ و قاف
 کہ خیزاے امیر اولم خودہ تاب
 چو دشمن بود تیز نزدیک ناما
 چو یک ساعتی از میان درگذشت
 برآمد زہر سوئے عدائے نفر
 ز شجون شد آگاہ آن گلخان
 چو گرگے زندرمہ را در رمہ
 کسے را بانیزہ شکم حی زرید
 کسے را کہ سر بود پایش نبود
 کسے میزد از در ہسر را بسنگ

بجاسوسی حال گشتند روان
 بدیدند واپس شدند زان روان
 خبر دادن از لشکر مومنان
 بیجا کسے شود جمع ہچو رمہ
 دران شب بیک ساعت اندر میان
 کہ تیر بلا را نشانہ شدند
 گشتند پس تیغ های بران
 گرفتند و گشتند ازان بے دریغ
 مبادا پئے خفتہ بیدار در
 بدان سہل دشوار را مرد کار
 بگفت سیر سیرت مسیحا مسما
 نیاید چشم ازان و ہم غراب
 مبادا شب با خون زنند آن غنا
 کہ غوغا لیسے در رسیدہ بدشت
 کہ ای وای گشتیم جملہ اسیر
 سوارہ شدند آن مذکورہ روان
 کسے کے زند پائے برس کلمہ
 کسے را چو سہم زہرہ کفید
 کسے را سراقا وہ بے تنہا بود
 کسے سرست نیزہ بچنگ

کسے آہ میزد ز سوز و زردون
 کسے تا پیائے بود غرق خون

کے گشت پر دست کافر اسیر
 کے راقس تنگی آوردہ سست
 کے داشت از خم دل لای لای
 کے بیرون دست حسرت لبر
 اجل حیلہ وام کترودہ بود
 بہر سوئے ناختے ذوق فتون
 عجب نیروی نازنین حرب ضرب
 حکا نیارہ خون از دل کافران
 بخون ترشادہ پادہ گل غدار
 چو لاله بر گلزار آن لاریخت
 عریق ترالہ ترالہ چو سیارگان
 کہ تیغش ندادہ کے را مجال
 نقصد پد پس دگر حلقہ برد
 بفرود شاہ پس چو از ترس جان
 زمر سو ہزاران گشتراں فکند
 ز چندان گندے گندراں زور
 شادند وہ ہزاران از ان مومنان
 شدند وہ بلوکان بہ بند گند
 پد روادو شام بدان نوش لب

کے بر زمین گشتہ در خطیر
 کے رفتہ از خویش آمادہ چست
 کے دست بر سر ہمیزد کہ وائے
 تو گوئی کہ دید است یوم الحش
 خزانہ زین دور روزدادہ بود
 ہمیراندے از کافران جوئی خون
 چو ہر وہ لک آن نیروی آن بحرب
 کہ گشتند آن کافران در فغان
 کہ شد لاله زارین دگر لاله زار
 سر لاله لاله دگر بارہ بخت
 براوزراق گلبرگ روید حکان
 کے را نبودے دم اندر مجال
 تو گوئی از مہیت بارانچو رو
 گشتند ہزاران ہمہ لشکران
 ز ہزار ہزاران بہر سو گند
 ز وہ حملہ را گندہ آن شوخ زور
 شہادت نصیب ز برقندر جان
 کہ ہر یک بودند شام اقلیم چند
 کہ گیبوی بریدہ چہ داری تعب

گذشتی تو از دین اجداد خویش
 چہ دیدی کہ گشتی ازین کیش خویش

ہمیں گفت و فرمود پس سپاہ
 بگردن سپس تیر باران برو
 ز خود گشت بخود چون پس قتل
 روان بر گرفتش پدرا ز زمین
 بہ بند گرانش کتون دار سخت
 بر دند زان ذوقش بر درون
 امیری گزین را رسیدہ لیس
 بمردن شد ز لشکر بسوی کنار
 دران غار سر را بجدہ نہاد
 بگفتا کہ سے قادر و المنان
 چو در ماندہ ام زد و فریاد رس
 ایا باد پیغام این ناتوان
 ایا باد پیغام این دل نگار
 ایا باد پیغام این خستہ زار
 ایا یاد رو تو بر حال ما
 جگر گوشہ ات کشتہ در خاک خون
 بگو بعد از انش کہ امی پر ہنر
 بشو دست گیرش چو در ماندہ است
 تنم پند عشق و سرم پیوست
 ز جانہ خود قتادم جدا

کند تیر باران برین کیتہ خواہ
 رسیدش بسے تیر بر سر در او
 چو گل خنجر را کما فگند تندر باد
 کسے را بگفتا کہ بردار این
 کہ فردا بدارش کتم تیز و تفت
 شاشب نمودند بہ بیدار تہ برون
 بسے نہ تم پر خون بدل دیبہ تر
 در امد بیکجا جا بیگان بود مار
 بجز و تصرع و زاری قتاد
 تو فریاد رس بہر در ماندگان
 کہ غیر تو فریاد رس نیست کس
 بزود سے بہ شرب بدان شاہ رسان
 رسان پس بدان شاہ دل دل سوار
 رسانی بزودی شاہ ذوالفقار
 رسان بسے توقف شیر خدا
 ز خون گشتہ سر تا پامی لالہ لون
 نداری خبر حال از ان شاہ سپہ
 چو شیر حقی حق ترا خواندہ است
 گرفتہ مراد دشمن از پیش و پس
 من اینجائی قتادم درین جاکی

ز بود من اقتادہ اور بلا
 شدیم ہر دو اندر بلا و مبتلا

در نیجا خزان قصده نغای کرد
 در نیجا که عمرم به باد خزان
 در نیجا نخورم بر از زر نگار
 در نیجا نیا به کف کام دل
 در نیجا نخورم بر از زر نگار
 حکم پاره سازم زخم عذر شرار
 بشود ای فلک خانه تو خراب
 تر از رحم نماید بر عاشقان
 یا باور فیسرت حق گوئی چنان
 بروقت من گر نیای عیان
 بجزیرلی فرموده رب الجلیل
 کند مرتضی را خیر از سپهر
 حکام خداوند شد جبرائیل
 روان گشته صبحی غدا دم زمان
 چه بشنید علی حشیم پر آب کرد
 زدی دست بر دست آن شاه سوار
 به تنگی و حسرت تمام سپهر
 تار زخم چو اندر کجا جوشش
 ز پس آفت آواز دادش که خیر
 ز تو رفتن از ما رسیدن است
 نخورم زخم نشیر شاه دانه روان
 ز جا حسرت بر من سلاح را بست

ز دیدار جانان مرا ساخت فرد
 بدر رفت بروی آن جانسان
 باندم چو لاله بدل داغ دار
 زنا کاشی دل شدم ^{مضمحل}
 باندم چو لاله بدل داغ دار
 و یار کتم پس دو دیده زسان
 چو ماهی شوی در کراهی کباب
 جدائی فکندیم اندر میان
 که دیدارم بر قیامت همان
 مگر دیده باشم تر از جهان
 تو رو با در کن خیزن سبیل
 که گرد بسوی سپهر جلوه گر
 بصری صفا گفت یکسر لیل
 بگوشش علی این همه ز خواهان
 تو گوئی جهان پر در نای کرد
 همی خیت از آب چشمش نواد
 من از حال آن شاه سپهر بخیر
 غار صفت را کجا بوشش
 توقف کن شوروان من و زینر
 ترا عقده از کشتا شدن است
 بدل هیچ اندیشه را مگذران
 بددل نشست آن شهری حق پرست

بخالتون حشر آید آن زمان
 بگفتا میں باد شد جلوہ گر
 کہ افتاد از جنگی بدم حشر
 بسم اللہ قفل مدینہ سراب
 چو قنجا قریبا بدلدل نشست
 چو اندر بقیہ رسید آن زمان
 رکابش بوسیدہ گفتا امیر
 کجا میردی ای سرفراز فرا
 بگفتا محمد حنیفہ است چنان
 ہمچو اسم آن جانی روم زدند
 شد امری امیر با او روان
 دران وقت بر امر رب جلیل
 بگو بر موکل ملک از زمین
 کہ ہر کس میں رومی آرد کتم
 گوش ملک گفت بس جبرائیل
 طناب زمین را نہ ہر سوی چیدہ
 رسید نہ ہر دو دران دست کین
 نودہ نعرہ آن دم علی منہ تصنی
 بگفتا علی کائے جگر گوشہ ام
 محمد ہاں است کاین قبلہ گماہ است

بدو گفت خاتون کہ خیرست از ان
 بدو از محمد حنیفہ خبر
 در اطراف او لشکران از کفر
 بہ نصر من اللہ یا در رکاب
 کہ دل دل بر قنار گر دیدہ مست
 شدہ عمرے امیر اس طرح خوان
 خجل زیار زدنی تو بدر منیر
 کہ گشتی تو تنها تو استیزہ تر
 شدہ بند در تنگ تائی جهان
 بہ بنیم چو احوال آن شاہ پسر
 سخن کردہ ہر دو محبت کتان
 بجریل شد امر ازین قبیل
 کہ رگہا ہم بر کشند از کین
 چو در باند گمازا بیاری رسم
 ملک در تعجب از حکم جلیل
 بہ پیچیدہ پیچانہ در رسم کش
 زے قدرت قنار عالمین
 محمد حنیفہ شہیدہ صدا
 بسے جستجوی کردم ہر گوشہ ام
 علی ولی شہ رب الیرمی است

بر آمد ز قنار و پائیش قنار
 کہ اسے سر مقدم تو خاک باد

گرفتیش کتار و پسین بوسہ داد
 تو زمینیان شدی خستہ تا توان
 تو زمینیان خزان و پدربنجر
 ز لشکر پرسید حیدر یگو
 بگفتا شبا خون چو شاہ ارم
 شہرہ لک سپاہ بود شخون زدند
 پس آن ذوفنون را بعد دارو گیر
 دگر وہ زیکان بہر او چند
 بودہ دگر چارہ از بہرین
 گریہ شدند ہرے شان دارزار
 دوران گریہ بودند تا صبح دم

کہ اسکے تو ام زندگانی بہاد
 آیا روشنی دل و دیدگان
 آیا لوز و و دیدگان پیر
 کہ تا چون شدند لشکر پر شکوہ
 زمین وزمان را گرفتہ بہم
 ہمہ علی را بہم بر روند
 غصہ زید علی ہمہ دران نیکو
 قتاوند درانجا کے بر قید و بند
 شدم بالتضرع سوئی ذولہن
 بانند گریان چو ابر بہار
 پس آنکہ شدند در نماز ہر ہم

گزارید این ہر سہ را در نماز
 کنون داستان دگر کار ساز

داستان چہار و ہم رسیدن حضرت علیؑ
 و چہرہ لبس وقت امام زان محمد حنیف و
 نعرہ زدوں جنگوں رہا نیدن ذوبن

وزید علی را از بند و ملاقات کردن
 حنیف یازد و فنون گزینتن با شماروم
 آوردن سہر قلاطون المسلمان ان
 جارا و تمامی حالات آن سرزمین

کہ روزی رُخ یار بایار شد
 بشد یار نسرست دیدار یار
 کہ تا صبح دم میزودہ وصل گفت
 بکت دادہ زان قصد دل کار من
 بشد یلخ کامی شدم شاد کام
 جرس زان بہر سو گل دل مزید
 مغنی بیا نغمہ ہمیشہ کن
 ترخم کن از بہر دندان ازان
 مغنی بزین نغمہ چنگ و نئے

بیا ساقیا بخت بیدار شد
 بدہ ساقیا گشت اقبال یار
 بدہ ساقیا غنچہ دل شکفت
 بدہ ساقیا شد فلک یار من
 بدہ ساقیا آرزو شد تمام
 طراوت لبوے چان رسید
 بدہ ساقیا جام لب زین کن
 تعلل کن نانی خوش آنجان
 بگردن کن ساقیا جامے

روش را می بار یک بین طریف
 و قانون بر آورده ساز
 چه شبها ز خورشید زمین روز
 بفرمود شاه ارم دار را
 بیک دار سازید آن ده ملک
 پس آن گاه کند تیر باران همه
 بیک دار سازید آن ده ملک
 پس آن گاه کند تیر باران همه
 درین شغل هنگامه نشان و گذار
 که آن گوهری کمان در یابی بود
 علی ولی شاه و لدل سوار
 چو فارغ شده از نماز و رود
 بنگه که هشیبا باشید مان
 همین گفته بر حسب از جا خویش
 میان را بر بست آن نامور
 چو عصام و تقام کرده بر
 چو آویخت بر روش خود ز تقار
 چو پا بردا در رکاب آن زمان
 چو نشست بر پشت زمین آنگزین
 چو و لدل شد آهسته دم در زمان

ز بهشت یاریان برق تاز و حریف
 گرفت از بختین این قصه باز
 ز سر زوز مشرق شد دل فرود
 بپا کرده ز اطراف و سرگشتهها
 ببار و گر و فونون از سلوک
 که ماند بگیتی مرا خاتمه
 ببار و گر و فونون از سلوک
 که ماند بگیتی مرا خاتمه
 شنو حرف از شیر پروردگار
 چو داماد مشتوق رب الودود
 ملک بوسه زن در رکابش هزار
 روح محمد فرستاد برود
 که من نقره میزنم این زمان
 بیار است بر قامت سلاح خویش
 شکسته و راورد فلک کمر
 تو گوئی جهان گشته بر ز پر سر
 به جنبش شدند در دم چین و تار
 زده بوسه بر مقدس حج و کمان
 بلرزید تا همد ایران زمین
 شد از شمس جهت الامان الامان

چو در قلب لشکر سید امیر
 بر اثر و شسته عایشش چون منیر!

چو یک نعرہ حیدری در زمین
 بلرزش رسیدہ زمین و زمان
 تو گونج جهان گشت کدو و بہم
 ز تخت اوقتاوہ چو شاہ ارم
 پر می جن و دیوان شدند در گریز
 زمان عالمہ باز پس شد تمام
 چو شاہ ارم باز آمد بہوش
 کہ بر ہم جهان را مہیک نعرہ زد
 وزیران بگفتند کائے شہر یار
 علی نام دارد بود مختصم
 نماندہ است بت خانہ و بت پرست
 بودند اندین احتلا طحدیو
 کہ شیر خلا با دم ذوالفقار
 امان آوریدند ہمہ کافران
 چمر گشت شاہ ارم در زمان
 وزیران شاہ حملہ بگریختند
 بودہ سہفت روز چو شاہ ارم
 فلاطون بودہ نام اول خطاب
 گذارید اورا چو آمد امیر
 نبودہ چو شاہ ارم در اوقات
 خمر آورید عمرے امیہ اش

زمین سینہ زن شد بچرخ برین
 بسے زہرہ ترقیدہ از کافران
 نماندہ بکس عقل و ادراک نہم
 علمہائے نگون گشت از ہم ہم
 ملیگان و شیران شدند جت خیر
 بیرون شد خدوشی قیامت قیام
 بگفتند کہ ایک چہ بودہ خروش
 نماندہ بکس ہوش و تہم و خرد
 بودہ نعرہ شیر پروردگار
 کہ ہر جا گذارد است او قدم
 سر سر کشان را قند است پست
 کہ ناگاہ بہ آمد صدائے غریب
 بہ آوردہ خیل از و مار کفار
 بسے در گریزان بسی بود وان
 کہ کیسے بہ است بہار و یار
 بسے خاک ہم را فرورد مختصم
 کہ سیرت شہشاہ ملک جت
 بشد شاہ ارم کس در ان شو تہاب
 کہ شاہ ارم رکند دستگیر
 تہے ماندہ بودہ اوتان از تاق
 ملک فلاطون شدہ تکیہ اش

محمد حنیفہ بسوئے نگار
 تجسس ہی کرد و بود بتقرار

بد بدست کہ محزون شسته زمین
چنان جان آن برگ گل رخبر
گفتا مگر کہ اے چشم من
سبا و سبا و دو چہرت کہ من
نڈائی تو با اول بیقرار
ہمگفت پروانہ سمان دور یار
کہ زنجیر انبیاے گل بیخ کشاد
سیر و برداشت ماہ دگر

ستارہ ہم سے نشاندہ نڈان
شکرانہ بر وند سرور وجود
خوش آن بختی ہجر زہر فراق
خوش آن نالہ بلبلی بقصد
خوش است آن شبے طلعتی سخن
خوش آن کلفت وزندہ کانی بود
خوش آن خستہ تشنہ دلکباب
خوش آن سست عریان جلالی بند
خوش آن کس کہ بفرخستہ ہر دو
خوش آن فعل سبتہ کہ وارد کلبیہ
ناباشد جو بقلے نباشد کلبیہ
خوش کس کہ شہبازش منزل اند

برنج آمدہ جان آن نازین
ز آثار زنجیر گشتہ زجر
و یا گلبن نازوئے سر و زمین
ہر بنیم ترا خستہ ای گل چین
بروئے تو با وہ دل جان نثار
زوی چرخ گشتی جو پر کار یار
سری رخ بقدم او سر نہاد
کدوش لہنسہ بر روئے گلبرگ تر

ز سے ہر آن ماہ سیمین علقہ
تکبند تجھ سب سب دور
کہ و جہلش زہر جان بصدقتیاق
کہ روزے بگیرو گل اندر کنار
کہ ورے بود صجدم خندہ زن
کہ اہل پیش سنا دمانی بود
کہ آید سر چہرہ شہر تاب
کہ عالم سبکداند بفرود خند
بیک شہر و دیوار و دیوار یار
بوقت کشاد دن بگرد و پدید
موزن نگو پدازان ا پدید
وے صجدم پس بمنزل رسد

خوش است آنکہ زحمت کشد در چہا
کہ تا یابد اور حے جاو دان

خوش آنکس سوزد بنا رفیق
 خوش آن کس که صبرش بود بیگانه
 خوش آن کس چو دنیای فانی بهشت
 خوش آن کس که خوابت خویسے کار
 خوش آنکس بود از تمنای خوش
 خدمت کنم چند بر جان کیچ
 چو لطف عمیش شود یار مار
 چو دریا کے فضلش بود جوش زن
 آری سخن لطف خود یار مار
 طفیل شہنشاہ لاک قدر
 طفیل دو گیسوے عنبر شمیم
 ز فضل عمیت کن بے نصیب
 چو عاشق معشوق خود وارید
 ز شادی بکنجیدہ در پیر من
 در روز جدائی پناہ پاخذ
 پس انگاہ شدند آن دول مراد
 رام ساختند جملہ بندیان
 مسلمان شدند خلق شہر آن زمان
 مسخر شدند جملہ شہرے ارم

کہ ناگاہ در یار گردد شقیق
 بنا گاہ شود آتش رخ بناء
 چو دنیا فانی بہشت رفت بہشت
 کہ با گھر گل بگل ساز وار
 بہ بنید وصال دل آری خوش
 کہ بے لطف حق جملہ سچ است ہر
 شود سہل کردار و دشوار ما
 مانند زبے عصیان کے در محن
 بین جرم و افعال و کردار ما
 طفیل دور خسارہ رشک بدر
 طفیلے دو لعل شکر خواہ مسم
 فنا بقبل و عایا مجیب
 جہان در جہان جملہ گلزار دید
 دو عالم بوسے شد حین در حین
 دران غم مہا واکے بنتلار
 تجسس کنان سوا صحاب شناد
 ملوک کابن و احباب آن زمان
 شکستند بخانہ بت جاییگان
 شد اسلام آباد ویر دارم

کٹون از قلاطون و شاہ ارم
 گرینہ ان شدہ آمدہ پُر ز غم

خبر شد فلاطون که شاه ایرم
 سواره بشد همراه خاصگان
 فلاطون رسیده گرفتش کنار
 لشکر شاه ایرم با فغان زار
 گفتند همه کیفیت با می خویش
 فلاطون گفت خاطرت حمید
 بگیرم همه زنده سربهر تو
 میفکند و رنگ با همه اندر پیش
 گفت ای فلاطون نداری شرم
 دو صد جان اگر داری ای پرتو
 بوی فایده جمع سبزه سپهر
 بخوابد سبک زنده ماند ازان
 گفت شاه ایرم شنوای اخی
 نگر در لباس اسی نیرنگ او
 نگر در لباس اخی نیرنگ او
 بکیش آفتاب این چنین رنگ
 فلاطون بفرمود بگیر بدمان
 نه جنبیده لشکر کین بسیار
 بر اندر لشکر عمر امیر شاه

شنو حرف گویم تو محنتم
 لقمه ملاقات کردن بدان
 گفتند که ای شاه عم از اول برادر
 ازان گریه کردی چو ایر بهار
 چو از قصه اش گشتند سینه پریش
 گفتم چه لشکر سپت من شمار
 مانند و گر در میان گشتند
 پراز زنگها کرده بود با سرش
 بخت لعب گشته تیر گرم
 خواهی بری جان خود را
 چو بود خلاصیت از دست ما
 بناقد ترا شود غیر از زبان
 گو مشنوی سخنهای این کج گفنی
 نگر کن سخنهای این کج گفنی
 نگر کن سخنهای این کج گفنی
 چو نه نیرنگ است نیرنگ فر
 الا ای همه لشکران در زبان
 در حلقه کردند از مهر کنار
 کلاه سلیمان بر سر نهاد

ز پیشش همه گشته پنهان چنان
 که جبران جانند در شا منتهان

سوسے صفد حق بازی کتان
 بتظیم کردہ سلامی به شاه
 بگفتا چه آورده امغان
 عمر آینه گفتا همه جا
 پس آنکه شهیدان اصحاب را
 بگذراند و فن هر یکی را تمام
 پس از سه شب بان روز شیر خدا
 روز ندر طبل کویج و سواد شدند
 به نصر من الله و فتح قریب
 همه بچه بریدند منزل همه
 بملک فلاطون رسیدند چون
 پسر خیر شاهی بچو گل خاسته
 بیرون آمدند با تمامی سپاه
 بچو گل رفتند میمنه میره
 در لشکر بهم رو سبزی آید
 بی سبزی همه تقاول نواز
 نمرودی گلپوشی سبزی موی
 بچو گلینه بود نام او ذوقنون
 بچو گلایوس جنت خندان کتان
 بگفتا مرا رختنه و دامیر
 بگفتش علی جان من پس برو

بر نیرنگ بنید و لوق و لقان
 علیکش بکروه شهبه با و فاد
 ز اخبار آن کافران کن بیان
 ز اول بیان کرده تا انتها
 بخواند چنانکه علی مرتضی
 سه روز سه شب کرده انجامی قیام
 بگفتا که بز نید طبل صبا
 که غرش شده تا بگردون بلند
 بخوانند نهادند پاسک در کیس
 تو گوی شده در جهان ز مرتبه
 فلاطون خبر شد آمد بیرون
 که شاره ارم هر دو آراسته
 نهادند صفت آراسته رزمگاه
 همیب و قلب و جناح مدد همه
 فلاطون بمیدان فرس جلوه داد
 ملک مشربی مهورشی مسرود ناز
 سمیر فکار لب بهشتینه خوشه
 که منتصده فلاطون به پیش برون
 شده نزد شیر خدای جهان
 که آرام به پیشیت فلاطون اسیر
 تعلق به حنقه شدی خوب بود

از آنجا که خرامان بشد سوی یار
 زخم بر فلاطون بکے ضرب است
 بگفتش که ردای منیر شمیم
 زده یا سخته گل رخ اندر کباب
 به تظاره اش مانده خورشیدگان
 شد پرولان را بس زهره آب
 فلاطون بگفتش که شیرین لغتا
 شکر رخت از تنچه اندر جواب
 امر قبله نگاه هم بیایید ازین
 شاهزورای شوم جاگران
 فلاطون شده در غضب تیغ کین
 دلارام رد کرده تیغ و را
 گرونت از میلان فلاطون بفر
 بجزخه و را ویده پس چرخ دار
 بیل گفت شاید مسلمان بود
 روان آوردیدش به پیش امیر
 امیرش بگفتا تو کلمه بخوان
 چو کلمه بخوانده مسلمان شد
 مسلمان شدند لشکرش همه

بگفتا بده رخصت ام ای نگار
 بگرد و چو شیار آن مرد است
 بسیارید مست با خدا کی کریم
 فلک گفت عفاک الله اندر حساب
 شد از تبتش ندر گردون مکان
 ز سهم تلا لک آن شک ناب
 چرا گشته از دین و آئین مار
 بگفتا که دین شما بود خراب
 بدین شمس خاتم المرسلین
 شما شاه دین کترین بندگان
 کشیده زده بر سر نازنین
 بهمیزه اسپ ز و پاشنها
 دین کرده بر دوش بیالائی سر
 همچو است تا برزند بیضیه دار
 ازین بت پرستی پشیمان شود
 به بند سقیم و به زجر سے زحیر
 که تارسته گردی ز دوزخ ازان
 خدا خواستش اهل ایمان شد
 گریزید شاه ارم از رمه

برادر دگر داشت تاملش محیط
 بوده شکرش در جهان چون بسط

بلک محیط او گریزان برقت
 خورشید محیط پس بیک لک سپاہ
 ہم چون ملاقات آفتابشان
 ہم قصدا کردہ شاہ ابرم
 مدہ عمر ایسہ در آن میان
 نداری تو شرم از گریزان شدن
 بگفتا بگیرد این مرد را
 کلاه سلیمان لیس کرده عمر

لعبہ نالہ وسوز و افغان برقت
 برآمد بسہ راہ او پیشوا
 بگردند فریاد و آہ و فغان
 کہ گردید جاتے بر اورم بغم
 بشاہ ارم گفت ای بادہ بان
 جو برمی گریزی وطن و وطن
 کہ ستانم از روی دل در و را
 تہان کشت از چشم آن حرس سر

خبر رسائیدہ پیش امیر
 بگفت آنچه بودش بد نصیر

بلک قلاطون غنودہ سپاہ
 جو طائوس زرین لشد در خرام
 شدہ طیل کوچ آن زمان کوفتہ
 شتابان روان گشتہ آن لشکران
 رسیدند صفہائے بیار استند
 بود پنج لاک لشکران محیط
 بیدان در آمد محیط آن زمان
 لشد سرور بجان ہمیش برو
 محیطش بگفتا کہ اے سرور قد

چو شب رفت زد خندہ رو صبح گام
 شدہ رنگ شب بوادی فنام
 کہ رنگش از پر دلان رفته
 بہ سرگرد شد تا دم کہکشان
 مبارز نہ ہم دیگران خواستند
 سراسر گشتہ جہان لسیط
 بگفتا بیایند اعرابان
 بگفتا چه داری بکن گفتگو
 چہ گشتی از دست آبا و جد

چرا دادی بر باد آن مال
 پدر چہا کردہ پلے مال

عسل ریحیت از پسته اندر جواب
 مسلمان بسوزد و یا آن پدر
 غضب شد محیطه زده تیغ و را
 بر می کشد چو رود کرده تیغ و را
 ر بودش چو مرغ به بالا کس سر
 روان آذر بدش نبرد امیر
 بهر چند گفتند مسلمان نشد
 ز روش ذوقنون غضب زمین
 خدا از عالم الغیب احسن ندا
 مسلمان بگردند چون آن لشکران
 که یزدان لشکر باز شاه ارم
 بود و سیمین زده بر او و را
 طاقتا کردند با هم و گر
 بود عمر کے امیہ اش در قفا
 بہر ملک بگریزی ای لوحہ گر
 چرا کے نکر وی مسلمان پاک
 نباشد اگر تھا طر و دنون
 گفتند شاه ارم ما بر او غراب
 در آنم کہ این پیر جنگ از کجا
 خدا صی منی یا ہم از دست این

چو دانی تو اے غول خانه خراب
 و گر نہ کشتم پوست تان باز سر
 بفرق ولا رام فرخ لقاء
 زده و مگر گاہ در او پنجم را
 بچرخش در آورده چون چرخه گر
 مسلمان مگر گردان قلب خیر
 رضائے ہمہ آنچه بود آن نشد
 چو شد نقشہ اش نقش روی من
 که احسنت انت ای سر خوش لقا
 بخوانند ہر یک کلمہ روان
 ہلک غرب رفت و بود
 خبر شد غراب آمدش پیشوا
 ہمیر خچند از دو دیدہ سطر
 صدا زد کہ اسکے بے شرم ہویا
 نداری چرا شرم ای ٹھوس
 تن خوش اندازی اندر ہلک
 بیک تیغ ساز ہم ترا من زبون
 مرا طعنے این چو کردہ خراب
 کہ فتادہ اندر ہم ہم چون بلاست
 مرا آب کردہ سخنہائے این

ہمیں جو انت غراب تا گیردش
 بیک جست بروہ چو از بیچوش

خلاصی بنی یابم از دست این
 است عزاب تا گیردش
 کلاه سلیمان بسروے کشید
 رسید در زمان نزو شیر خدا
 چو نغاه عزاب شت چاروہ کتیاہ
 بود مفت ہزار سے ز میدان است
 چو شد شمس در غار مغرب نہان
 بسر برد آن شب سپاہ عرب
 جشن شب بکروہ چورد در گزین
 زدند طبل کوچ اندران ہم سپاہ
 سوارہ شدند بر فرسہائی خویش
 رسیدند چند منزل از میان
 نبرگشت عزاب شاہ جیم
 صف آراستند ہر دو سوے لشکران
 فرو کو قند طبل جنگ آن سپاہ
 یکے عادیے را بگفتا عزاب
 ہر آنکس کہ آمد با رزم گار
 چو شنید شد زو فون بن غضب
 بدہ فاتحہ اے امیر گزین

ملا آب کردہ سخنہائے این
 بیک چست بردہ چوان ہجوشش
 ز ختم خلائیق شدہ ناپدید
 بیان کردہ احوال و آن ماجرا
 لک از لشکران کہ چاکب ز پاء
 کہ گفت کردی ہر یک چو تمیز جست
 ز حبشی بر آمد شب تیرہ جان
 کرد ناگہان صبح با چنگی طرب
 بر آمدن شعثوی خورشید تیز
 گر دید یکیک علمہا بیاء
 گرفتند رہ ملک عزاب پیش
 رسیدند در سرحدی ملک آن
 بیرون شد بدہ لک سپاہ عظیم
 بر آمد زہر سوی غریو ققان
 کشیدند کرنا میان کرو نار
 بمیدان برد زود تر کن شتاب
 در البستہ او زود یک یک بیار
 بیامد بہ پیش علی فر شیر رب
 کہ می آید این کس بمیدان کیں

علی گفتن اے سرد نخل و قاء
 سپردم ترا بر پناہ خدا

بجلوه در آورد رخش آن صنم
 ز شو قش فرس بود پرن چو برق
 سر راه عادی چو گرفت تنگ
 ز قهر و غضب عادی کبیته خواه
 مگر تیغ آن گبر شکست زد
 همچو است تا تیغ و بگر زند
 چو تو حمله کردی دگر پایه دار
 زده نازنین پاشته در کباب
 کشیده همان تیغ الماس رنگ
 ز روی غضب دم بزودا پس
 بدم داده زو بر سر آن و غا
 بدر رفت از قبه اندر سپر
 گذشتت از دزه و بسر پشت
 ز گردن سر سینه آمد روان
 سر زین نشسته بزین شد درون
 ز پشت فرس بر زمین شد زمان
 غریب عجب از لشکر نجاست
 ز حیلے ملک احسن آمد ندا
 ز هر دو سپاه شد غریب بلند

تو گوئی جهان را بزدا و بهم
 همه سوخت از شوق بر چرخ فرق
 زو ماند عادی عجب زرد رنگ
 زده تیغ بر فرق آن دل ما
 بدست دگر تیغ و بگر بود
 ز پس گلبدن گفتش ای بد خرد
 ترا که گذارم که سازی مدار
 کشیده ننگ زو در پائے آب
 که زرش بگفتندی تا روم درنگ
 در آمد زهر سوئے در لجا خرس
 شده شرفا پیش بسفت سماء
 ز اسپر بدر شد سر خود در
 سرشار روان وز گردن گذشت
 گذشتت از دوبر بگذرید از دولان
 به پشت فرس در شده تیغ چون
 دو نیمه شدند اسپ عادی آن
 قناده یکے نیمه بر چپ برست
 که عدم حیا بر تو فغان و فنا
 که غرش شده تا بروم و بچند

ز سهیم تلالائے آن نازنین
 نیامد و گر کس بمیدان کین

نشہ رتبہ کس باہر دم ہو گاہ
 در آمد خود اندر میان نبرد
 بگفتا کہ کیسویں بریدہ چرا
 برو پاک دامن بگفتا کہ خیر
 مسلمان لشو ورنہ از من بدان
 چو شنید غراب شد در غضب
 بوزن دو عدد من بودی گرزاد
 ز پشت فرش نازنین بر زمین
 چو رو گشته آن گرز جب تہ باز
 شدہ خاص لب بطن بود
 باللہ اکبر کشاوہ زبان
 چنان رفت از دپہ شد نا پدید

جگر خون شدہ ساعرداب شاہ
 مگر در بر کشد از دل خویش ورد
 چنین کار ہائے کئی کے جیا !
 کنون آہستی بتن مرگ تیز
 کتم مثل غادی دوہر کالہ وان
 یکے گرز پوش چہ گرز می عجب
 ز روی غضب زوہران خوب رو
 بہ جستہ شدہ گرز او ز چینین
 بہ پشت فرس شد ہماں شاہ باز
 زدہ در کمر گاہ او پنجہ زود
 اورا کتدہ انداخت بر آسمان
 کہ لشکر ہمہ کلک جیت گزید

پس سائے دست بردش رسید
 سر پنجہ گرفت آن پاک دید

بیامد در در نزد شیر خدا
 بخوان آنچه گوید ترا شیر حق
 چو کلمہ بگفتش امیر جهان
 سر اسیر پیش مسلمان کشند
 گریزان شدہ شاہ وارم در
 بود اورا برادر چو اطلاق شاہ

عمکے بگفتا کہ اے نیک خواہ
 ز دوزخ شوی رستہ از این بہن
 مسلمان شدہ شاہ غرانے ان
 ہمہ جلمہ از اہل ایمان شدند
 سوئے شاہ اطلاق آن خیرہ سر
 بنا چارہ در سوئے او کردہ راہ

پہ پیش عمر امیہ میرفت روان
 پس و پیش بودند ہر دو روان

خبر گشتہ اطلاق شد پیش شاہ
 باطلاق چون قصہ آغاز کرد
 عمر امیہ گفتش کہ سے بے جیا
 کہ گریانی چون زمان ہر کجا
 باطلاق میگفت شاہ ایرم
 مرا کردہ پس گفتہ او زبون
 ہنخواست اطلاق تا گیروش
 فلاخ برادر وہ سنگے نہاد
 چو در پیش آن رہا کردہ زد
 نشانش بچشمان اطلاق رفت
 سیاہ از آنجا سے بہ پیش امیر
 شب آنجا سے بگردید صبح دم
 سیرے شہر اطلاق گشتہ روان
 خبر گشت اطلاق از آن سپاہ
 برآمد بہ شہر وہ سپاہی خولش
 کہ ناگاہ بچے نعرہ زد مرتضیٰ
 بہ شہر و ککش حملہ از ہوش رفت
 چو ہوش آمدش گفت این نعرہ چیست
 وزیران بگفتند کہ حیدر است
 بہر جا قدمش رسد آن زمان
 نہ زید بر زمین نہ لالت و منات

ملاقات افتاد شان پس سپاہ
 ز حال ملاقات خود باز کرد
 ترا شام ناید ازین ماجرا
 گر بزمانی و شرم ناید ترا
 کہ از دست این کس بجان آدم
 چو از گفتہ او شدم خون درون
 شد عمر سے امیہ چو در شمشک
 چو سنکش بہاوند بدور راہ داد
 ترقا زدہ حسرت نافت کرد
 شدہ کو ریک خشم او تیر تفت
 بکروں ہمان شرحہ اخروہ گیر
 زدند طیل کوچ آن زمان دمیدم
 سوارہ شدہ حملہ لشکران
 شدہ در تشادیش آن ماجرا
 صفت آراستند لشکرانش ز پیش
 بلرزہ رساندہ زمین و سماء
 بروئی زمین او قتادہ ز تخت
 بگوئید نعرہ زنے نعرہ کیست
 کہ گوئید او شیری حق داوہ است
 بہ بت مانندی بت پرست بتان
 نیاند ہبل نے کلیا نجات

نہ شاہنشاہ نے وکیل وزیر
 بہر را بسازد بکیم اسیر

ندار و کسے تاب جنگیدش
 بگفتا شہ اطلاق چون پسویم
 ز جائے حبستہ اطلاق زان شد سوار
 سوارہ شدند ہمرہ بادشاہ
 بہ نزد شہنشاہ و کلدل سوار
 فزد و آواز اسیب شاہ وزیر
 کلمہ بخواند علی حملہ را
 مسلمان چو شد لشکرانش تمام
 فکریب بپرسید حال پدر
 چو من قصد اسلام کردم روان
 بشد عمرے امیہ در حبست و نیز
 بودہ شاہ قنطر ششم از اخی
 ملاقات ہمزان ہی داشتند
 بکفنت عمر امیہ و آن زمان
 ترا شرم ناید چو ملکی بملک
 بہاتا ترا غیرتت آب شد
 از بہت کتون زہر خوردن بہ است
 باسلام آوردنت ہست ننگ
 بفریاد شد شاہ ایرم کہ دایے
 بہر جا روم او اویزان بہن
 اویزان بد اہمال من ہر کجا

ندار و زمین تاب گردیدش
 بنزد علی مان مسلمان شویم
 وزیران و خاصان چندین ہرا
 بشد شاہ پیش از ہمہ در ققاہ
 یکجا یک رسیدند ہمہ نیدہ وارہ
 نہادند سر ہا بہ پیش امیر
 بخواند کلمہ شدند باصفا
 بروئے محمد درود ہم سلام
 حکم گفتش ای گل رخ نخل تر
 بدانت شد در گریز آن زمان
 کہ از شاہ ارم را در انجائے دید
 سگ کافر مشترک دوزخی
 بہن مصلحت ہائے کین داشتند
 نہا شد چو توبے حیا در جہان
 بہ سپاہین بتر میزجی سست و یک
 کہ بے شرمیت بالش خواب شد
 بگو این چنین کار از کردن است
 بہر جا رومی میشومی زرد رنگ
 نمی یا ہم از دست این مرو جائے
 بلب آوریدہ مرا جان بتن
 نمی یا ہم از دست او من رہ

بفرمود منتظر کہ این مرد را
 بگیرد پارہ کندس ہلا

کلاه سلیمان سپر ماند عمر
 پیش امیر آمده گفت حال
 شرب آنجا بیاسوزشکر تمام
 سواره لشکر شاه کیسرسپاه
 رسیدند در شهر قنطر همه
 چون قنطر بر آمد به خیل و سپاه
 صف آرا شدند مرد و سواران
 بمیدان آرزم قنطر بر اند
 بیاید بمیدان منی ذوفنون
 بتا زیده آن شوخ گلگون عذار
 عموهای دیگر مسلمان شدند
 باسلام گشته مشرف ازان
 مسلمان اگر گروی ای محترم
 وگرنه ترا گشته سازم به تیغ
 شده قنطر اندر غضب تیغ را
 دلارام رو کرده تیغ حکم
 گذشت از سپر بر سر آن دوتنگ
 و لشکر از هم دروگر و لک
 زدش پنجه اندر میان گل بدن
 بچرخ اندر آورده افکنده دور
 سر سینه اش عمره امیه حبت

شده غایب اندر زمان از نظر
 ز کیفیت حال احوال قال
 چو شد روز شد طبل کویج از عوم
 سوئے ملک قنطر گرفتند راه
 صف آرا شدند برزند دم و دم
 زدند سواران سپاه شده هوا
 فرو کوفتند طبل جنگ آن زمان
 صدا کرد بر مومنان هم دو اند
 کشم تار و در دلها برون
 بگفتا چه مردی تو داری بیار
 ازان بت پرستی پشیمان شدند
 فراغت نشستند در خان مان
 فراغت بیانی زانده و غم
 پس آنگاه چه سودت کند آن ریخ
 زده بر سر آن بت در با
 زده تیغ برفق آن حرس لک
 نشد بس خبر جان آن گبر یک
 ز غم قامت کوه او گشت چک
 زمین در رویش چو مرغ بدن
 بر آمد ز لشکر عجب شر و شور
 کشید از میان تیغ و در دست

همی خواست بر سرش از ققاع
 زدش بانگ آن سو نخل فاع

ازین بت پرستی پشیمان شود
 مسلمانان شود گرد و داز جائے
 مسلمان لشکران سگے کیتہ خواہ
 ببالا ربوہ بزو زیرست
 بروئی زمین رختش چاغ چاغ
 مسلمان شدند اہل ایمان روان
 بالاک مریخ گبرے روان
 شدند سردو با ہم ہوا مسطر البلیغ
 بالاک مریخ آن دم روان
 بگفتا کہ امی خاندان بر مزید
 ہمان با کہ سازم در انجا درنگ
 کہ امی مہوشی پاکد امن لقب
 در اکتاف عالم گرفته وطن
 کہ ہر یک شہا تہم نامدار
 زدند طبل کوچ و شدند پس روان
 خبر کشت مریخ شاہ چون ز راز
 بہرہ لشکر بیرون رو خرام
 کہ از عرش کبل کر شد پلنگ
 دگر چتر بر فرق مریخ صنم

کہ بگذار ایمان بگرو آورد
 بیازش بہ پیش علی و علی
 سیاورد اورا چو در نزد شاہ
 دلا رام برداشتش روی دست
 کہ مغز سراز راہ گو گوش و دماغ
 امان آورد و بدند پس لشکران
 از ان جا شدہ شاہ ارم روان
 بر اور بودش ہفتین آن مریخ
 لشکر امیر چاکب خان
 پس از چند ساعت خبر آوردید
 بود شاہ مریخ در فک جنگ
 بگفتا علی بہر آن غنچہ لب
 ترا چند حک مرتامی بکبدن
 بگفتا مرا لشکر شہریار
 بفرمود شاہ طبل کوچ آن زمان
 پس از چند گامے رسیدند باز
 مریخ ہملہ شاہ ارم تمام
 صفت آراستہ تہ نیند طبل جنگ
 یکے چتر بر فرق شاہ ارم

تما نشان کتان در صفت کارزار
 نظارہ کنا نیبہ بر مہر کنار

بکیران شدہ پہلوان مریم
 لشکر شگالے و اشیرہ دست
 شد عمر امیہ با دور شتاب
 چو افتاد از اسپ بر زمین
 کہ مغز سرش جوش زد آن زمان
 خیر ارم شاہ چونکہ مریم ہم
 چو نبود علاجے بالعدا زین
 روانہ شدہ با تمانے سپاہ
 مسلمان نقتند ہمہ لشکران
 فرو کو قتل طیل شادی ہم
 علی مرتضیٰ ذو فنون را تہاد
 زدہ شتابکے پر بوسہ چون
 بگفتا ارم شاہ کہ این دخترم
 برای محمد حنیفہ دُرا
 محمد حنیفہ شاہ ارم
 شاہ ارم عمر امیہ باز
 ہمہ شاہ گشتند کبیر تمام
 سراسر ہمہ شہر اسلام شد
 شدہ مسجد آباد و بتخانہ ہا

دانش چو غارے و دنان چو سنج
 سخن گفتنش بود و شوار و سخت
 سنگ فلاحن زدش اضطراب
 و گر سنگ زد بر سرش از کین
 بر آمد فتان از ہمہ لشکران
 بگفتند ہر دو برادر ہم
 بگردیم با اہل اسلام و دین
 رسیدند در نزد شیر خدا
 چہان حملہ گردید امن و امان
 چہان شد ز شادی پر از زمرہ
 بمقدوم پادشہ بانگ مراد
 پدر بوسہ دو ہم سیر ذو فنون
 چہ تادریود ماہ ذو محرم
 بدادیم کہ او ماہ باشد مرا
 بہ تعظیم قامت فرو کردہ خم
 ملاقات کردند با ہم بتاز
 سخن شدہ جنگ جہاں ختام
 بخوبی عجب حملہ اتمام شد
 چو گلخن شد آباد گل خانہ ہا

بگردند شکرانہ کبیر تمام
 بوسے محمد و ہم سلام

نہیں آنگہ بکشدند از خاعل طعام
 ازان لای بر میدند و شبان
 رسیدند اندر مدینہ روان
 بر رفتند در وقتہ مصطفیٰ
 بیاید علی ذوفنون ہم شہان
 چو فارغ شدند از زیارت تمام
 بدیدار با چون مشرف شدند
 خدا اہل مدینہ بشکر خدا
 دلا سا نمود ہر یکے فیسحق
 پس از چند روز گذشت میان
 کہ عاشق معشوق در عمل شود
 بکار بکو نیست تاخیر خوب
 بفرمود حیدر خزینہ کجاست
 خزینہ چو آوردند آنجا روان
 نئے آمدی ہرگز اندر شمار
 ہمہ داد و حمید بر اصحاب بہا
 ہمہ آل و اصحاب گشتند شاد
 بوقت سعید و بہ حکام نیک
 بخوانند اہل مدینہ تمام
 چو فارغ و اطعام خلایق شدند

لیوے مدینہ روان اہتمام
 ہجوم سپاہ بود چون موربان
 شد شاومان حلقہ دوستان
 بخوانند درود دعا و شہاد
 محمد حلیقہ ہمہ لشکران
 بر رفتند ہر یک بجائے و مقام
 بلطف الہی معطف شدند
 برائے شہیدان بگردند دعا
 کہ یا شہید را معنی با حکام حق
 بگردند آن مصلحت آن شہان
 مقصود دل ہر یک حاصل شود
 علان عروسی یکے طیل کوب
 بیارند خزینہ درین جا رہت
 جو بودہ پرداز لعل و جوہر زکان
 کہ بس بود دروے گہر بشمار
 ازان جبہ خود نہ کردہ نگاہ
 بگفتند صلوات از حد زیاد
 نہادند بر مطہان نیک و نیک
 بدادند وافر ہمہ لا طعام
 بہ پیکار معشوق عاشق شدند

داستان پانزدہم نکاح بنت امام محمد بی ذوفنون

بیا ساقیا باوه را چای کن
 بیا ساقیا مجلس آرا می باز
 ز تخم بکن مسطرب خوش صدا
 بیا ساقیا بزم آماده شد
 بیا ساقیا بزم جوشان شدن
 بیا ساقیا باوه ده پی پی
 بتائی یگو یک دمی کام ده
 بده ساقیا روز تو روز شد
 بیا ساقیا شد جهان چون بهار
 رفت از دل لاله دروغ فراق
 روش را می نازک طراز سخن
 چنین داد فرزانه افسانه خوان
 چنین داد پادشاه که شاهان تمام
 بگردند چون مجلس عقد ساز
 بستند عقد مه و آفتاب
 بشنید هر یک بیرونند سر
 دعا کرده رفتند هر یک وان
 روان گشت شاه و امیر با شهبان
 محمد حنیف شد در خرام
 در این خانه چون جان جانان بود
 ز اعیان بستند در خانه را
 همه آفتاب در آغوش کرد

سیم صبا در وقت باغ کن
 مستی بزن از غنوان و لنواز
 بخوش خوانیم زنگیل را رجا
 دیگر نوبت شاید ساده شد
 که شاید عجب مست غلطان شدن
 بکن شاید آواز هم از نه
 لیم در لب باوه جام نه
 سر اسر جهان نیک فیروز کشد
 جهان چهره افروخت فردوس دار
 شده بلبلی خسته در خستیاق
 شده زلف معشوقه را شان زن
 شبیه گهر از دل بحر گان
 بگردند بر عقد آن دو قیام
 کشاوند از عقد سر بسته راز
 ز می آفتاب وز می ماهتاب
 نگفته در روز محمد و گ
 چه بود هر یک از آن مرح خوان
 ملک و دیار و بجا و مکان
 سوئے گنج معشوق در شوق کام
 درون شد دران خانه چون جان بود
 سمندر شده شمع پردانه را
 زلالی لب برده جان نوش کرد

بیان نکتہ سخن این عمل کج
بقرص قمر گوهر شتری
هر درد دل قرص مه جانی کرد
کشند مقصود دل را تمام

شده عاصمی کج بر ذوق کج
فر رفت در شوق عشق گری
که مه خنده ذولولوی لای کرد
گشتند از مهر گر شاد کام

ابن ريسان جمله را با مراد
بکن محفل خسته را نیز شاد

خاتمه الطبع بر غیر منیر گلچینان گلستان معانی مجتهدان کتاب مستطاب ادب اشرف
صفت ذوق فنی معروف به جنگنازه حضرت امام محمد حنیفه منسیه حضرت محمد عثمان مختص به
محفل توفیق زریه منان مقتضای غایتش و در شان ابن امام حسته فرجام باخذ طبع
هتوق نصیبت بصرف مصارت کثیره این عا کسان میچندان بزیر طبع پیرا
بخدمت شایسته تقدیم می نماید امید که حسن قبول مرین کردیده
باعث ولبتگی اصحاب بصیرت خواهد شد و دیگر واضح باد که کتاب تها
ماضا بطه حشری کتابی نبوده شده است لهذا کسی از تاجران و کاروان
مطالع قصد طبعش نکنند و نه بجائے نفع متحمل نقصان خوانند شده
نویسنده غلام محی الدین ولد نور احمد ساکن مژدیکه تحصیل وزیر آباد تعلیم خود

المشتمل
حاجی محمد عبدالخالق و فضل مالک حمران

نشان بازار قصه خوانی

مختصر فہرست کتب خانہ رحمانیہ پشاور

شرح الوقایہ عربی جواز مولانا عبد راحی صاحب لکھنوی

کاغذ سفید عمدہ جلد اول کمال ۱۲-۱-۱-

۱۲-۱-۱- رنگدار آخرین

۱۲-۱-۱- سفید عمدہ

میرزا ہدایت اللہ جلال عربی -

کتابت طبعات کتابت اعلیٰ سفید جلد ۱۰-۱-۱-

۱۰-۱-۱- ہدایہ اولین کمال سفید

۱۳-۱-۱- رنگدار سفید جلد

۱۲-۱-۱- رنگدار

تاور المعراج فارسی جوگر -

۶ صدہ ہاز سے نایاب تھی -

بہایت عمدہ طریقہ سے چھپوائی

گئی ہے . سفید جلد

۰-۱-۱-

فارس

میا حاجی محمد عبدالخالق فضل مالک تاشوان کتب
تاجون

بازار قصہ خوانی پشاور

112

ف

112

سیستی کتابیں اور قرآن مجید ہر قسم

مقبول عام
جنگل امام طہ

منے کا پتہ

بیان حاجی محمد عبد الخالق و فضل ماکن تاجران کتب

2224